

Genç Birikim'den...

Değerli Genç Birikim Okuyucuları

Bir kışı geçirdik ve Rabbim bizi kuraklıkla imtihan ederken, baharla birlikte gelen aşırı sağanak yağışlar, dolular bizler için ayrı bir imtihan oldu. Rabbim ümmete felaketler yaşatmasın, kaldıramayacağımız imtihanlarla bizi imtihan etmesin.

Haziran ayıyla birlikte okulların tatil dönemi de geldi. Günümüzün tatil anlayışını her ne kadar tasvib etmesek de Müslümanlar olarak okulların tatil olmasını bir fırsata dönüştürmeliyiz. Bütün yıl boyunca kafasına sokulan işe yaramaz ve bazen de cahili bilgilerle iğdiş edilen çocuklarımızın beyinlerini bu tatilde "rektefeye almak" bulandırılan beyinleri Kur'an ve diğer İslami bilgilerle tazelemek, canlandırmak en büyük hedefimiz olmalı. Bu amaçla düzenlenen yaz okullarını değerlendirmeli ve "çocuklarımız bütün yıl çok çalıştı, çok yoruldu" demeden buralara göndermeliyiz. Bu vesileyle Ankara'da yapılan Genç Birikim Yaz Okulu Organizasyonunu da sizlere duyurmak isteriz. Çocuklarımızı İslam terbiyesi üzerine yetiştirmek her Müslüman

anne-baba için zaruridir. Çocuklarımızı birer "salih evlat" olarak yetiştirdiğimizde ise Rasulullah'ın bizlere müjdelediği ölümden sonra da amel defterimizin kapanmayarak verdiğimiz emeklerimizin karşılığını kat kat alacağımızı da unutmamalıyız.

Geçen ay sizlere yapılacağını duyurduğumuz "Aile Sempozyumu" Ankara'da çok başarılı bir şekilde gerçekleştirildi. Organizasyonun mükemmelliği, sunumların kalite olarak beklenin çok üzerinde olması yoğun dinleyici kitlesini son derece memnun etti. Sempozyumu anlatan haberimizi ve konuşmacılarımızın bir kısmının değerlendirmelerini bu ayki sayımızda bulabilirsiniz. Bu Sempozyumun tüm konuşmalarını içeren DVD seti'nin de Medeniyet Vakfı tarafından çok cüzi bir fiyata yakında satışa sunulacağı bilgisini de sizlerle paylaşmak isteriz. Bu DVD setini almanızı, tekrar tekrar seyretmenizi, hatta yakınlarınıza, akrabalarınıza, arkadaşlarınıza da tavsiye etmenizi öneririz.

Yine dergimizin dopdolu içeriğiyle sizleri başbaşa bırakırken hepinizi Allah (C.C.)'a emanet ediyoruz.

Yıl: 17 Sayı: 181

Sahibi ve Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
İbrahim Hakkı Toprak

Genel Yayın Yönetmeni
Ali Kaçar

Yazışma Adresi
İlkiz Sokak No: 22/B
Sıhhiye - ANKARA

Yayın Türü
Yerel, Süreli

Yönetim Yeri

İlkiz Sokak No: 22/B
Sıhhiye - ANKARA
Tel : (0312) 229 67 18
Fax: (0312) 229 67 19

Dizgi & Tasarım
Genç Birikim

Baskı
Sistem Ofset
Strazburg Cd. No: 31/17
Sıhhiye - ANKARA
Tel: (0312) 229 18 81

Baskı Tarihi:
12.06.2014

genc
BİRİKİM

web : <http://www.gencbirikim.net>
e-mail : gencbirikimdergisi@gmail.com

Abone Şartları:

Yurtiçi abonelik için 1 yıllık abonelik ücreti olan 50 TL'yi Yurt dışı abonelik için 1 yıllık abonelik ücreti olan 75 TL'yi HAYRETTİN BİCAN - IBAN NO:TR36 0006 7010 0000 0069 4054 72 veya ADNAN BOZAN - IBAN NO:TR60 0020 3000 0075 4150 0000 02 no'lu hesaba veya Ramazan DEMİRHAN 6157119 no'lu posta çeki hesabına yatırmanız ve Posta Çeki alındı belgesinin fotokopisini ve adresinizi İlkiz Sokak No: 22/B Sıhhiye /ANKARA adresine göndermeniz yeterlidir.

Bu sayımızda...

- 3 **Aile Sempozyumu'nun Düşündürdükleri**
Ali KAÇAR
- 8 **Kur'an'ı Yeniden Düşünme İlmî Toplantısı (Kur'an Sempozyumu)**
Süleyman ARSLANTAŞ
- 10 **Aile Sempozyumu**
Süleyman ARSLANTAŞ
- 13 **Medeniyet Vakfı'nın Ailesi**
Prof. Dr. Hacı DURAN
- 15 **Aile Sempozyumu Değerlendirme**
Sabiha Ateş ALPAT
- 17 **Aralanan Kapıyı Sonuna Kadar Açmak**
Demet TEZCAN
- 19 **Müslüman Aile Üzerine**
İsa ARI
- 23 **Medeniyet Vakfı Tarafından Ankara'da "Aile Sempozyumu" Gerçekleştirildi**
Genç Birikim
- 31 **Çocuklarla İletişimde Dikkat Edilecek Hususlar - II**
Ahmed Muhammed MÜNİR
- 37 **Kömür Karası Kalpler**
Hayriye BİCAN
- 41 **İslam Diyememek**
Erdal BAYRAKTAR
- 44 **Küresel Savaşları da Barışları da Çıkarlar Belirlemektedir**
Necdet YÜKSEL
- 46 **Dava Bilincinde Cemaat ve Cihad**
Ömer KÖŞÜ
- 52 **Kimliksizleştirilenlerden misiniz?**
Bekir TOK
- 54 **Sabır ve Mücadele**
Mehmet ADIGÜZEL
- 57 **Nasih ve Mensuh (Nesh Meselesi) - II**
Mehmet İNANLI
- 60 **Hayata Müdahil Ayetleri Var Rabbimizin**
Fatih PALA
- 62 **Kitap Tanıtımı: Yerler Mühürlendi**
Bilal SÜRGEÇ

Aile Sempozyumu'nun Düşündürdükleri

Ali KAÇAR
kacarali@hotmail.com

Aile, toplumun en önemli, en küçük ve en temel birimidir. Her toplumda olduğu gibi İslam toplumunda da aile, toplumun özünü ve temelini teşkil etmektedir. Aile, aynı zamanda aileyi oluşturan fertler için bir sığınak, bir okul ve bir mescid görevi de görmektedir. Dolayısıyla aile, çocukların yetiştiği, şekillendiği, eğitildiği, şahsiyet kazandığı ve Allah'a kulluk bilincinin geliştirildiği bir yuvadır. Hammadde halinde olan henüz yeni doğmuş çocuklara kimlik, kişilik ve sağlam karakter, ailede kazandırılmaktadır. İşte çağ açıp çağ kapatan, güçlü ve kalıcı medeniyetler kurarak bütün çağlara damgasını vuran toplumlar böylesine sağlam ailelerden oluşmaktadır. Çünkü fert ailenin, aile de toplumun direği ve temelidir. Dolayısıyla fert iyi ve sağlam olursa, aile de iyi ve sağlam olur, aile iyi ve sağlam olursa toplum da iyi ve sağlam olur. Kısacası toplumun sağlamlığı ailenin, ailenin sağlamlığı ise ferdin sağlamlığına bağlıdır.

Ailenin konumu ve özellikleri, süreç içerisinde değişmiş ve farklı anlamlar kazanarak günümüze kadar gelmiştir. Bu süreç içerisinde geleneksel aileler, çekirdek ailelere, çekirdek aileler ise -neredeyse- tek ebeveynli ailelere dönüşmüştür. Üzülerek belirtelim ki, günümüz İslam dünyasında, Batılı toplumlarda olduğu gibi tek ebeveynli ailelerin sayısı, Batıya özenildikçe gün be gün artarak vahim bir hal almıştır. Çünkü İslam dünyasında çok basit gerekçelerle gerçekleşen boşanmalar, düne göre bugün daha çok artmış ve Batıda olduğu gibi tek ebeveynli ailelerin sayısı daha da artmıştır. Batıda bazı ülkelerde tek ebeveynli aile sayısı neredeyse toplumun yarı-

sını oluşturacak kadar fazlalaştırmıştır. Bu vakıya uygun olarak ailenin niteliği de değişmeye başlamıştır. Çünkü geleneksel aile, dede, nine, baba, çocuklar ve hatta amcalardan oluşurken, çekirdek aile, anne, baba ve çocuklardan, tek ebeveynli aile ise çocuk ve anne -ve bazen de çocuk ve babadan- oluşmaktadır. Böyle bir aile tipini, boşanmalar ve nikâhsız birliktelikler tetiklemektedir. Bu nedenledir ki, Batıda ve özellikle de İskandinavya ülkelerinde nikâha dayalı evlilik -neredeyse- bitmiş ve birlikte yani nikâhsız yaşama oranı, nikâha dayalı evlilik oranını çok aşmıştır. Aslında Batıda bu durum, daha doğrusu bu çöküş modernleşmeyle birlikte başlamıştır. Ne yazık ki, Batıya özenen Türkiye de, modernleşmenin etkisine girmiş ve aile müessesesi için tehlike çanları çalmaya başlamıştır. Batıda görülen çarpık ilişkiler Türkiye'de, kimi ünlüler (!) kanalıyla bir veba hastalığı gibi toplumu kuşatmaya başlamıştır. Ne yazık ki, bu kuşatmada en çok etkilenen ise aile ve ailedeki gençler olmaktadır. Aile, toplumun temel birimi olduğu için, aileyi sarmalayan bu hastalık, toplumu da kısa bir sürede sararak çöküşünü hızlandıracaktır. Nitekim bugün Batıda toplumsal çöküş başlamıştır. İçinde yaşadığımız ülkede, boşanma oranlarının son yıllarda geometrik oranda artmasının nedeni ise, Türkiye'nin de bu hastalığa müptela oluşudur. Ve bu hastalığın tedavi yöntemi ise, tekrar vahye dönmek ve ailevi ve toplumsal hayatı yeniden vahye göre şekillendirmektir. Başka yolu da yoktur; yani ya ailevi ve toplumsal çöküş olacak ya da vahye dönerek gerçek kurtuluş gerçekleştirilecektir. Aksi halde, ailede ve toplumda çözülmeye gün geçtikçe daha da derinleşecektir.

Bilindiği gibi aile kurumu, insanlık tarihi ile yaşıt bir kurumdur. Kur'an-ı Kerim'in bize zikrettiği ilk aile, ilk insan ve ilk peygamber Hz. Âdem (as)'ın ve eşi Hz. Havva'nın oluşturduğu ailedir. Bu kurum, her peygamberin döneminde varlığını geliştirerek devam ettirmiş ve son Peygamber (as)'ın döneminde ise kemale ermiş ve olgunlaşmıştır. Nitekim Kur'an-ı Kerim'in inzaliyle aile ile ilgili hükümler tamamlanmış, Hz. Peygamber (as)'ın pratiği ile de kıyamete kadar gelecek insanlığa örnek ailenin nasıl olması gerektiği açıkça gösterilmiştir. Bu aile, kıyamete kadar bütün Müslümanların örnek alacağı ve dolayısıyla kendisiyle huzur bulacakları bir örnek ailedir. Bu örneklige uygun yaşanıldığı zaman ailede ve ailelerden oluşan toplumlarda huzur; aksi halde ise toplumun çöküşü mukadder olacaktır. Dolayısıyla bugün ihtiyaç duyduğumuz yegâne şey ise, bu örneklige uygun yaşayan aileler oluşturmaktır.

İslâm dini aileye büyük önem vermiştir. Çünkü aile hem kişinin huzur bulduğu bir ortam, hem neslin devamı için bir vesile, hem de kişiyi dince günah sayılan çeşitli kötülüklerden koruyan bir kurumdur. "Mü'min erkekler ve mü'min kadınlar birbirlerinin velileridirler. İyiliği emreder, kötülükten sakındırırlar, namazı dosdoğru kılarlar, zekâtı verirler ve Allah'a ve Rasulü'ne itaat ederler. İşte Allah'ın kendilerine rahmet edeceği bunlardır." (Tevbe, 9/71) İyiliği emr, kötülükten nehy, mü'min erkek ve kadınların en önemli görevlerinden olduğuna göre, mü'min eşlerden meydana gelen aileler de iyiliği emr kötülük-

ten nehy temeli üzerine inşa edilmelidir. Zaten yeryüzünü vahye uygun olarak imar etmek de mü'minlerin dolayısıyla mü'minlerden oluşan ailenin en önemli görevlerindendir. Nitekim Rab-bimiz bir ayette, "O sizi yeryüzünde yarattı ve orada yaşadığınız sürece orayı imar etmenizi istedi" (Hud, 11/61) buyurmaktadır. Bu ve benzeri diğer ayet ve hadislerde de anlaşıldığı üzere, yeryüzünü vahye uygun ıslah ve imar etmek de mü'minlerin temel görevlerindendir.

Evlilik, insan hayatını derinden etkileyen olağanüstü bir olaydır; farklı ortamlarda yetişen, farklı kültürlerden gelen iki kişinin bir araya gelmesiyle, birbirlerine sabr ve tahammül etmeleriyle aile oluşmaktadır. Bu yönüyle düşünlüğünde evlilik adeta bir devrimdir; bireysel yaşantıdan toplumsal bir hayata, hatta cemaatleşmeye ve devlete geçişin ilk ve belki de en önemli aşamasıdır. Bu nedenle aile, toplumsallaşmanın, cemaatleşmenin ve devletleşmenin prototipi olarak kabul edilmelidir. Aileyi vahye göre inşa etmeyenlerin, gelecekte toplumu da, devleti de inşa etmeleri mümkün değildir. Öyleyse toplumu değiştirme ve dönüştürme iddiaları ve hedefleri olanların işe mutlaka aileden ve aile fertlerinden başlamaları gerekmektedir. Bu nedenle de aileyi dış tehdit ve ifsad edici müfsidlerden korumak ve kollamak için ailenin muhkem hale getirilmesi gerekmektedir. Nitekim bir ayette "kendinizi ve ehlinizi yakıtı insan ve taş olan ateşten koruyunuz" (Tahrim, 66/6) buyrulmaktadır. Hz. Ömer, "Ya Rasulullah! Nefislerimizi

koruruz, fakat ehlimizi nasıl koruyabiliriz?" diye sormuştu. Bunun üzerine Allah'ın Rasulü de şöyle buyurmuştu: "Allah'ın sizi nehyettiği şeylerden onları nehyedersiniz ve Allah'ın size emrettiği şeyleri onlara emredersiniz. İşte bu, onları korumak demektir." İşte her Müslüman, aileyi inşa etmeye bu niyet ve arzuyla başlamalıdır.

İslam'da, mü'min erkek ve kadın evlilikle birlikte huzur ve sükûna kavuşmuş olur. Nitekim "İçinizden, kendileriyle huzura kavuşacağınız eşler yaratıp, aranızda sevgi ve rahmet var etmesi, Allah'ın varlığının ayetlerindendir. Bunlarda düşünen topluluk için ibretler vardır." (Rum, 30/21) Ayette de belirtildiği gibi, huzur ve sükûnetin sağlanması, ancak evlilikle mümkündür. Evliliğin ise en önemli şartı nikâhtır. İslam toplumunda aile, nikâh temeline dayanır. Aslında nikâh müessesesi, ilk insan Hz. Âdem (as)'den bu yana korunmuş bir müessesedir. Nitekim Hz. Peygamber (as) "Nikâh, benim sünnetimdir. Sünnetimi yapmayan benden değildir. Evlenin, çocuk sahibi olun; ben kıyamet gününde ümmetimin çokluğu ile iftihar edeceğim" buyurmuştur. (İbn Mâce, Nikâh 1; Ahmed bin Hanbel, II/72) İslam, nikâha ve nikâh temeli üzerine bina edilen ailelere çok önem vermektedir. Bu nedendir ki, nikâhsız olarak bir arada yaşayanları aile olarak kabul etmemektedir.

İslam'da evlilik de, nikâh da ibadet amacıyla gerçekleştirilmelidir. Çünkü Allah rızası yapılan her meşru amel ibadet kapsamına girmektedir. Bir amelin de ibadet olması yani Allah (cc) tarafından kabul edilebilmesi için, ilk şart, o ameli işleyenin mü'min olmasıdır. Dolayısıyla evliliğin de, nikâhın da bir ibadet olması için, evlenecek çiftlerin mü'min olmaları gerekmektedir. Çünkü nikâhın imanla kopmaz bir ilişkisi vardır. İman etmeyen bir kimseyle kıyılan nikâh geçersiz olduğu gibi, evlendikten sonra küfrü, şirki gerektiren bir fiil ya da bir söz de nikâh geçersiz hale getirecektir. "Müşrik kadınları, iman edinceye kadar nikâhlaymayın" (Bakara, 2/221). "Kâfir kadınları nikâhınızda tutmayın." (Mümtahine, 60/10) ayetleri, bir mü'min kadın ya da erkeğin, ancak bir mü'min erkek ya da kadınla evlenebileceğidir. Nitekim bir başka ayette ise Rabbimiz şöyle buyurmaktadır: "Tertemiz hanımlar, tertemiz erkeklere lâyıktır. Tertemiz erkekler, tertemiz hanımlara lâyıktır." (Nur, 24/26) "Zina eden erkek, zina eden ya da müşrik olan bir kadından başkasını nikâhlayamaz; zina eden kadını da zina eden ya da müşrik olan bir erkekten başkası nikâhlayamaz. Bu, mü'minlere haram kılınmıştır." (Nur, 24/3)

Aile hayatı, tarafları günahlardan sakındırmak için de büyük bir vesiledir. "Onlar (kadınlarınız) sizin için bir elbise, siz de onlar için bir elbise durumundasınız." (Bakara, 2/187) Kadın ve erkek, müstakil olarak yarımdır, eksiktir, çıplaktır. Bu eksikliklerini birbirleriyle tamamlayacaklardır. Kadın ve erkeğin bu yardımlaşmayı şuurla ve helâl yollarla yerine getirmeleri gerekmektedir. "İyilikte ve takvada (Allah'ın yasaklarından sakınma üzerinde) yardımlaşın. Günah işlemekte ve düşmanlık üzerine yardımlaşmayın. Allah'tan korkun; çünkü Allah'ın cezası çetindir." (Mâide, 5/2)

Müslümanlar, evliliklerini ve kuracakları yuvaları İslami esaslara göre yapmak zorundadırlar. Bu konuda, aksine bir tercihleri yoktur. (Ahzab, 33/36) Ancak günümüzde Müslüman'ım diyen kadın ya da erkeklerin ve ailelerinin buna ne kadar uydukları tartışmalıdır. Çünkü ne yazık ki, Müslüman'ım diyenlerin bir kısmının düşünleri, evlilikleri, İslam'la hiç bağdaşmamaktadır. Bu kimselerin düşün ve evlilikleriyle, İslam ile hiçbir ilgisi olmayan laik ve seküler anlayışa sahip olanların düşün ve evlilikleri arasında neredeyse hiçbir fark yoktur. Bugün ve özellikle de son yıllarda Müslüman aileler arasında boşanmaların artması, Müslümanların evliliklerinin bu anlayışla yapılmasından kaynaklandığı asla unutulmamalıdır. Müslümanlar olarak bizler, bu konuda bir karar vermek zorundayız. Yani ya İslam, hayatımıza bütünüyle müdahil olarak yön verecek, hayatımızı şekillendirecek; evliliklerimiz, düşünlerimiz, eğitimimiz ve ilişkilerimiz İslam'a uygun olacak; ya da inançta Müslüman gibi görünecek yaşantıda ise dünyevi heva ve arzuların esiri olarak İslam'la uzaktan yakından ilgisi olmayanlar gibi yaşayacağız. Aslında ben Müslüman'ım diyen bir kimse böyle bir tercihi yoktur. Çünkü o, zaten ben Müslüman'ım diyerek tercihini başta yapmıştır. Ben Müslüman'ım diyen herkes "Allah ve Rasulü bir konuda hüküm verdiği zaman mü'min kadın ve erkeğin bir tercih hakkı yoktur" (Ahzab, 33/36) ayetine uymakla mükelleftir.

Batıda, aslında vahyi esas almayan bütün toplumlarda çöküş başlamıştır. Nitekim ABD Başkan Yardımcısı Quayle "Amerikan toplumunda aile yapısının çöktüğünü, kişisel sorumluluğun büyük ölçüde ortadan kalkmış olduğunu, bu yüzden sosyal nizamın yer yer yıkılmaya başladığını, ırkçılığın hala çok kötü bir problem olarak varlığını sürdürdüğünü, gayrimeşru cinsel ilişkilerin, uyuşturucu kullanımının yaygın olduğunu" belirtmiştir.

ABD'li sosyologlara göre ise cinsel özgürlük, nikâhsız birlikte yaşamayı, o ise boşanmayı, ailede istikrarsızlık ve çöküntü meydana getirmiştir. Kadının ekonomik özgürlüğü de aileyi parçalamıştır. Aynı bilim adamlarına göre "ABD'de her şey var. Olmayan ise iffet, (Can-mal-ırz) güvenliğidir" Cinsel taciz ABD'nin başta gelen meselesidir. Kayda geçen ve geçmeyen cinsi taciz (ırza tecavüz) yılda 5 milyon sayısını bulmaktadır. Erkek çocukların yüzde 22'si küçük iken ırzlarına tecavüz edilmektedir. (<http://www.incemeseleler.com/izdivac/697-batda-ahlaki-coekuentue-.html>; Türkiye Gazetesi/19 Haziran-1994)

Amerika'nın Minesota üniversitesi hocası Dr. David H. Olson şöyle diyor: Batılı toplum, bütün boyutlarıyla ticaret eksenli müşteri bulma sürecine dönüşmüştür. Her şey ve hatta evlenme bile ticari bir meta ve nesne olarak nitelendiriliyor. Cinsel başıboşluk, nikâhsız beraber yaşamının yaygınlaşması, halkı menfaatçi ve ailevi değerlere ilgisiz bir kitleye dönüştürmüştür.

Bütün bunlar şunu göstermektedir, batılı ülkelerde evlilik ve aile kavramı değişmiş ve ahlaki değerlerin çöküşü sonucu batıda yeni aile biçimi türetilmiştir. İskandinavya ülkelerinde, özellikle Norveç, İsveç ve Danimarka'da son on yıllarda, eşcinseller evliliği yasallaşmış, yeni aile biçimi kurulmuştur. Batılı ülkelerin çoğunda bu çarpıklık ve süflilik göze çarpmaktadır. İsveç'te diğer batılı ülkelerde olduğu gibi, 1950'li ve 1960'lı yıllarda nikâhsız evlilikler nikâhli evliliklerin yerine geçmiştir. (<http://www.tevhidhaber.com/batida-aile-ocaginin-cokusu-2215h.htm>)

Bu nedenle, Batıda boşanma oranları korkunç boyutlara ulaşmıştır. Evlenen her iki çiftten biri boşanmaktadır. Boşanma oranları daha çok çalışan kadınlar arasında artış göstermektedir. Bu artış, ne yazık ki, %80'lere varmaktadır. Profesyonel iş hayatında bulunan kadınlar, ev hanımlarına göre altı kat daha fazla boşanmaktadır. Boşanan kadınların yüzde 16'sını oluşturan sosyoekonomik düzeyi yüksek grup için evliliğin bitirilmiş olması önemli bir travmaya neden olmuyor. Asıl şaşırtıcı olan ise, "geçimini temin edebilecek kadar" hayat standardına ulaşan kadınlar arasındaki boşanmaların her geçen gün katlanarak artıyor olmasıdır.

İşte Medeniyet Vakfı, Ankara'da, 17-18 Mayıs 2014'de iki gün boyunca 30'a yakın konusunda uzman olan akademisyen ve ilim adamlarının katılımıyla 'Aile Sempozyumu' gerçekleştirmiştir. İlginin yoğun olduğu sempozyumda birbirinden değerli uzmanlar tebliğlerini sunmuşlardır. İnşallah bu sempozyumu da en yakın zamanda DVD'lerini ve kitaplaştırılmış halini Müslüman kamuoyuna arz edeceğiz. Medeniyet Vakfı'ndan önce de bir takım kurum ve vakıflar benzeri sempozyumlar düzenlemişlerdi. Bunlar yeterli midir? Elbette ki yeterli değildir! Çünkü içinde yaşadığımız toplumda aile çökmekte, evlilik kurumu çözülmektedir. Dolayısıyla bu konuda yapılacak her çalışma anlamlı ve önemli olacaktır. Çünkü aile konusunda ne kadar çalışma yapılırsa yapılsın içinde yaşadığımız toplumda karşılığını müsbet olarak bulacaktır. Ankara'da 17-18 Mayıs'ta yapılan Aile Sempozyumunun amaçlarından birisi de, daha önce yapılan benzeri sempozyumlara

katkı sağlamak ve gelecekte yapılacaklara ise kapı aralamaktır.

İşte iki gün boyunca aile ve aile hayatı ile ilgili problemler, konusunda uzman kıymetli akademisyen ve ilim adamları tarafından enine boyuna konuşulmuş, tartışılmış ve konuyla ilgili teklif ve çözümler gündeme getirilmiştir. Elbette, toplumun temel kurumu olan böyle bir konuyu ele almak için iki gün yeterli olmayacaktır. Ümid ve temenni ederiz ki bu sempozyum, son olmasın. Aksine daha kapsamlı yeni sempozyumların yapılmasına zemin hazırlasın.

Sempozyum öncesinde ve sempozyum esnasında Ankara'da görev alan arkadaşlar herhangi bir aksaklık ve eksikliğin olmaması için olağanüstü gayret sarf etmişlerdir. Misafirleri karşılamada tutunuz medya ve ses düzenine kadar, salon görevlilerinden kermese kadar, kitap standından yemek servisi yapanlara kadar, konuşmacıların transferinden tutunuz salona lojistik destek sağlayanlara kadar, misafirlerin konaklamasından yemek organizasyonunu yapanlara kadar, kadınıyla erkeğiyle herkes fazlasıyla teşekkürü ve takdiri hak etmişlerdir. Kendilerinden Allah razı olsun ve Rabbim bu gayretlerinin karşılığında kendilerine bol bol ecir versin inşallah!

Böylesine büyük bir organizasyonu gerçekleştirirken teşekkür ve takdiri sadece Ankara'daki Müslümanlar değil; bu sempozyumun düzenlenmesinde fikrîsel anlamda katkı sağlayan, maddi ve manevi yönden destekleyen, ayrıca uzak yakın demeden çeşitli illerden izlemek için gelen ve ayrıca davetimizi kabul ederek tebliğ hazırlama

zahmetinde bulunan bütün konuşmacılar da fazlasıyla bu teşekkür ve takdiri hak etmektedir.

Hasan El-Benna Sempozyumunda bir takım ilkler yaşamıştık. Ama bu sempozyumda en azından bu ilkleri yaşamadık. Çünkü önceki sempozyumda kazandığımız tecrübelerimiz vardı. Elbette elimizde olmayan nedenlerden dolayı bazı eksikliklerimiz ve yanlışlıklarımız olmuştur. Ama bile bile kasıtlı ya da savsaklama, önemsememe gibi nedenlerden dolayı hiçbir eksiklik ve yanlışlık olmadığını düşünüyoruz. Elde olmayan nedenlerden dolayı bazı hatalarımız olmuş ya da istemeyerek bazılarını kırmışsak, bu da affola diyoruz. Az ya da çok emeği geçen, izleyici ve konuşmacı olarak katılan, kendi evini ve gönlünü misafirlere açan herkesten Allah razı olsun!

NOT: Hasan el Benna Sempozyumunda konuşmacı olarak katılan ve Suriye İhvan liderlerinden olan Suriye'deki Baas zulmünden dolayı 30-40 senedir sürgün hayatı yaşamak zorunda bırakılan Muhammed Münir Gadban Vefat etmiştir. Kendisine Allah'tan rahmet, ailesine (İslam ailesine) sabır ve ümmete başsağlığı diliyorum. Âlimin ölümü âlemin ölümü gibidir sözü bir daha gerçekleşmiştir. Münir Gadban'ların, Muhammed Kutup'ların yerleri elbette doldurulamaz. Biz biliyoruz ve inanıyoruz ki, onlar küfre, şirke ve tuğyana karşı olanca gayretleriyle mücadele etmişlerdir.

Ne mutlu onlara!

"Biz Allah'a ait (kullar)ız ve şüphesiz O'na dönüçüleriz." (Bakara, 2/156)

Tekrar başımız sağ olsun!

Kur'an'ı Yeniden Düşünme İlmi Toplantısı (Kur'an Sempozyumu)

Süleyman ARSLANTAŞ
sarslantas46@hotmail.com

Geçtiğimiz Mayıs ayı Ankara için kültürel açıdan oldukça verimli geçti. Birbirinden güzel sempozyumlar, paneller, konferanslar, birbiri ardınca gerçekleşti. Bu mütevazı makalemden iki sempozyum üzerinde duracağım. Bunlardan birincisi İlim Dallarının Düşünce Temellerini Araştırma Enstitüsü tarafından gerçekleştirilen "2. Kur'an'ı Yeniden Düşünme İlmi Toplantısı" başlığı ile tertiplenen sempozyum. İkincisi de Medeniyet Vakfı tarafından tertiplenen "Aile Sempozyumu".

Her iki sempozyum da gerek tertip disiplini ve gerekse muhteva olarak fevkalade güzel geçti. Tertip Heyetlerine teşekkür ediyorum.

10-11 Mayıs 2014'de "Gür Kent Otel"de gerçekleşen Kur'an Sempozyumu iki gün sürdü. Türkiye ve Türkiye dışından katılan tebliğciler daha çok Kur'an'î kavramlara ağırlık verdiler. Olması gereken de buydu zaten. Zira yaşadığımız dünya, içerisinde bulunduğumuz toplum her geçen gün yaradılış gayesinden, eşyanın hakikatinden, o hakikati idrakten uzaklaşmaya neredeyse azami gayret gösteriyor. Kur'an'a baktığımızda da görüyoruz ki Yüce Allah (C.C.) toplumlar, insanlık fitratına uygun, eşyanın tabiatına uygun bir hayat sürüyorken elçiler göndermemiştir. Gelen her elçinin ortak mesajı tevhid akidesinden sonra, davranışları bozulan ya da bozuk olan toplumların, onlara hükmeden yöneticilerin kavramlarını düzeltmek, bu uğurda çaba sarfetmek olmuştur. Elçiler geldikleri toplumlara birtakım ahlâkî ilkeler önermeden önce onları ahlâkî olmayan davranışlara sevk eden kavramları düzeltmekle işe başlamışlardır. Aslında Kur'an'da geçen bir-

çok ibadî ve ahlâkî kavramlar, Hz. Peygamber'in (a.s.) geldiği şirk toplumunda da geçerli idi. Ne var ki o şirk toplumu, namazı, orucu, haccı kendi kafalarına ya da atalarının öğretilerine göre değerlendiriyor ve öyle de amel ediyorlardı. Hz. Peygamber (a.s.) ve ondan önce gelen peygamberler geldikleri toplumların yanlış kavram algılarını düzelterek işe başladılar. Ve toplumsal inkılap düzelen kavramların bizzat hayata geçmesiyle ya da yaşam haline dönüşmesiyle gerçekleşmiştir.

Kur'an Sempozyumu'nda da tebliğciler, seküler zihin, adalet, semantik, ispat, ayet, nur, nimet, hulûk, zulüm, fık-fasık, te'vil, nefis, nedensellik, gibi önemli kavramları tebliğ formunda sundular. Geçtiğimiz yılda kendisinden ve tebliğinden faydalandığımız, Jonan Azadi (İsfahan Üniversitesi) bu yıl da 'kadın doğasına' ilişkin konferansı ile başarılı bir sunum gerçekleştirdi.

Kur'an Sempozyumu'nun bütününe baktığımızda hemen şunu söyleyebilirim ki, Türkiye'den katılan katılımcıların gerek konularına hâkimiyeti ve gerekse sunumdaki hassasiyetleri yurt dışından davet edilenlerden daha başarılı idi. Şüphesiz fiziki şartlar itibarıyla bütün tebliğcileri dinleme imkânı olmadı. Ancak izleyebildiklerimden Şaban Ali Düzgün, Mahmut Ay, Davut Şahin, Suat Koca, Halil Rahman Açar, Bekir Tatlı gibi hocalarımızın sunumları oldukça doyurucu idi. Dışarıdan gelen katılımcılardan Hafız Furkani (Malezya) ise hem genç hem de fevkalâde anlaşılabilir, 'Kur'an-Doğa' ilişkisini beyinlere nakşedercesine bir sunum gerçekleştirdi. Yani genel olarak başarılı bir sempozyum gerçekleşti. Ancak ben tespit ettiğim bazı hususları paylaşmakta yarar umuyorum.

Önce açılış konuşmasını yapan Prof. Yaşar Aydemir'in "din" kavramına ilişkin tespitinden başlamak istiyorum. Yaşar Hoca "din" kavramını ele alırken bu temel kavrama bile günümüzde Kur'an'a rağmen bir anlam yüklediğini vurgulayarak konuşmasını sürdürdü. Eh artık, din kavramına da Kur'an'a rağmen bir anlam yükledi ise gerisini varın siz hesap edin.. Kahire Amerikan Üniversitesi'nden katılan Ernest Wolf, daha çok Aristo'ya atıfta bulunarak sürdürdüğü "Kutsal Metinler-Seküler Zihin" sunumunun içerisinde; Aristo'nun din ve dua gibi kavramlara seküler bir mantıkla yaklaştığını vurguladı. Ve yine "vahdet-i vücud" kavramını zikretmeden, ancak bu kavramın kabul gördüğü zihniyeti bir alıntı ile ortaya koydu ki önemli idi: "Tanrım ben Sen'den isem Sana nasıl ulaşırım." Bu alıntı bana Ömer Neseî'nin "Akaid" isimli kitabında geçen bir tartışmayı hatırlattı. Vahdet-i Vücut nazariyesine inanan bir hoca, öğrencilerine konuya ilişkin ders verirken diyor ki "kim derse ki bu âlemde Allah'tan gayrisi vardır; o yalan söylüyor." Uyanık öğrencilerden birisi anında Hoca'ya "Hocam! Yalan söyleyen kim?" diye soruyu patlatıyor. Ve Hoca'nın vahdet-i vücud dersi güme gidiyor.

Güney Afrika Western Cape Üniversitesi'nden Yasin Muhammed Hoca, "adalet" kavramını işlerken; adalet felsefi olarak Allah'ın insan üzerindeki iradesi ve bunun insan üzerinde yansımasıdır, derken (bu yaklaşım İsfehani'ye göre) adalet sıralamasında "ruhani adalet"ten bahsetti. Tabii ki ister istemez insanın aklına; "ruh nedir ki ruhun adaleti ne olsun?" sorusu gelmekte. Yani ruhun adaletinden bahsederken "ruh kavramı" açıklığa kavuşmadı. Kavuşamazdı da. Zira varlığına iman ettiğimiz "ruh"un mahiyeti bizce meçhul!

Yasin Muhammed, "Kur'an'a göre adalet, Allah'ın emirlerine uymaktır; adalet, herşeyi yerli yerine koymaktır." gibi çarpıcı ifadelerle konusuna zenginlik kattı.

Prof. Şaban Ali Düzgün; "Kur'an'ın muhafazası lafzın muhafazasını ifade eder, mânâ ve yorumun değil. Mânâyı sabitlemek onu din haline getirir." Dedi. Doğrusu bu söz başlıbaşına ele alınması, artılarını, eksilerini göz önüne alarak tartışılması gereken en önemli vurgulardan birisi idi. Zira bugün mezhep, tarikat, cemaat vb. yapılanmaların en temel sorunları Kur'an'ın mânâsının da kendilerince sabitleştirilmesi ve sabitelerin din olarak telakki edilmesidir. Elbette Kur'an'ın anlaşılması için nazil olduğu döneme gidilmesi gerekir ancak yorumlanması için de günümüze gelmesi gerekir. Doğrusu bu. Ancak bu doğrunun bir yanlışı da var. O yanlışı Hz. Peygamber'in (a.s.) sünnetinin yeri neresidir? Elbette lafzı korunan Kur'an'ın, önemli bir kısmının mânâsı da Hz. Peygamberin sahih sünneti ile anlaşılabilir, uygulanabilir bir mahiyet kazanmıştır. Bu konuda gerek ibadi ve gerekse muamelâta ilişkin birçok örnek verilebilir. Nitekim bu konuda İmam Malik, içtihadlarında birtakım zayıf rivayetlerdense, Hz. Peygamber'in uygulamalarına ya da Kur'an'ı mânâlandırılmalarına şahid olan Medine ahalisinin uygulamalarına önem vermiştir.

Sonuç olarak başarılı geçen Kur'an Sempozyumu'nun zihnimde bıraktığı sorunlar da olmadı değil. Zira Kur'an'î kavramlar ele alınırken tamamen teorik yaklaşım söz konusu olmuştur. Oysa bu kavramlar Hz. Peygamber (a.s.) zamanında ayağı yere basan, hayatı yönlendiren, değiştiren kavramlardı. Günümüzde bu kavramlar ele alınırken yaşanan hayata ilişkin bir boyut gözlemlenmiyor. Hatta tartışmalarda Hz. Peygamber ve O'nun sünneti bir Aristo kadar bile yer almıyor!

Ve soru: "Kur'an'ı anlamada Hz. Muhammed (a.s.)'ın yeri neresidir?"

Herhalde bu sorunun cevabını sağlıklı bir şekilde vermek gerekmektedir...

Aile Sempozyumu

Süleyman ARSLANTAŞ
sarslantas46@hotmail.com

1 7-18 Mayıs 2014'de Ankara'da gerçekleşen Sempozyum, Medeniyet Vakfı tarafından tertiplenmiştir. Doğrusu şimdiye kadar birçok sempozyum, konferans, panel izledim. Gerek tertip açısından ve gerekse tebliğlerin anlaşılabilirliği açısından bu kadar sade, anlaşılabilir, düzenli olanına pek rastlayamadım. Emeği geçenlerden Allah razı olsun. Anlatılan doğrularla amel etmeyi Allah cümlemize nasip etsin inşallah.

Açılış konuşmasının ardından başlayan birinci oturumda "semavi dinlerde aile" başlıklı bir sunum tebliğcinin gıyabında okundu. Doğrusu mukayeseli, ancak Hristiyanlık, Yahudilik ve İslâmî açıdan her üç kesimin de aileye yaklaşımlarında ortak paydalar öne çıkmakta. Tıpkı bugün her üç dinin mensuplarının aileyi negatif olarak ele almalarının ortak payda oluşturduğu gibi! İkinci sunum kendisini ilk kez gördüğüm ve tevazuu boyutu önde olan Prof. Ahmet Taşgın'ın "Kur'an'da Aileyi Oluşturan Arka Plan" başlıklı sunumu oldu. Aileye ilişkin temel Kur'an'î paradigmaların öne çıktığı sunum, sanıyorum Sayın Taşgın'ın tebliği bütünüyle okunursa önemli ipuçları elde ederiz. M. Beşir Eryarsoy ve Faruk Beşer Hocalarımız her zamanki gibi açık, anlaşılabilir, net mesajlarla aklımızı ve gönlümüzü doyurdular.

Birinci günün ikinci oturumu Prof. Orhan Çeker Hoca'nın; "İslâm Hukukunda Kadın Hakları" sunumuyla başladı. Orhan Hoca'nın önemli vurguları vardı. Bilhassa günümüzde kadın hakları konusunda feminist yaklaşımların neredeyse her şeyi alt-üst ettiğini vurguladığı konuşmasında dikkat çeken önemli cümlelerden birisi, "Kadının

da boşanma hakkı vardır. Hakem Heyeti'nin vereceği kararla da boşanma gerçekleşebilir." Bir diğer cümle, "Şahitliğin faziletile ilgisi yok. Şahitliğin yarım olması, faziletin yarım olması anlamına gelmez." Boşanmada artışın, çokluğun nedeninin feminist kültür ve yaklaşımlar olduğunu vurgulayan Hoca, "Feminist kültürde kadın, erkeği rakip olarak görüyor. Bu konuda da İslâm'a dönülmeli ve evlilik okulları açılmalıdır. Ve bu okullardan mezun olmayanlara evlilik yasaklanmalıdır" gibi çarpıcı cümle ve tespitlerini sürdüren Sayın Çeker'e oturum başkanlığını yapan Prof. Hamdi Döndüren Hoca da değerlendirme cümleleri ile katkıda bulundu.

İşte onlardan birisi; Bakara Suresi 241. ayeti ele alarak ki ayet: "Boşanan kadınlar lehine ma'ruf bir şekilde faydalanma hakkı vardır. Bu, takva sahiplerine borçtur." Hoca, ma'ruf ölçüler içerisinde kadının hakkı vardır. Yirmi yıllık bir kadın boşandığında sadece nafaka ile kapı dışarı mı edilecek? Ma'ruf kelimesi güncellenmelidir.

İkinci oturumun ikinci konuşmacısı Doç. Dr. Mustafa Tekin Hoca idi. "İslâm'da ve Günümüzde Kadın" konulu sunumunda çarpıcı ifadeler yer aldı. Bunlardan bazıları: "Batı'da insana nasıl bakılıyor?" sorusunu soran Tekin, cevap olarak: "Batı dünyasında insanı Rabliğe götüren uç bir konum vardır. İslâm'da insan tanımında tek bir insan vardır. Boyutları ve tercihlerinde insan farklılaşıyor. Beden memnuniyetsizliği. Evet, günümüzde kadın ve erkeğin bedenlerinden memnuniyetsizliği var. Bunun telafisi için yoğunlaşan işyerleri adeta yaygınlaşmıştır. İslâm'ın kadın ve erkeğe ilişkin dilini kaybettik. Oysa İslâm kadın

ve erkeğin birbirinin velisi olduğunu vurgular. Kadın ve erkek birbirinin rakibi değil birbirlerini tamamlayan birer esastır. Bir diğer husus; aileyi perişan eden ekonomik özgürlük istekleri ve bağımsızlık tutkularıdır. Her konuda olduğu gibi yapmamız gereken şey yeniden aidiyetimize ilişkin dili yakalamaktır. Feminizmin dili ile kadın ve erkeğe yaklaşılmaz. Batılı feminist dilinden uzaklaşmak gerekir." Sayın Tekin'in tebliği, bu çarpıcı tespitlerle sona erdi.

Üçüncü konuşmacı Prof. M. Mahfuz Söylemez Hoca idi. Doğrusu asr-ı saadet ve Hz. Peygamber'in (a.s.) hayatına ilişkin arı-duru anlayış ve yaklaşımı ile gönülleri hoşnut eden Sayın Söylemez, İslâm'dan önce kadın ve onun yerini belirttikten sonra ki özellikle sosyal açıdan kız çocuklarına reva görülen muamelenin arka planına ilişkin çarpıcı tespitler var idi. Kız çocuklarının öldürülmelerinde ekonomi ve güvenlik gibi nedenlerin öne çıktığını ifade etti dersem herhalde cahiliye Araplarının yaklaşımları netleşmiş olur. İslâm'da aile ve kadın konusunda ise Hz. Peygamber'in (a.s.) annenin önemini belirten hadisinden bahsettiler. Sahabelerden birisi Rasulullah'a; "Rasulullah (a.s.), kime hizmet edeyim?" sorusunu Hz. Peygamber (a.s.), "Annen, annen, annen" diye cevap verdiğini ifade ettiler. Günümüzde huzurevleri, yaşlı bakım evleri konusunda ciddi uyarılarda bulundu. Günümüzde kadın ve erkeğe psikolojik şiddet uygulandığını ifade ederken şu soruyu sormayı da ihmal etmedi: "Erkeğin fiziki şiddetinin arka planında kadının psikolojik işkencesi yok mu? İslâm Allah'ı (C.C.) merkeze yerleştirdi. Rab ve ilah olarak ancak O'na ibadeti ve O'nun emrine uymayı emretti."

İkinci oturumun son konuşmacısı Bekir Sağlam Hoca oldu. Bekir Hoca "ailede huzur nasıl

olur?" sorusu ile başladığı konuşmasını; öncelikle huzurlu bir aile için birinci şık "anlamak, anlamak, anlamak" olarak özetlerken "Evlilikte tesadüf yok. Kalpleri ısıdıran Allah'tır. Konuşabilen aile olmak, ailede konuşmak. Aile bireyleri birbirleriyle ne kadar çok kaliteli şeyler konuşursa o aile huzurlu olur. Telefon, tv, internet vb. bunlar bir kuşatma ve bunlar huzurlu bir ailenin huzurunun önündeki engellerdir." Özetle Bekir Hoca'nın konuşması pratik, uygulanabilir, hayatın içinden bir konuşma oldu.

Üçüncü oturumdaki konuşmacılar da yine güncel aile sorunlarına eğildiler. Prof. Abdullah Özbek "Çalışan Kadın ve Aile" başlıklı sunumunda: "çalışan kadının çalışmasının bütünü içerisinde yer edeceğini" ifade ettiler. Yine kadının eğitiminden çok erkeğin eğitime önem verilmesinin altını çizdiler. Doğrusu Sayın Özbek'in bu cümleden muradını yeterince anlamadığımı itiraf etmeliyim.

"Kentleşmenin Aile Üzerindeki Etkileri" başlıklı bir sunum yapan Prof. Celalettin Vatandaş sorgulayıcı bir sunum ortaya koydu. Ve isabetli de oldu, mesela Batının kadına yaklaşımını ifade ederken: "Kadına değer veriyorum derken, kadının değerini bedenine indirgeyen Batı, kadının insanî değerlerini sorgulayacak kadar kadını istismar etmektedir." Ve yine camii ile ilgili olarak: "caminin kent yaşamındaki yeri, modern kültürle birlikte yerle bir edildi. Bugün birey kente gelirken sosyal bağlarından ve ahlakî ilkelere neredeyse soyutlanarak geliyor. Sosyal, ekonomik, kültürel değerlerini terk ederek geliyor. Ve tabii birey ve hatta onun da ötesinde geldiği kentte atomize oluyor. Kent yaşamındaki kira, ulaşım, iletişim, masraflar beraberinde sosyal değişimi de getirdi. Ve bu çalışma ihtiyacı kadının da çocuğun da istismarına zemin hazırladı.

Bireyin kente gelmesiyle onun hareketlerini, ihtiyaçlarını belirli bir eğitim süresinde normalize eden mekanizmaların olmayışı bugün bizleri çok farklı bir kent dokusuyla yüz yüze getirdi. Bizler gövdelerimizi kente taşıırken, ruhumuz, aidiyetimiz kırsalda kalıyor. Şehirleşme ve konut politikası ise bunu tetikleyen en önemli nedendir. Örneğin TOKİ konutları insan dokusunu bitiren unsurlardır.”

Gerçekten de kırsaldan kente göçüşün artıları-eksileri toplumumuzda yeterince tartışılmıyor. Sayın Vatandaş'ın sunumu belki tartışmamıza vesile olabilir..

Dr. Necdet Subaşı; "Ailenin Dönüşümü ve Yeni Bağlar" başlıklı tebliğinde: bugünkü yaşam koşulları ile dünün yaşam koşullarını mukayese etti. Mesela: "Dünkü gelin mi, bugünkü gelin mi mutlu? Geleneksel aile yapısı özenilecek bir yapı mı? Bugün evimizde uyguladığımız müfredatla nasıl bir aile ve eğitim amaçlanıyor? Keza: "ata-erki aile yapısının boşanmaya etkisi" ifadesiyle dünün ve bugünün boşanma, mutluluk vb. konularda düşünmeyi düşündürttü diyebilirim..

İzninizle yazımın bundan sonraki kısmını özet olarak vermek ve aldığım notları isim belirtmeden sıralamak istiyorum.

Feminizme göre kadının hakları vardır, sorumluluğu yoktur.

Feminizme göre erkek sürekli kadının haklarını yiyen bir varlıktır.

İslâm'da mülkiyet ayrımı esastır. Şimdi ise çağdaşlar mülkiyet ortaklığını getirmişlerdir. (Medeni Kanun'daki değişikliklerle S.A)

Kadın nafakasını kocasından alır. Kadının sorumluluğu yoktur.

Kadının zekât konusunda havac-i asliyesi diye bir sorumluluğu yoktur. Bu tamamen erkeği ilgilendirir. Keza evin teşrifi erkeğe aittir.

Mehir kadının kazandığı en helâl kazançtır. Ve bunun tasarrufu kendine aittir.

Miras: "Hakkın kadar sorumluluk ya da sorumluluğun kadar mal vermeyi esas alır. Kadının mirasta erkeğin olduğunun yarısını alır." hükmü yanlış anlaşılmaktadır.

Kadının çalışma zorunluluğu yoktur.

"Kadının çocuğunu emzirme zorunluluğu yoktur." sözü yalandır. Bu Batıya karşı savunma refleksi ile söylenmiş bir sözdür. Diyaneten kadın çocuğunu emzirmek zorundadır.

Ailenin çözülmesi tesettürlü kadının modernizm içerisinde aidiyet kaybıdır.

Kadının erkeğe, erkeğin kadına hitabı, eskiden aileyi kuşatan bir hitab iken şimdi "ben merkezli" bir hitab oldu.

Müslüman kadın eşitlikçi ideolojiyi terk etmek mecburiyetindedir.

Evlerimiz otele dönüşüyor.

Yeniden evlerimize dönelim.

İlk 6 yaş çocuğun gelişimi için çok önemli. Anne, baba baskısı çocuğun kişilik gelişmesini engeller. Yaş ilerledikçe çocuklara yapılan yardım azaltılmalıdır.

Anne-baba olarak doğulmaz, anne-baba olunur.

Korkutarak eğitmekten vazgeçilmelidir.

Çocuğun eğitiminde anne-baba uyum içerisinde olmalı ve birbirlerine saygılı davranmalıdırlar. Tartışmak, hakaret birbirlerini aşağılamak gibi davranışlardan şiddetle kaçınılmalıdır. Keza kıyaslamaktan da şiddetle uzak durulmalıdır.

Sahabe içerisinde 220 Abdullah vardı. Bunlardan Abdullah bin Abbas, Abdullah bin Mesud, Abdullah bin Zübeyr'in çocuklukları Hz. Peygamber'in (a.s.) evinde geçmiştir.

Evlilik kariyere kurban edilemeyecek kadar önemlidir.

Eskiden aile büyükleri çocukların çokluğuna rağmen onlara hâkimdi. Bugün ise tek çocuk aileyi esir almaktadır. Müslüman bir aile, çocuk sayısı çok olan bir ailedir.

Her çocuk kendi rızkını beraberinde getirir. Bu anlayışa yeniden dönmek gerekir.

Boşanmanın sebepleri altı sınıf olarak ifade edilebilir:

Eşler arası uyumsuzluk,

Ailede liderlik kavramının kaldırılması,

Yanlış davranışlar (aldatma gibi),

Diziler içerisinde homo-piç, nikâh dışı ilişkiler içeren film ve diziler boşanmaya teşvik etmektedir,

Şiddet,

Şehir yaşantısı ve uyumsuzluk, evliliğin idealize edilmesi gibi nedenler.

Son oturum olan ve bayanların katılımı ile gerçekleşen oturuma katılamadığım için onlardan alıntı yapamadım. Ancak Sempozyum takip edebildiğim kadarıyla fevkalade başarılı geçti. Tertip heyetine, katılımcılara ve izleyenlere tekrar dört çocuk, dokuz torun sahibi bir aile reisi olarak teşekkür ediyorum. 1.6.2014

Medeniyet Vakfı'nın Ailesi

Prof. Dr. Hacı DURAN
duranhaci@gmail.com

Aile, hayatın başından günümüze kadar insanın ve insanlığın varoluşunu ve sürekliliğini sağlayan bir kurumdur. İzafi, göreceli ve sonradan insan çabasıyla oluşturulmuş veya keşf edilmiş değildir. İnsan'ın maddi, manevi varoluşunu yani beşeri icadını sağlayan asli bir kurumdur, müessesedir. İnsan yaratılışını sağlayan ve Cenabı Hakk tarafından vazedilen asli bir hüviyettir. Allah, insanın yaratılışını ailevi ilişkiler ve etkileşimlerle her zaman yeniden tekrarlamaktadır. Bundan dolayı aile insan için, toprak, su, hava ve ateş gibi önemlidir. Ailesiz insan oluşmaz ve herhangi bir insanlık düşünülemez.

Durum böyle olmakla birlikte, insan tarihinde; ailenin önemini, değerini ve ilahi köklerle ilişkisini göz ardı eden gruplar ve insanlar zaman zaman ortaya çıkmıştır. Bu akımlar belirli toplumlar üzerinde etkili olmuştur. Günümüz dünyası da maalesef böyle tehlikeli bir temayülün içine girmiştir. Aile ve evlenme önemsizleştirilmekte, çocuk bakımı ve çocuk eğitimi mukaddes yuvasından alınmaktadır. Kadın ve erkeklerin cinsiyetleriyle ilgili mahremiyetler, saygı görülmesi gereken bedenler teşhir edilmektedir, pazar metaini dönüştürülmektedir.

Dünyanın bu tehlikeli gidişine dur diyecek, Müslüman ümmet ise hem Türki hem de Arap dünyasında korkunç bir şekilde her şeyini sözümlü ona, demokratik değerler adına pazara dökmüş bulunmaktadır. Hiç bir zaman tam olarak hâkim olunamayacak bir siyasal iktidar ve çıkarlar adına Kuran'ın ayetleri israf edilmektedir, müminlerin himmetleri ve kanları kötüye kullanılmaktadır, israf edilmektedir. Kutuplaşma, siyasallaşma, dünyevileşme, metalaşma ve şehrevileşme gibi saplantılar, insanın ve Müslüman'ın kendi tabiatından kopmasına sebep olmaktadır. İnsan ve Müslüman'ın asli tabiatlarından birisi, belki de en önemli olanı ailedir. Aile özetle yukarıda belirtilen sebeplerden dolayı, çözülme sürecine girmiştir. Maalesef bu tehlikeli gidişatı fark eden çok az kurum vardır.

Ailenin çözülmesinin sonuçlarını, tabiatın tahribatının sonuçlarıyla karşılaştırmak gerekir. Tabiatın ve çevrenin tahrib edilmesi, tabii kaynakların gelişme, kalkınma ve ekonomik büyüme adına aşırı tüketilmesi insan türünün ciddi bir inkırazla karşılaştırmıştır. Yani dünyanın coğrafya ve iklim olarak yaşanabilir olmaktan çıkması, nasıl ki türümüz için bir tehdit ise, ailenin de çözülmesi öyle bir tehlikedir.

İnsan; ilmi ve teknolojik ilerlemeye tapınma düzeyinde bağıllık duymakla, suyu tüketmektedir, toprağı tahrip etmektedir, yeşil alanları çöle dönüştürmektedir, havayı kirletmektedir, topyekûn bir çevre tahribatını gerçekleştirmektedir. Bu uygulamalar üzerinde yaşanan dünyayı bozmakta ve tabii kökeninden çıkarmaktadır.

İnsan bir taraftan tabiatı tahrip ederken, diğer taraftan kendi insanlığının bağılı olduğu ve kendisiyle tekâmül ettiği temel kurumları da bozmaktadır. Evlilik, aile, akrabalık, büyüklere saygı, küçüklere şefkat, cinsiyet ve beden mahremiyeti konularında son yıllarda ciddi tahribatlara sebep olan anlayışlar ortaya çıkmıştır. Bu algılar hukuki kurallara dönüştürülmüştür. Aile-

siz bir insan ve toplum algısı inşa edilmiştir. Bu algıyı inşa eden ibahî gruplar, tahribatı bilinçli olarak yapmaya çalışırken, diğer kesimler de dolaylı olarak ailenin tahribatına katkı sağlamaktadırlar. Bu konularda hassas olması gereken dini ve muhafazakâr gruplar da olup bitenin farkına varmadan ailenin tahribatına kimi zaman katkı sağlamaktalar, kimi zaman ise seyirci kalmaktadırlar. Onlar, inançlarını ekonomik kalkınmayla taçlandırma ve zenginleşme ile sermayeye dönüştürme çabası içerisinde girmekle, zaten aile gibi mukaddes yuvalarımızdan habersiz kalmaktadır.

Medeniyet vakfının ve Genç birikim camiasının, herkesin başka şeylere odaklandığı bir ortamda, aile konusunu gündeme getirmesi, konunun uzmanlarını Kocatepe külliyesinde toplaması özel bir takdiri şayandır. Birçok grup ve sosyal çevre, bindikleri geminin durumuna bakmadan, başarıya ve çeşitli dünyevi hedeflere odaklanmışlar, geminin su aldığını göremeyecek kadar coşku içine girmişler. Maalesef dini gruplarda, cemaatlerde ve siyasi oluşumlarda da benzeri saplantıları fazlasıyla görmekteyiz. Bu şartlarda hiçbir sosyal grubun ve ideolojinin hedefine ulaşması mümkün değildir. Çünkü onlar ilerlediklerini sandıkça, aslında batıyorlar. Batıklarını göremeyecek kadar saplantı içine girmişler. Medeniyet vakfı bu girişimi ile gerçekten neyi kayıp ettiğimizi fark etmiş olmalıdır ki, bu sanal kıyamet tartışmasının karşısına asıl sorunumuzu koymuş bulunmaktadır.

Medeniyet Vakfının Müslümanların ve insanların karşı karşıya kaldığı aile ilişkileri ve etkileşimleri ağına, kurallarına ve değerlerine duyarsızlık sorununu gündeme getirmesi, öyle

inanıyorum ki sahih bir iman ve hikmetli bir tahlilin sonucudur. Halis inanç ve İslam'ın hikmetiyle beslenen samimi duygular çok şükür ki bu kuruluşumuzda yeniden devreye girmiş bulunmaktadır.

Vakıf, farklı alanlarda uzmanlaşmış olan bilim ve hikmet ehli uzmanları Ankara'da Kocatepe külliyesinde bir araya getirdi. 17-18 Mayıs 2014 tarihlerinde yapılan toplantılar iki gün sürdü. Bu ilmi toplantılar sekiz ayrı oturum çerçevesinde yapıldı. Toplamda otuz ayrı tebliğ sunuldu. Konunun dini, içtimai, örfi ve hukuki boyutları üzerinde duruldu. Aile yuvasını tehdit eden unsurlar tek tek tartışıldı. Tebliğciler aile ağırları ve değerlerinin karşı karşıya kaldığı tehditler konusunda ortak bir kanaate sahip olsalar da bu tehditlerin iletici, şiddeti ve etkilerinin sürekliliği konusunda seviyeli ilmi münazaralar içine girdi.

Özellikle hanım tebliğcilerin gündeme getirdikleri konular çok önemliydi. Aile gibi bir konuda kadınların fikri manada çalışması, ilmi öneriler geliştirmesi ve konuyu kadın gözüyle söyleme dönüştürmesi, tartışmalara çok katkı yaptı.

Aile Sempozyumunda benim dikkatimi çeken bir diğer konu da dinleyicilerin büyük çoğunluğunun genç ve kadın olmasıydı. Üstelik iki gün boyunca bu gençler bütün konuşmaları ve tartışmaları hiç ara vermeden dinlediler, notlar aldılar. Sosyal medyanın, kitle iletişim araçlarının ve gündelik hayatın gailelerinin bu kadar çok etkili olduğu bir zamanda, gençlerin aile konusunda ki ilmi tartışmalara ilgi göstermesi, hepimiz için umut verici oldu.

Sonuç olarak şunu belirteyim ki, aile, aile ağırları, kuralları ve değerleri bizim en mukaddes varlıklarımızın başında gelmektedir. Ama biliyoruz ki insan nisanla maluldür. Bazen kendini bile unutarak başka şeylerin peşinde koşturur. Bu insani zaafa karşı, Resulü Ekrem'in buyurduğu gibi "din nasihattir". Yani unutmaya, önemsizleştirmeye karşı mukaddes değerlerimizi ve kurumlarımızı daha çok anlatmalıyız, konuşmalıyız, dinlemeliyiz. Medeniyet vakfının genç dinleyicileri de Aile konusunda usanmadan, bıkmadan sabırla, söylenen bütün hakikatleri dinlediler.

Bir aile toplantısı nasıl ki akrabayı ve taallukatı yeniden kaynaştırıyorsa, Medeniyet Vakfının Genç Birikimcileri de bizlerle öyle kaynaştılar, bütünleştirdiler. Toplantının bütün sivil toplum kuruluşlarımıza örnek olmasını diliyorum.

Aile Sempozyumu Değerlendirme

Sabiha Ateş ALPAT

Bismillahirrahmanirrahim..

1 7-18 Mayıs tarihinde Ankara Kocatepe Kültür salonunda Medeniyet vakfının davetlisi olarak Aile Sempozyumunda idik. Sempozyumu programı boyunca takip etme imkânım oldu. Organize çok güzeldi. Program en ince detaylarına kadar düşünülmüştü. Organize için kendilerine dua ediyor ve misafirperverlikleri için yürekten teşekkür ediyorum emeği geçenlere...

Sempozyumun konusu "Aile" idi. Son kalemiz diyeceğimiz aile kurumunun su alan bir gemi pozisyonunda olduğu şu zamanda konuyu

gündem ettiler. Bir çok Profesörün ve yazarın iştirak ettiği Sempozyum katılımcılar açısından da oldukça zengindi. Onca profesörü bir programda bir araya getirebilmek bile tek başına büyük bir iş büyük bir başarıdır kanaatimizce.

Sempozyum Kur'an tilavetinden sonra selamlama konuşması ile başladı. Daha sonra tebliğciler sırasıyla tebliğlerini sundular. Konuşmacılardan aldığım notlardan kendi lisanımla iz düşümünü şöyle sıralayabilirim:

"Ailenin temellerinin sağlam olmasının önemi. Aile eğitiminde ebeveynin ciddiyetle üzerinde durması zorunluluğu. Peygamberimizin (sav)

çocuklara yedi yaşında namaza alıştırılmasını emrettiği. On yaşına geldiklerinde kılmazlarsa eğitimin gereği ciddiyetle üzerinde durulması gerektiğini emretmiş olmasının hayata uygulanması gerektiği. Namaz ibadetinin aslında hayatın tamamını kapsayan bir mesaja sahip olduğu.

Fıkıh ölçülerinin dikkate alınması. Psikolojik açıdan empati yapılması ve iletişimin doğru kurulması.

Kur'an'da aile "A'l" kelimesi ile ifade edilen aile, bir araya gelen eşleri zevc diye isimlendirir. Zevc bir bütünün yarısı anlamına gelir. İman, ahlak, sevgi, itaat, saygı ve hayırdan yarıyan bir bütünün iki parçasından her birinin adı zevctir. Allah adına kurulmalıdır. Fonksiyonları kurumlara dağıtılamaz.

Ailemizin % 20'si Müslüman, % 30'u geleneksel, % 50'si modernizmden etkilenmiştir. Bize göre Müslüman bir ülkede korkunç bir tablodur bu. Sosyal, akrabalık ve aile bağları arasında en kuvvetli bağın aile bağı olması gerekir. Bu bağ akide, ahlak ve Allah sevgisi üzerine inşa edilmelidir. Kişiliğin çok büyük bir bölümü ailede oluşur. Ailenin yerini eğitimde hiç bir kurum veya kuruluş tutamaz..

Al-i İmran 31 "De ki: Allah'ı seviyorsanız, bana tabi olun ki Allah da sizi sevsin ve gü-nahlarınızı bağışlasın. Allah, bağışlayandır, merhamet edendir."

Evde uygulanan eğitim programı çocuğun hayatında hangi noktasını dolduruyor bakmak gerekir. Aile meclisi kurulmalı. Aileyi olumsuz etkileyen iki husus kadın feminizmden etkilenmekte, erkek kapitalizmden bu da aileye zarar vermektedir. Kadın eve dönmelidir. Kadın ve er-

keğin rolleri değişmektedir bu da İslam toplumu için kabul edilemez...

Dini dışlayan seküler algının diğer ifade biçimlerinden biri "Modernizm" bir yaşam biçimi olarak yaygınlık kazanıyor. Modernizm karşısında kimi Müslümanlar İslam ve modernizm arasında bir yol tutmak istercesine sentezleyerek bir tarz oluşturma peşinde. Seküler/moderininist algıların en çok vurduğu alanlardan birisidir aile hayatı.

Boşanmaların tavan yaptığı görünen bir gerçektir. Günümüzde boşanma sebepleri, boşanmayı gerektiren sebepler değildir. Sorunlar Kur'an ekseninde çözümlenmelidir. Kur'an'ın verdiği örnek aileleri hayata taşımak zor değil. Tevhid, takva ve Kur'anî terbiye ile her türlü zorluğun üstesinden gelinir.

Kadın haklarını gündemleştirmek feminist damgası yemeye sebep olmamalıdır. Erkeklerin geleneksel yaklaşımları da İslam'ın ailesinin oluşmasına engel teşkil etmektedir. Bununla beraber İslam ailesi hak savaşlarının yapıldığı meydan muharebe yeri değildir. Herkes Allah'ın kendisi için çizdiği sınıra razı olmalıdır...

Not defterime düşen iz düşümler özetle böyleydi. Ciddi bir mesele ciddiyetle ele alınmış, titiz bir çalışma güzel bir programla gerçekleştirilmiş oldu. Sonuç bildirgesinde Mustafa Ağırman hocamızın kadınlara "Zor zamanda elini taşın altına koyup vahyi bir başkasına intikal ettirme derdinde olan eşlerinizin eve geç geldi diye başlarının etini yemeyin" tavsiyesi ise kadınlara küpe niteliğindeydi...

Şahsen çok istifade ettim. Emeği geçen herkesten Allah razı olsun...

Aralanan Kapaıyı Sonuna Kadar Açmak

Demet TEZCAN

Malumunuz üzere ölkemizde çok sayıda vakıf ve dernek var ve her biri kendi alanında uzak-yakın topluma hizmet verme gayretinde. Her biri toplumun ihtiyacına göre birbirinden değerli çalışmalara imza atıyorlar. Bu çalışmalar yapılırken Müslümanlara vizyon oluşturacak, toplumun İslami ilkeler çerçevesinde şekillenmesini sağlayacak, gerektiğinde coğrafyalar arası adımlar atılıyor, uzun soluklu yürüyüşler yapılıyor. Bu çalışmalardan biri de çocuklara, gençlere yönelik vahiy odaklı, mümin kimlik inşasına yönelik eğitim çalışmaları oluyor. Kadın-erkek, çocuk-yetişkin, aileyi ve toplumu oluşturan her bir ferde yönelik birçok çalışmalar var ve samimiyetinden hiç kuşumuz yok. Paneller, sempozyumlar, ders halkaları, konferanslar, raporlar, yayınlar vb. pek çok çalışmayla sürekli bir hareketlilik, canlılık içinde kurumsal çalışmalar adeta ete kemiğe bürünüyor. Ne ki, bu çalışmaların sadece dernek-vakıf gibi çatılar altında kalmaması özellikle aile kurumunun çatısı altında nüvesini vermesi gerekiyor.

Bu sorumluluğu hatırlatan bir çalışmayı 17-18 Mayıs tarihlerinde Medeniyet Vakfı geniş katılımcı konuk ve çok çeşitli başlıklar altında gerçekleştirdi. İki günlük Sempozyuma ilginin büyüklüğü konunun ana ve alt başlıklarının ne kadar önemli olduğunu, dikkat çekilen çözümünün, aileye yönelik modern dünyanın, seküler hayatın etkilerinin, her geçen gün yara alan aile kurumunun karşı karşıya olduğu tehlikenin bir nevi etkileri salona katılımın hiç eksilmeden iki gün boyunca dinamikliğini, ilgisini korumasından an-

laşıyordu. Görülen oydu ki bir muzdariplik söz konusuydu ve çare aranıyordu.

Yeni bir yüzyılı, yeni bir bin yılı yaşayan aile kurumu geçmişten bugüne taşıdığı pek çok değeri, ilkeyi, olmazsa olmazlarını maalesef kaybetmiş olarak karşıladı. Bu durum hız ve haz çağına yeterli önleyici tedbirleri alamadığımızı gösterdi. Şimdi ise mevcut duruma çözümler üretmeye, Müslümanca kalabilmek, Müslüman bir aile olabilmek, iki dünyalı Müslümanların dünya ve ahiret saadetlerini sağlayacak aile kurumunu aldığı tüm yaralara rağmen toparlayıp, ayakta tutmanın çareleri aranmaya başlandı.

Küresel dünyada kültürel etkileşimin taarruzu altında bulunan ailenin çözülmesi tüm toplumun çözülmesi anlamını taşıyordu. Batı, seküler dünya tercihi içinde aile mevziini çoktan yitirmişti ve kültürel etkileşimle şimdi Müslüman toplumlar bu tehlikelerle karşı karşıya. Aile kurumu seküler, modern etkileşimin yoğun baskınlığından kendini korumanın kıldan ince kılıçtan keskin çizgisinde mevcudiyetini korumaya çalışıyor. Her türlü etkiye rağmen bu kurum Müslüman fertlerin en büyük sığınağı, kalesi olma özelliğini koruyor. Müslümanca bir hayat inşaatı, Müslüman bir toplum inşaatı, dış müdahalelere, etkilere karşı tüm çözümlere rağmen en önemli mevzi durumunda. Geride kalan Sempozyum bu mevziinin, bu son kalenin aldığı yaraları sarmaya, yeniden onarmaya, önemine dair yeni nesilde farkındalık oluşturmaya ve bu yapının hali hazırdaki bireylerine ise içinde oldukları bu nimetin değerini bilmeye bir davet niteliği taşıyordu. Konuşmacılar ve konular önemliydi evet ama bir defaya mahsus bir çalışma yeterince üzerinde durulmazsa çözülmenin hızla artacağına dair bir kapı aralama olarak kalır. Müslüman aile kurumunun özellikleri ve önemine dair aralanan bu kapının, devamlılığı olan farklı çalışmalara açılması halinde hedeflenen, murad edilen yararı sağlayacağını düşünüyorum.

Bu Sempozyum bir başlangıç olmalı ve çıkan neticeden ilhamla günümüz gerçekliği, ihtiyaçlar göz önünde bulundurularak değişen dünyaya

kendi rengini verebilmenin yeni ufukları açılmalı. Bölgesel ve yerel çalışmalar, bölgesel sorunlar, toplumun kültürü, örf ve adetleri de göz önünde bulundurularak yapılmalı ve bu "etkinlik" ile sınırlı olmamalı.

Vakıf-dernek gibi kurumların, belediyelerin, okulların, medya kuruluşlarının, kanaat önderlerinin, yazarların, eğitimcilerin toplumsal sorumlulukla dalga dalga yayılan bir çalışma için konuyu gündemine alması sağlanmalı. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Diyanet İşleri Başkanlığı toplumun tüm bu kesimleri ile sürekliliği olan koordineli çalışmalar, istişareler yapmalı. Aile yapısının yeniden gözden geçirilmesi sağlanmalı, kadın ve erkeğin aileye karşı sorumluluklarına karşı farkındalık oluşturulmalı, ideal olan yine yeniden hatırlatılırken mevcut halin sorunlarına elbirliği ile toplumun her kesim ve katmanıyla çözümler üretilmelidir.

Yeniden Sempozyum çalışmasına gelecek olursak bu çalışmanın, emeğin, çabanın o çatı altında belli kişiler ve fikirlerle ve ne kadar çok olursa olsun sınırlı sayıda katılımcı ile ve sadece iki gün ile sınırlı kalmaması için yeni açılımların startı kabul edilirse inşaallah maksat, nihai çözüm üretemese bile -ki, insanın olduğu yerde imtihanın da bir parçası olarak sorunlar hep olacak- uzun soluklu çalışmalara ilham olabilir. Bu organizasyona tüm emek verenlerin "Bir hayra vesile olan onu yapan gibidir" hadis-i şerifinin bereketine mazhar olabilmesi duası ile.

Müslüman Aile Üzerine

İsa ARI

Toplumun en temel birimi ailedir. Sağlıklı toplumlar, sağlıklı birey ve ailelerden oluşur. Ailenin fonksiyonlarını artırma yönündeki her çalışmanın, sağlıklı bireyler yetiştirme ve sağlıklı topluma ulaşmada önemli olduğu bir gerçektir.

İçinde bulunduğumuz yüzyılın çok hızlı bir değişimi beraberinde getirdiği bilinen bir gerçektir. Sosyal değişimler, kontrol altına alınamadığı ve iyi/olumlu yönlendirmeler yapılabildiği ölçüde olumsuz etkilerden arındırılarak sağlıklı gelişmelere dönüştürülebilir.

Toplumların refah ve mutluluğu ile ailelerin sağlıklı yapıları arasında doğrudan bir ilişki vardır. Toplumun çekirdeğini oluşturan aile; toplumun her alanıyla etkileşim halindedir. İçinde yaşadığımız toplumda aile yapısının sağlığı, değişmez ilkelerin (vahyin) ışığında kimlik oluşturarak ve bunu bütün fertleriyle paylaşarak korumasına bağlıdır.

Aile; insanı insan olmaya ve daha sonra da topluma hazırlayan donanma üssüdür. İnsanı insan yapacak cevherleri şartsız sevgi, doğru ilgi ve değer suyu ile dengeli bir şekilde büyütüp, kendi inandıkları ve yaşadıkları yol haritalarını da eline verip hayat yolculuğuna uğurladıkları ana istasyondur.

Aile; sağlam zeminler oluşturmak ve toplumun rengini belirleyecek dengeli ve tutarlı bireyleri itina ile ve bir misafir, bir emanet bilinci ile yetiştiren, iki yetişkinin oluşturduğu kurumdur. Toplumun temel taşıdır.

Aile toplumun bel kemiğidir. Eğer bel kemiği zarar görürse, toplum felç olur.

Aile; ihtiyaçların giderildiği merkezdir. Parçaları bir araya getirildiğinde bütünün olduğu bir imalathanedir. Ailede ihtiyaçları giderilemeyenler, toplumda dengelerini bulamamış insanlar olarak varlık ifade ederler.

Aile; dengeli olmanın ve dengede kalmanın merkez noktasıdır. Topluma açılanlar, bir aileden beslenirler. Ailede duygusal ve fikri gıda zehirlenmesi yaşayanlar, bu durumdan kendileri zarar gördükleri gibi toplumsal sağlığı da olumsuz etkilerler.

Toplumlar da insanlar gibidir, düştüğü yerden kalkar. Düştüğümüz yer aile ise, kalkış noktamız da aile olmalıdır.

İçinde yaşadığımız toplumda, amaçlar ile araçlar yer değiştirmiş, önde olacaklar arkaya, arkada olması gerekenler öne geçmiş, kimlikler, oynayacakları rolün metnini ve kostümünü kaybetmiş, rol ve kimlik karmaşası oluşmuştur.

Kendi anlamını keşfeden kişi, kendisi dışındakilerin de değerini bilen sarrafa dönüşür. Değer taşıyan değer bilir. Değer bilen, değer üretir.

Aileyi ayakta tutan, karı-koca ilişkilerinde eşlerin birbirine güvenmesi kadar hiçbir şeyin önemli olmadığını söyleyebiliriz. Güven bütün ikili ilişkilerde olduğundan daha fazla karı-koca ilişkilerinde önem arz eder. Eşlerin birbirine güvenmediği ya da güvenlerinin aşındığı bir aile ortamı zamanla zindana dönüşür.

Ailenin tarafları kadın ve erkektir. Bu gerçekliği görmezden gelemeyiz.

Kur'an'a göre; her varlık gibi insanoğlu da çift yaratılmıştır. Bu Allah'ın bir ayetidir. Mutlak kudretinin kanıtı ve delilidir. Kadın ve erkek diye iki farklı varlığın gerçekliği inkâr edilemez. Birbiri için gerekli olan bu çiftin birinde olan birtakım özellikler diğesinde bulunmamaktadır. Erkeğin kadına, kadının erkeğe üstün yönleri vardır. Her ikisi de aynı cinsten olan erkek ve kadın, farklı yapıları ile insan gerçeğini tamamlar. İlahi irade, insanın varlığı ve devamının bu iki eşin 'bir'leşmesi ile meydana gelmesi yönünde tecelli etmiştir.

Erkek erkekliğini, kadın da kadınlığını bildiği, yani, hiç kimse ötekine elindekine göz dikmediği; herkes kendi rolünü oynadığı zaman hayat daha mutlu, eşler daha huzurlu olacaktır.

Aileyi kuran, kadını ile erkeği bir arada tutan çimento nikâhtır.

Nikâh, eşlerin birbirini benimsemesi; sağlam bir şekilde sözleşmesi ve bunu üçüncü şahıslara duyurup meşrulaştırmasıdır.

Ailenin kuruluşunda asıl amaç fert fert mensuplarını "yalnızca Allah'a kul olmaya" hazırlamaktır. Kur'an'ın genelinde ailenin kuruluş amaçlarına bakacak olursak:

Aile sevgi ve huzur yuvası olmalıdır.

"Kaynaşmanız için size kendi cinsinizden eşler yaratıp da aranızda sevgi ve merhamet peydah etmesi de O'nun (varlığının) delillerindendir. Doğrusu bunda, iyi düşünen bir kavim için ibretler vardır." (Rum, 21)

Mutlu Aile; duygularda istikrarlı olan, birini düşünen, uzlaşmayı seven, her şeyini paylaşan, aile birliği içinde kendine güvenen, istişareyi seven bireylerin oluşturduğu ailedir.

Eşler birbiri ile iyi geçinip anlaşmalı ve barış içinde olmalıdır.

"...Anlaşma daima hayırlıdır. Zaten nefisler kıskançlığa hazırdır. Eğer iyi geçinir ve Allah'tan korkarsanız şüphesiz Allah yaptıklarınızdan haberdardır. (Nisa, 128)

"...Onlarla iyi geçinin. Eğer onlardan hoşlanmazsanız (bilin ki) Allah'ın, hakkınızda çok hayırlı kılacağı bir şeyden de hoşlanmamış olabilirsiniz." (Nisa, 19).

Aile içi kırgınlıklar, sevgi, şefkat, tolerans, otorite, sabır ve inançla giderilmeye çalışılmalıdır. Yani evimiz "gazap evi" değil, "selam evi/dar us selam" "İsyân yeri" değil "İslâm yeri" olmalıdır.

Aile içinde barışın sağlanması ancak aile fertlerinin birbirlerine gösterecekleri saygıya

bağlıdır. Baba ve anne aile içinde birbirlerinin saygınlığını korumak zorundadır. Çünkü sevgiye giden yol saygıdan geçmektedir. Ayrıca bir ailenin iyi zamanı olabileceği gibi sevimsiz geçen zamanları da olabilecektir. Mühim olan bu zamanlarda davranış usullerini bilmek ve ona göre davranmaktır. Yanlış olan bu davranışlar hissi olunmadan tespit edilmeli ve özür dilemekten çekinilmemelidir.

Eşler birbirini olgunlaştırmalı eksik ve kusurlarını gidermelidir.

"...Onlar sizin için bir örtü, siz de onlar için bir örtü hükmündesiniz." (Bakara 187)

Eşler iki bakımdan birbirlerinin elbisesi, örtüsü hükmündedir. Bir taraftan birbirleriyle bütünleşirler, diğer taraftan elbisenin ayıp ve kusurları örtmesi, sıcak ve soğuktan koruması gibi birbirlerinin halini örter, iffetini korur, günahı sakındırırlar.

Eşler birbirlerini cehennem yakıtı olmaktan kurtarmalıdır. "Ey insanlar! Kendinizi ve ailenizi, yakıtı insanlar ve taşlar olan cehennem ateşinden koruyunuz." (Tahrim: 6)

Hz. Ömer: Ya Rasulallah! Kendimizi koruyabiliriz ama ailemizi nasıl koruyabiliriz? diye sorunca, Rasulullah (sav) "Allah'ın sizi yasakladığı şeylerden onları engellersiniz, Allah'ın size emrettiği şeyleri onlara emredersiniz. İşte bu onları korumak olur." buyurmuştur.

Eşler birbirlerinin iffetini korumalıdır.

"Kadınları iffetli yaşamanız zina işlememeniz şartıyla mehirlerini vererek nikâhlamanız size helal kılındı." (Nisa 24)

İffetin neredeyse sokaklarda çiğnendiği, iffetsizlik reklâmlarının yatak odalarına kadar girdiği günümüzde eşler birbirlerini bu noktada toplumun kucağına atmamalı, iffetini koruyabilecek zemin oluşturduktan sonra ihtiyaçlarını meşru olarak gidermenin bütün yönlerini denemeli ve bu konuda birbirlerine karşı cömert olmalıdırlar.

Kur'an'ı Kerim'de geçen bazı aile örnekleri;

İnsanlığın ilk ailesi

Kur'an-ı Kerim'in tanıklığıyla biliyoruz ki; insanlık serüveni iki eş/bir aile ile başlamıştır. (Hucûrât, 13) Hz. Âdem ve Hz. Havva örneğinden hareketle ailenin fitri bir olgu olduğunu söyleyebiliriz. Yeryüzünün en köklü, insanlık tarihiyle yaşıt, eski ama eskimeyen kurumudur aile.

Hz. Âdem ve Hz. Havva bir bütünün iki eş parçasıdır. Her ikisi de yeryüzünün halifesi olma onur ve sorumluluğuna sahip kılınmışlardır. (Bakara, 30)

Hatayı birlikte işlemiş, pişmanlığı birlikte yaşamış ve beraberce tövbe etmişlerdir. İnsan olma ve insanlığın anne ve babası olma sorumluluğunu hatasıyla, sevabıyla birlikte taşımışlardır. Oğullarının arasında yaşanan ve birinin ölümüyle sonuçlanan müessif olayın acısına beraberce yanmışlardır. Evlatla imtihan olunmanın ağır yükünü taşıırken, arkalarından gelecek tüm anne babalara ibretlik bir öykü ve unutulmaz bir ders bırakmışlardır: "Aile hayatı cennette başlasa bile cennetteki gibi devam etmez. İnişli yokuşlu bu yolda engelleri birliğin ve sevginin gücüyle aşmalıdır".

İmran ailesi

Kur'an, Al-i İmran suresinde İmran ailesinden bahseder, iyilerden bir kimse olan İmran ve iffetli bir kadın Hanne... (Meryem, 28.) Genç yaşta dul kalan, yıllarca özlemine çektikten sonra sahip olduğu tek varlığı, karnındaki yavrusunu Allah'a adayan bir anne... (Al-i İmran, 35.) Erkek beklenirken dünyaya sürpriz bir kız çocuğu olarak gelen Meryem... Annesinin samimi adağını Rabbinin en güzel şekilde kabul buyurduğu, bir peygamberin elinde narin bir bitki gibi yetiştirdiği, katından özel rızıklarla beslediği Meryem... (Al-i İmran, 37.) Büyük bir mucizeye tanıklık edecek, genç yaşta omuzlarına ağır bir yük yüklenecek ve babasız bir çocuk dünyaya getirecek olan Meryem...

Mabette büyüyen Meryem ile yerleşik geleceğin kadın konusundaki tüm inanç ve algıları yerle bir edildi. Meryem ile "Erkek, kız gibi değildir." tabusu yıkıldı.

İmran ailesinin Kur'an'daki hikâyesinden alınacak pek çok önemli mesaj olmakla birlikte bizler için en çarpıcı olanı bu idi. Allah nezdinde değerli olmak erkek ya da kadın olmakla ilgili değildir. Hepimiz için asıl mesele "Meryem" olabilir. En önemlisi de, anneler çocuklarını henüz üzerlerinde taşıırken Rablerine sunabiliyorsa, ne mutlu bu annelere!

İbrahim ailesi

Putperest bir baba, Nemrut'un zulmünden yavrusunu koruyabilmek için hamileliğini gizli tutan ve dağ başında doğum yapan fedakâr anne, ulû'l-azm peygamber olan oğul İbrahim (as).

Uzun yıllar evlat hasretiyle tutuşan Hz. Sare. Kucağında yeni doğmuş yavrusuyla bir bilinmeze doğru yola çıkan Hacer anne. Babanın samimi duası ve meleklerin muştusuyla dünyaya gelen iki salih evlat; İsmail ve İshak. Öyle bir soy ki; baba, evlat, torun, torunun çocuğu cümlesi peygamber! Her namazımızda salatü selamlarla andığımız bu aile bize ölümsüz dersler bırakmıştır: "İman sadakat ister.", "Sabrın sonu selamettir.", "Evlat, anne babanın hem duası hem aynasıdır." "Güzel yaşayanlar güzel izler bırakırlar arkalarında.", "Bir aileyi kalıcı kılan madde, makam, servet değil, sevgi, sadakat ve ülfettir.

Yakup ailesi

Kardeşler arasında baş gösteren bir kışkançlık öyküsü daha karşımıza çıkar. Kur'an âdeti: "Kardeşler arasında olur böyle şeyler!" der, biz ebeveynleri teselli eder. Acı bir ayrılık hikâyesiyle başlayan sure güzel bir kavuşmayla sona erer. Hikâyenin mutlu sonla bitmesinin iki önemli sebebi vardır: Yakub'un sabrı ve Yusuf'un affı... Yaşanan onca olumsuzluğu ve kardeşlerin hatasını siler, yüreklerde açılan yaraları tedavi eder.

Musa ailesi

Kral emir verecek, doğan tüm erkek çocuklar öldürülecek, Allah'tan gayrı güvencesi olmayan bir hanımefendi bebeğini bu zalimlerin katliamından koruyabilmek için çareler ararken, Rabbinin imdadı yetişecek. Böylece sorgusuz sualsiz Mevla'sına teslim olacak ve yavrusunu nehrin sularına bırakacak. Nehir bebeği Firavun'un sarayına, Hz. Asiye'nin kucağına taşıyacak. İnsanlık, anne olmak için evlat dünyaya getirmenin şart olmadığını Asiye anneden öğrenecek. (Kasas, 7-13) Asiye anne bizlere, nice yetimlere ve kimsesizlere koruyucu aile olmanın, şefkatle bağrına basmanın güzelliğini gösterecek.

İbretlik aileler

Bir tarafta peygamber, koca, Hz. Lut teslim olmuş ve seçilmiş, öbür tarafta isyan eden eşi. Hz. Nuh ile eşi de böyle. Öte yanda koca Firavun ve hanım Asiye (Tahrim, 10). Bu, Aile bireyle-

Peygamber ailesi de dâhil sorunsuz aile yoktur. Ancak sorunlarıyla baş edebilen ve çözebilen aileler mutlu ve kalıcıdır. Problemlerin çözümünde ortak akıl işletilmeli, öfke ve şiddet değil, diyalog ve sükûnet esas olmalıdır.

rinin birbiriyle sınavıdır. Bu sınavın en ağırlarından biri de kuşkusuz evlat ile olandır. Kur'an bu bağlamda bize baba-oğul hikâyelerinden bahseder:

Hz. Nuh oğlunu ısrarla iman gemisine davet ediyor, oğul ise isyan içinde sel sularına kapılıp gidiyor. Babanın serzenişine Allah; "Ey Nuh o senin ailenden değildir." diyerek cevap veriyor. (Hud,

43-47) Aile olabilmek için aynı soydan gelmenin yeterli olmadığı, asıl önemli olanın aynı yolda yürümek, aynı inanç ve duyguyu paylaşmak olduğu gerçeğini görüyoruz.

Lokman suresinde bir babanın oğluyla yaptığı sohbetin bir bölümü dikkatimizi çekiyor. (Lokman, 13-19) Anlıyoruz ki; ebeveynin en önemli görevi önce kendini sonra evladını iyi yetiştirmek ve ateşten onları koruyabilmektir. (Tahrim, 6)

Kâinatın Efendisi'nin ailesi

Kur'an'da, Hz. Peygamber (as)'in hane-i sadetinde/evlerinde yaşanan bazı olumsuz durumlara değinildiğini görüyoruz. Allah (cc), bir yandan Efendimize, bu durum karşısında takınacağı tavır konusunda uyarılarda bulunurken; diğer yandan peygamber eşlerini, annelerimizi Allah ve Resulüne itaat hususunda ikaz etmektedir. (Ahzab, 28-34) Böylece Resulullah Efendimizin aile mahremiyeti üzerinden bütün ümmetine ilahî mesajlar verilmiş olur: Peygamber ailesi de dâhil sorunsuz aile yoktur. Ancak sorunlarıyla baş edebilen ve çözebilen aileler mutlu ve kalıcıdır. Problemlerin çözümünde ortak akıl işletilmeli, öfke ve şiddet değil, diyalog ve sükûnet esas olmalıdır.

Sözün özü:

Başta aile içi olmak üzere tüm ilişkilerimizde kullandığımız dil ve üslubumuz, sergilediğimiz tavır ve davranışlarımız tıpkı bumerang gibidir. Ne kadar uzağa fırlatılsa, aradan ne kadar uzun zaman geçse de mutlaka bize geri döner.

Medeniyet Vakfı olarak düzenlemiş olduğumuz Aile Sempozyumu'muzda konu ile ilgili görüş ve çalışmalarını bizimle paylaşacak olan tüm katılımcılara teşekkür eder, çalışmalarında başarılar dileriz.

Medeniyet Vakfı Tarafından Ankara'da "Aile Sempozyumu" Gerçekleştirildi

Genç Birikim

Medeniyet Vakfı, konusunda uzman akademisyen, araştırmacı ve yazarların katılımıyla Ankara Kocatepe Kültür Merkezi Konferans Salonunda 17-18 Mayıs 2014 tarihlerinde Ankara'da "Aile Sempozyumu" gerçekleştirdi. İki gün süren Sempozyuma katılım yoğunluğu.

Kuran Tilaveti, hoş geldin konuşması ve selamlama konuşmaları ile başlayan sempozyumun sunuş bildirisini Medeniyet Vakfı Konya Şubesi'nden İsa Arı gerçekleştirdi. Sunuş bildirisinde ailenin önemi ve gerekliliğinin tüm dünyada inkar edilemez bir gerçek olduğunu vurgulayan Arı, Bu sempozyumu Medeniyet Vakfı olarak, ailedeki kötüye giden değişimin nedenlerini ve bunun sonuçlarının tespiti ile bunlarla ilgili doğru teşhislerde bulunabilmek ve çözüm önerileri sunabilmek amacıyla düzenlediklerini belirtti.

İsa Arı'nın sunuş bildirisinin ardından sempozyumda "Aile ve Din" konulu ilk oturuma geçildi.

Oturum başkanlığını Prof. Dr. Mustafa Ağırman'ın yaptığı oturumda Ağırman, Aile konusunun çok gerekli ve önemli bir konu olduğunu bu nedenle bu önemli meseleyi gündem yapan Sempozyum düzenleyicilerine teşekkürlerini ileterek ilk tebliğçiye söz verdi.

Sempozyumun ilk tebliğini sunacak olan Prof. Dr. Ömer Faruk Harman'ın yurtdışında olması hasebiyle "Semavi Dinlerde Aile" konulu tebliği Medeniyet Vakfından Ekrem Afşar sundu. Tebliğde genel olarak Semavi Dinlerin tanımı, Aile Kavramı, Yahudilikte Aile ve Hristiyanlıkta Aile gibi konuların üzerinde duruldu.

"Kur'an'da Aileyi Oluşturan Arka Plan" konulu ikinci tebliği Konya Necmettin Erbakan Üniversitesi'nden Prof. Dr. Ahmet TAŞĞIN sundu.

Prof. Dr. Taşğın tebliğinde, Yeni dünyanın aile kavramını yok ettiğini ve vahyin de her zaman böyle kriz zamanlarında imdada yetiştiğini söyleyerek, tüm dönemlerde firavunun, benzerlerinin ve onların bürokratlarının bize dayattıklarından ancak kuranı çokça zikrederek ve onun emirlerini uygulayarak aşabileceğimizi belirtti.

Kuran'da ailenin anlatıldığı konuların sürekli yaratılışla beraber anlatılan konular olduğunu kaydeden Taşğın, Aile konusu insanın yaratılışı çamurdan oluşu, kendisine üflenen ruhun ve yaşıyla birlikte bir bütün olduğunu söyledi.

Medeniyet Başkanı Beşir Eryarsoy'un sunduğu oturumun üçüncü tebliği "Ailenin Korunmasında Dini Değerlerin Etkisi" 'nde, Eryarsoy "Semâvî dinlerin gerçekleştirmeyi ittifakla hedef aldıkları maksatlarından birisi de bilindiği üzere "neslin korunması"dır. Bu maksadın gerçekleştirilebilmesi için "aile kurumu"na ihtiyaç vardır. Çünkü neslin sağlıklı bir şekilde devamı ancak sağlam ve gerekli koruma tedbirleriyle himaye altına alınmış "aile kurumu"nın varlığı ile mümkün olabilir." dedi. Kuranı Kerim'de ailenin korunması için biri müminin doğrudan Allah ile ilişkisinden kaynaklanan, diğeri toplumu ile ya da beşeriyet ile ilişkilerinin vakiasından kaynaklanan iki temel değerinin olduğunu ortaya koyduğunu belirten Eryarsoy, bu ilişkilerin vakiasının temelini ise, ilâhî hükümlere en üstün ve güzel derece riayet etmenin göstergesi olan Allah'tan korkmak/takvâ esası olduğunu söyledi.

İlk oturumun son konuşmacısı Prof. Dr. Faruk BEŞER "İslam Ailesinin Belirleyici Özellikleri" konulu tebliğinde ailenin bir eksikliğin ifadesi oldu-

ğunu ifade eden Prof. Dr. Beşer "Ailenin oluşması bir ihtiyacı ifade eder çünkü erkek de, kadın da eksiktir ve bir eş diğerine muhtaçtır." dedi.

"Bu yüzden bireyselliğe götüren "izm"ler insanın fitratına uygun düşünceler ve düzenler değildir." diyen Prof. Dr. Faruk Beşer İslam ailesinin Allah adına kurulmuş bir müessese olduğunu ve bir erkek bir kadına ancak nikâhla helal olabildiğini ve nikâhın Allah'ın egemenliğinin bir ispatı olduğunu kaydetti.

İslam toplumunun ve İslam ailesinin oluşmasında erken evliliğin çok önemli bir faktör olduğunu söyleyen Beşer, bu nedenle geç evliliklerin toplum için bir musibeti doğurabileceğini belirtti.

Tebliğinde "Ailenin en önemli özelliklerinden birinin de sükûn ve huzur üretmesidir." diyen Faruk Beşer bunların oluşması için de ana kaynağın sevgi olduğunu ve karşılıklı sevgiye giden yolunda imanda olduğunu dile getirdi.

Oturum başkanlığını Prof. Dr. Hamdi Döndüren'in yaptığı ikinci oturumun ilk tebliği olan "İslam Hukukunda Kadın Hakları" konulu tebliği Prof. Dr. Orhan ÇEKER gerçekleştirdi.

Konuşmasında, "İnsan hakları, kadın hakları ve hayvan hakları terimleri bize batıdan gelmiştir, Çünkü bu konularda İslam'da bir problem mevcut değildir." diye başlayan Prof. Dr. Çeker Batıda bu haklar konusunda çıkan büyük problemler orada bu terimlerin çıkmasına sebep olduğunu kaydederek, "İslam'da eşin diğerinin yarısı olarak görülmüş olmasının ve eşlere haklar konusunda sorumluluklarına göre haklar ve yükümlülükler vermiştir." dedi

Prof. Dr. Orhan Çeker'in ardından söz alan Doç. Dr. Mustafa TEKİN "İslam'da ve Günümüzde Kadın" konulu tebliğisinde Kadının, Post/Modern zamanların başat tartışma konularından birisi haline geldiğinden bahseden Doç. Dr. Tekin, "Her şeyden önce şunu belirtmeliyiz ki, tüm bu sosyolojik, kültürel gelişmeler çerçevesinde "kadın" sorununun İslam ve Post/Modern hayat arasındaki ilişki ve gerilimde ele alınması bir zorunluluk olarak ortaya çıkmaktadır. Zira bir boyutuyla kadının bugünkü konumunun ve ona dair özgürleştirici söylemlerin temel sorunsalı İslam gibi görünmektedir." dedi.

Tekin, Müslüman dünyanın, günümüzde kadın deneyimlerinin seküler ve feminist bakış açısı

sından ziyadece etkilenmiş olduğunu belirterek, İslam'ın insan ve kadın anlayışının hem içinde bulunduğumuz krizden kurtulmak, hem de daha sağlıklı bir gündelik hayatın inşası bağlamında insan yüzlü bir dünyanın oluşumuna katkı sağlayacağı dile getirdi.

Sonraki tebliği olan "Asr-ı Saadetten Günümüze Aile" konulu sunumu gerçekleştiren Prof. Dr. Mehmet Mahfuz SÖYLEMEZ Asrı saadet öncesi Arap toplumunu ve aile yapısını kısaca anlatarak o dönemlerde erkeğin üstün bir varlık olarak kabul edildiğini ve ataların sünnetlerinin ve geleneklerinin kanun niteliğinde son derece önemli bir konuma sahip olduğunu bildirdi. Söylemez "Asrı Saadet öncesi aile güven merkezli

inşaa edilmiş olduğu için erkekler; kızları ve kadınları ayak bağı olarak görür ve de eşler, çocuklar, mal ve tüm mülk erkeğin malıydı.” dedi.

Mahmut Söylemez, Asrı Saadette ise toplumun merkezinde yine Aile vardır fakat Aileyi rapt eden bağ erkek değil Allah’ın dinidir diyerek “İslam’da ailede her bireyin hakları ve sorumlulukları vardır” dedi.

Ailede eğitimin anneye ait olduğunu söyleyen Mahmut Söylemez bu nedenle evladın tam anlamıyla annenin ürünü olduğunu belirterek “İslam’ın anneye bu kadar değer verilmesinin sebebi de budur.” dedi.

“Ailenin merkezi bugün güçtür.” diyen Söylemez sözlerine şöyle devam etti: “Bu nedenle bugün güç mücadelesi yüzünden aile içi şiddet had safhadadır. Asrı saadet aileye fedakarlık merkezli baktığı için o dönemde aile içi şiddet sıfırdır. Özet olarak İslam’da ve İslam’ın ortaya çıktığı Asrı Saadet’te Aile ideal, iman, inanç ve fedakarlık merkezlidir. Günümüzde de ailelerin reçetesi bu merkeze yönelmesinde yatmaktadır.” dedi.

Öğlenden önceki son oturum olan ikinci oturumun son konuşmacısı Bekir Sağlam “Ailede Huzurun Sebepleri” adlı tebliğinin başında genel manada batının egemen olduğu bir zaman diliminde olduğumuzu belirten Sağlam Merhum Aliya İzzetbegoviç’in “Batı, hayatımızın bütün karelerine egemen oldu. Henüz yeterince nüfuz edemediği bir aile yapımız kaldı.” sözünü hatırlatarak, ancak aile yapımızın da tam bir kuşatma altında olduğunu altını çizdi.

“Uzunca bir zamandır geniş aile yapısı içinde bir toplumsal yapımız vardı.” diyen Sağlam, bu

yapıda dede, nine, anne, hala ve evlatlar vardı. Batılılaşmaya paralel olarak bu yapı yavaş yavaş bir dönüşüm geçirdi, dedi.

İletişim araçlarının tsunami boyutlarında kirlilik akıttığını söyleyen Sağlam, “Hepimiz derinden derine ailenin de bu kirli akışa kurban gitmekte olduğunu görüyoruz ve ne yazık ki sadece seyrediyor gibiyiz.” dedi.

Bekir Sağlam, Ailede huzuru gerçekleştirmenin temel esaslarının birbiriyle konuşan, birbirlerini anlayan, birbirlerine saygı, sevgi ve değer yüklü kelimeler kurmakta olduğunu belirterek sunumunu bitirdi.

Oturum başkanlığını Prof. Dr. Hacı DURAN’ın yaptığı “Günümüzde Aile” konulu üçüncü oturumun ilk konuşmasını Prof. Dr. Abdullah ÖZBEK yaptı.

“Çalışan Kadın ve Aile” başlıklı tebliğinde Prof. Dr. Özbek günümüzde kadının çalışmasının çok tartışılan bir mesele olduğunu ve bunun da ortada büyük bir problem oluşturduğunu belirtti.

İnsanın, fitratı itibarıyla çalışan ve üreten bir varlık olduğunu söyleyen Özbek, bu sebeple Kur’an ve Sünnet insanı çalışmaya, hem de çok çalışmaya teşvik ettiğini söyledi.

İslâm’da kadın nerdeyse hayatın bütün alanlarında hizmet gördüğünü iddia eden Prof. Dr. Özbek, “Kadının mescitte, hasta tedavisinde, pazar kontrolünde, spor yarışında, hac ve umrede, ilim öğrenme ve öğretmede, savaşta, ticarete, siyâsette, meşru eğlencede, erkeklerle tartışmaya girmede, emr-i bil ma’ruf ve nehy-i ani’l-münker işlerinde bulunduğunu söyledi.

"Kentleşmenin Aile Üzerindeki Etkileri" konulu oturumun ikinci tebliğini Prof. Dr. Celaleddin VATANDAŞ sundu.

Modern kültürün toplumun temeli olarak bireyi aldığını ileten Prof. Dr. Vatandaş, "Buna karşın İslam'ın toplumun temeli aileyi alır, çünkü bireyin toplumu tek başına geliştirebilecek gücü ve yeteneği yoktur." dedi.

Kentleşme süreciyle birlikte geleneksel roller, değerler, tutum ve davranışların önemli bir değişime uğradığına değinen Prof. Dr. Vatandaş, "Maalesef bu değişim, geleneksel değerlerin çözümlü, kente özgü modern rollerin, değerlerin, tutum ve davranışların kazanılması gibi bir değişim tarzında gerçekleşemediğini söyledi.

Din olmadan ailenin de olamayacağını belirten Vatandaş, "Dinsiz bir aile temelleri olmayan bir yapıdır." dedi

Oturumun son tebliği olan "ailenin dönüşümü ve yeni bağlar" adlı tebliğinde Dr. Necdet SUBAŞI günümüz dünyasında ailenin konumunun hızla değişmekte olduğunu vurgulayarak rollerin, fonksiyonların ve yapısal faktörlerin yeniden inşa edilmekte olduğunu altını çizdi.

"Kurumsal olarak ailenin çöküşünün dillendirildiği bir ortamda, yıkımdan çok bir dönüşümün söz konusu olduğu daha doğrudur." diyen Subaşı, çeşitlilik arz eden modelleriyle günümüzün yeni aile yapılarının türlü koşulların etkisiyle hızla dönüşmekte olduğunu ve bu bağlamda küçük aile yapılarının ortaya çıktığını söyledi..

Oturum başkanlığını araştırmacı-yazar Ali Kaçar'ın yaptığı Aile Sempozyumu'nun "Küresel-

leşme ve Aile" konulu 4. Oturumda Ömer Küçükkağa "Küreselleşen Dünya'da Aile", Prof. Dr. Yasin Aktay "Modernleşme ve Ailenin Dönüşümü", Prof. Dr. Hacı Duran ise "Sosyal Medya ve Aile" konulu tebliğlerini sundu.

Oturumun ilk konuşmacısı olan Ömer Küçükkağa sunduğu "Küreselleşen Dünyada Aile" konulu tebliğinde sadece tek başına aileyi kurtarmayacağımızı bunun bir ümmet, bir medeniyet meselesi olduğunu öne çıkararak ümmetin tarihiyle, sanatıyla, sosyolojisiyle, sanatıyla ve siyasetiyle beraber bir yükseliş sağlamak gerektiğini söyledi.

Siyasi bir ümmet davamızın olması gerektiğini söyleyen Küçükkağa yoksa küreselleşmeyle içe kapanarak mücadele edemeyeceğimizi ve onu durduramayacağımızı belirtti.

Ömer Küçükkağa İman ve Tevhidin tohumunun dünyada ailede ekildiğini belirterek ailenin iyi meyve vermesi için ağaca iyi bakılması gerektiğini ve ekilen iman tohumunun yeşermesi için bu ağacın meyvesi olacak olan çocuğun iyi yetiştirilmesi gerektiğini söyledi.

İkinci olarak "Modernleşme ve Ailenin Dönüşümü" konulu tebliğini sunan Prof. Dr. Yasin Aktay

"Bugünkü aile yapısının yüzyıl önceki veya daha önceki aile yapısından çok farklı olduğunda herkes hemfikir. Ailedeki bu değişimin hem nedenlerini hem de sonuçlarını soğukkanlılıkla tespit etmek gerekiyor." dedi.

Son olarak "Sosyal Medya ve Aile" konulu tebliğini sunan Prof. Dr. Hacı Duran ise "Aile, insan

türünün biyolojik, sosyal ve kültürel olarak inşasını sağlayan en önemli sosyal kurumdur. Aile evrenseldir, sürekli, kişisel değildir, zorunludur ve Sünnetullah'ın insan yaşamı ve türü için tecelli etmiş olan biçimlerinden birisidir." dedi.

Duran, Adetullah'a aykırı olarak aile hayatında meydana gelen bozulmaların özellikle son yıllarda aktif olarak kullanılan Sosyal Medya'nın etkisi çok büyük olduğunu belirterek bundan sadece çocuklarımızı değil kendimizi ve tüm aile efradımızı korumak için mutedil olmalıyız, dedi.

Aile Sempozyumu'nun ikinci gününde üç oturumda on tebliğ gerçekleşti.

Başkanlığını Doç. Dr. Mahmut Hakkı Akın'ın yaptığı "Aile ve Eğitim" başlıklı oturumun ilk tebliğini "Hz. Peygamberin Evinde Eğitim ve Öğretim" başlıklı tebliği ile Prof. Dr. Mustafa Ağırman gerçekleştirdi.

Peygamberlerin öğretmenlik vasfından bahseden Ağırman, Hz. Peygamber (as)'ın yetiştirdiği en önemli neslin sahabe nesli olduğunu ifade etti. İnsan yetiştirmede, çocuk eğitiminde en iyi örneğin Hz. Peygamber(as) olduğunu ifade eden Ağırman, Hz. Peygamber'in evinde yetişen Abdullah bin Zübeyr, Abdullah bin Abbas ve Abdullah bin Ömer (r.anhuma)'ın hayatlarından kesitler sunduğu konuşmasında şunlara ifade etti: "Soma'nın yetimlerinden, Suriye'nin, Afganistan'ın yetimlerinden nice altınlar çıkacağını bilerek el atmak durumundayız. Bunların içerisinde İslam'ın sancağını dalgalandıracak çocuklar vardır. Bunlar bize Hz. Peygamber (as)'ın vasiyetidir"

İlk Oturumun ikinci tebliğini "Eğitimde Ailenin Misyonu" başlıklı tebliği ile Prof. Dr. Hamdi Döndüren gerçekleştirdi.

Kur'an-ı Kerim'de bütün peygamberlerin aileleri ile birlikte zikredildiğini söyleyen Döndüren, Hz. İbrahim (as)'ın aile hayatından ve Hz. Lokman (as)'ın çocuğuna verdiği öğütler üzerinden tebliğini gerçekleştirdi. Döndüren, kişinin Allah'a şirk koşmamasından sonra yapacağı en önemli şeyin ane ve babasına göstereceği itaat olduğunu ifade etti.

Prof. Dr. Sefa Saygılı, "Kişilik Gelişiminde Ailenin Rolü" başlıklı tebliğinde çocuk gelişiminde aileye alternatif bir müessesenin olmadığını ifade etti. Avrupa'da her üç çiftten birinin, ABD'de ise her iki çiftten birinin boşandığını söyleyen Saygılı, çocukların sadece annesi ya da babasıyla yetişmesinin çocuğun kişiliğinde derin etkiler bıraktığını dile getirdi.

Babanın çocuk eğitiminde devre dışı kalmasının sağlıklı bireylerin yetişmemesinde önemli bir unsur olduğu tespitinde bulunan Saygılı, sağlıklı anne-baba tutumlarının nasıl olması gerektiğini ifade ederek tebliğine son verdi.

Süleyman Arslantaş'ın başkanlığını yaptığı "Ailede Çözülme" başlıklı oturumun ilk sunumunu "Aileyi Tehdit Eden Unsurlar ve Önleyici Tedbirler" başlıklı tebliği ile sosyolog Abdurrahman Arslan gerçekleştirdi.

Ailede meydana gelen çözülmenin basit bir hadise olmadığını söyleyen Arslan bireyci kültürün gelişmesinin aile hayatında meydana getirdiği sakıncalardan bahsetti. Kadınların ve erkeklerin birbirlerini eşitlik üzerinden tanımlamaya çalıştığını ifade ederek "Farklılığımızı koruyabilmemiz eşitlikçi yaklaşımlarla mümkün değildir. Biz adalet kriterini ilişkilerimizde esas haline getirmeliyiz" dedi. Başörtülü kadınların kamuda çalışıyor olmasının Müslümanlar açısından bir

kazanım olmadığını söyleyen Arslan, kapitalimizin çalışma gücüne duyduğu ihtiyaçtan dolayı böyle bir neticeye varıldığını ifade etti.

Abdurrahman Arslan'ın tebliğinin ardından Prof. Dr. Burhaneddin Can "Boşanmada Artış, Sebep ve Sonuçları" başlıklı tebliğini gerçekleştirdi. Evlilik şuru ve evliliğe hazırlıkta dikkat edilmesi gereken unsurlara değinen Can, boşanma gerekçelerini sinevizyon eşliğinde verdiği istatistiklerle anlattı. Boşanmanın fiili ve hukuki boyutları olduğunu söyleyen Can, boşanmaya götüren nedenleri ortadan kaldırmak ya da en aza indirmek için çalışmaların yapılması gerektiğini ifade etti.

II. Oturumun son tebliğcisi "Aile İçi İletişim" başlıklı tebliği ile Doç. Dr. Mahmut Hakkı Akın'dı. Tebliğine Mehmet Akif'in;

"Biz ki her mevcudu yıktık, gayesiz bir فکر ile ;
Yıkmadık bir şey bırakmadık... Sade bir şey: aile.
Hangi bir bünyanı mahvettik de ishal eyledik?
İşte viran memleket! Her yer delik, her yer değişik!
Bunların ta'miri kaabil... Olsa ciddiyetten, sebat;
Lakin, Allah etmesin, bir düşse şayet, aillat,
En kani kollarla kalkamaz imkanı yok,
Kim ki kalkar der, onun hayvan kadar iz'ani yok!"

şii ile başlayan Akın, köy enstitülerinin yapmış olduğu tahribatlardan bahsetti. Kitle iletişim araçlarının gelişmesine rağmen aile içi iletişim hala önemini koruduğundan bahseden Akın aile içi iletişimin sahip olduğu muhafaza gücünden bahsetti. Akın konuşmasının devamında "Aile bir kale ise bu kaleyi sahiplenmek, savunmak İslami bir bilince mümkündür." dedi.

"Aile Sempozyumu" ikinci ve son gününde öğleden sonra yapılan bayanlar oturumuyla sona erdi.

Sadece bayanlardan oluşan bu oturumdaki ilk konuşmacı Yazar Hayriye Bican'dı. Bican, "İslami Davette Ailenin Rolü" konulu konuşmasına "aileyi, yakın akrabalık ilişkisiyle birbirlerine bağlanan fertlerin bir araya getirdiği topluluktur." şeklinde tanımlayarak başladı. Tebliğini, İslam, aile ve davet kavramları üzerine bina ettiği konuşmada Bican, öncelikle İslam kavramı üzerinde açıklamalarda bulundu. Daha sonra Aile kavramını açıklayan Bican, "Aileyi teşkil eden fertlerin devirlere, bölgelere, sosyal ve iktisadî yapıya göre değiştiğini, geniş ailenin, bir aile reisinin başkanlığında eş, çocuk, torun, gelin, damat, amca, dayı, hala ve teyzelerden oluştuğunu, ailenin ataerkil veya anaerkil oluşuna göre onu meydana getiren fertlerin de değiştiğini, dar veya çekirdek ailenin ise bir karı koca ile çocuklardan meydana geldiğini," ifade etti.

Hayriye Bican "İslam, aile kurumuyla cinsiyet kapsamında kadın-erkek kimliklerini korumayı, nesil emniyetini ve neslin devamını sağlamayı amaçlar. Küresel sekülerizm, din ve hayat arasında bir çatışma oluşturarak, insanın dünya ve ahiret arasındaki bilincini parçalar. Müslümanlar bu tuzağa düşmeden, hayatı parçalayıp bölmeden tevhid kavramı kapsamında bir yaşam perspektifi geliştirerek, İslami bir kimlikle çağa şekil verecek aileler kurmalıdır." sözleriyle tebliğini tamamladı.

Oturumun ikinci konuşmacısı Yazar Demet Tezcan "Toplumun İslamlaşmasında ailenin rolü" başlıklı tebliğini sundu. Tezcan konuşmasına "ailenin toplumun en küçük birimini teşkil eden ailenin İslam ümmetini oluşturacak merkez nüve mahiyetinde olduğunu, İslam'ın toplumu inşa etmek istediğini, birey, aile, toplumun her birinin bir zincirin halkasını oluştururken aynı zamanda

halka halka ümmeti oluşturmayı hedeflediğini, bu inşa sürecinde ilk tebliğin oluşturulacağı topluluğun aile olduğunu ve bugün tebliğe en fazla muhtaç olanın da aile olduğunu,” ifade ederek başladı.

Toplumun ahlaksızlığa batmasının önündeki en büyük setin aile olduğunu, sadece bireylerin değil tüm toplumun koruyucusu olduğunu, toplumun iyiliğinin ya da kötülüğünün özünü oluşturup, örneklik, kaynaklık arz ettiğine değinen Tezcan *“Doğruluğunu, yanlışlığını da bir yana koyarsak steril ortamlar da nesli korumaya yetmiyor. Düzelmesine, İslamlaşmasına bir katkı sağlamadığımız sokaklar-toplum düzgün fertler olsun diye umut beslediğimiz çocuklarımızı da her geçen gün etkisi altına alıp bünyesinde eritiyor. Düzelmeleri için gayret sarf etmediğimiz her kötülük bumerang gibi dönüp bizi vuruyor.”* dedi.

Bayanlar Oturumunun üçüncü konuşmacısı Yazar Hülya Şekerci’nin tebliğ konusu ise *“İslami Mücadelede Kadının Rolü”* idi.

Evliliğin, insan hayatının dönüm noktalarından biri olduğunu, uygun bir eşle yapılan evliliğin, hayatı kolaylaştırdığını, zorluklara karşı daha dirençli kıldığını, aksi halde, aile içindeki huzursuzluğun hayatı çekilmez hale getirdiğini ifade eden Şekerci, bu nedenle eş seçiminin öneminin göz ardı edilemeyeceğini, gençlerin önemli bir kısmının evleneceği kişiyi görür görmez özel duygular hissetmeyi beklediğini, evlilik

kararı için karşı cinsin fiziksel özelliklerinin ya da oluşturduğu ilk intibain bir ölçüde etkili olmasının anlaşılır bir durum olduğunu, ne yazık ki yalnızca bu etkiyle evlilik kararı verenlerin önemli bir kısmının, yerini kolayca zıtlasma ve çatışmaya terk eden bu intibaların acı tecrübesiyle baş etmek zorunda kaldığını söyledi.

Mü’minlerin öncelikle aile kurumunun temelini iyi atılmasını hedeflemeleri gerektiğinin altını çizen Şekerci, evlerimizin İslami bir sığınak olması için çaba sarf edilmesini, bunun için özellikle eşler arasındaki sevgi ve saygının korunmasına özen gösterilmesi gerektiğini ifade etti.

Oturumun son konuşmacısı Sabiha Ateş Alpat ise *“Sekülerizm ve Aile”* konusunu anlattı. Ailenin, -küçük olmasına rağmen- toplumun en önemli mihenk taşı olduğunu, ailenin, toplumların geleceği, ıslahı, huzuru, saadeti üzerinde tartışmasız etkileri olduğunu, ailenin ifsad olmasının toplumların ve hatta devletlerin ifsad olması demek olduğunu, ifade eden Alpat, sekülerizmin yalnızca dünya hayatı ile ilgilenmeye yönelten sosyal bir hareket olduğunu, insanların arzularını gerçekleştirmek adına başlatılan bu hareketin Rönesans döneminde başladı deniliyor olmasına rağmen, bunun İslam’i açıdan doğru olmadığını, biz mü’minlerin sekülerizme karşı 1400 küsur yıl önce vahiy ile uyarıldığımızı, söyledi.

M. Beşir Eryarsoy’un başkanlığında yapılan Sempozyum Değerlendirme Oturumunun ardından Sempozyum sona erdi.

Çocuklarla İletişimde Dikkat Edilecek Hususlar - II

Ahmet Muhammed MÜNİR

G. Karşılıklı Sakin Konuşmak

Sakin bir şekilde karşılıklı konuşma yapmak, çocuğun akıl ve düşünce dünyasını zenginleştirir ve gelişen hâdiselerin içyüzünü keşfetme konusunda büyük ölçüde katkı sağlar. Çocuğun, münakaşa ve karşılıklı konuşmaya alıştırılması, ana babayı eğitimin zirve noktasına sıçratır. Çünkü o zaman çocuk, kendi haklarını gündeme getirebilir ve kavrayamadığı birtakım meğhulleri sorabilir. Tabii ardından da düşünce yönüyle çocukta bir hareket ve canlılık meydana gelir. Artık çocuk yetişkinlerin sohbet ve meclislerine gider. Orada varlığını hissettirir ve görüşleri büyüklerde yankı uyandırır. Çünkü çocuk, evinde ana babasıyla beraber tatlı münazara adabı, karşılıklı konuşma üslûbu ve tecrübesi kazanmıştır.

Bugün birçokları, yüksek ahlâk ve faziletin bir tezahürü olsun diye çocuğun sürekli/bütünüyle susmasını istemekte; "söz gümüş ise sükût altındır" atasözünü kullanarak bir yerde daimî sükûta mahkum etmektedir.

Şüphesiz gereksiz yere konuşmaktansa sükût etmek güzel bir huy ve iyi bir sıfattır. Ancak çocuk, kendi fikrini serbestçe ifade edebilmeli ve karşılıklı konuşmalarda adap ölçüleri içerisinde varlığını hissettirebilmelidir.

Rasulullah (SAV), zina etmek isteyen bir delikanlı ile sakin bir şekilde karşılıklı konuşma yapmış ve sonunda delikanlı, en fazla zinadan nefret ederek oradan ayrılmıştır.

Bir evvelki maddede geçtiği üzere, Rasulullah (SAV) çocuğa müşriklerin asker sayısını sorarken, onunla ihtiyat ve sükûnetle karşılıklı olarak konuşmuştur. Halbuki daha önce saha-be aynı çocuğu konuşturmak için dövmüş ama çocuk onlara cevap vermemiştir.

Rasulullah'ın (SAV), teyzesi Meymûne'nin yanında gecelediği sırada henüz bir çocuk olan Abdullah ibn Abbas ile karşılıklı konuşurken de aynı tatlı ve güzel üslûbunu görmekteyiz. Muhelif vesilelerle birkaç defa tekrarlamak zorunda kaldığımız bu konuşmanın farklı bir varyantını özet olarak dikkatlere arz etmek istiyoruz. Söz konusu rivayette, Rasulullah (SAV) namaz kılarken, sol tarafına duran İbn Abbas'ı sağ tarağına alır. Fakat çocuk tekrar sol tarafına geçer. Bu birkaç defa tekrarlanınca, Rasulullah (SAV):

"Seni durdurduğun yerde sebat etmekten alıkoyan sebep nedir, ey çocuk?" diye sordu. İbn Abbas:

"Sen Rasulullah'sın (SAV). Hiçbir kimsenin sana müsâvî olması uygun değildir," cevabını verdi. Bunun üzerine Rasulullah (SAV):

"Allah'ım, bunu dinde fakîh (derin anlayış sahibi) kıl ve ona Kur'an'm mânâsını öğret!" buyurdu.

Rasulullah (SAV) savaşa katılmak isteyen bir çocuğu muhatap kabul ederek onunla sükûnetle konuşmuş, fikrini almış ve ona adaletle muamele etmiştir. Semura b. Cündeb (r.a) anlatıyor: Anam dul kalmış ve Medine'ye

gelmişti. Evlenmek üzere onu isteyenler vardı. Onlara anam:

"Şu yetimin bakımını üstlenebilecek bir adamla ancak evlenmeyi kabul edebilirim, dedi. Sonra Ensar'dan bir adamla evlendi. Rasulullah (SAV) her yıl Ensar'ın çocuklarını denetler, onlardan yetişmiş olanları cihada asker olarak alırdı. Derken bir yıl ben gösterildim. Beni kabul etmedi ama hemen yanımdaki çocuğu kabul etti. Ben:

"Ya Rasûlallah! Onu kabul ettin ama beni reddettin. Eğer ben onunla güreş tutacak olsaydım, mutlaka onu yıkardım" dedim, Rasulallah (SAV):

"Peki öyleyse onunla güreş tut!" buyurdu. Ben de hemen onunla güreştim ve onu yıktım. Bunun üzerine Rasulallah (SAV) beni de orduya aldı.

Bu noktada sahabe de aynı metodu takip etmiştir. Emîru'l-mü'minîn Ömer b. Hattab'a bir adam gelerek oğlunun isyanını şikâyet etmişti. Ömer'in ilk yaptığı iş, meselenin içyüzünü anlamak için çocuğu çağdırtmak oldu. Hz. Ömer oğlana:

"Babana isyan etmenin sebebi nedir?" diye sordu. Çocuk:

"Ey mü'minlerin emîri! Çocuğun babası üzerindeki hakkı nedir?" diye sordu. Hz. Ömer:

"İyi bir ana seçmesi, güzel bir isim koyması ve ona Allah'ın kitabını öğretmesidir, cevabını verdi. Çocuk:

"Ey mü'minlerin emiri! Babam bunlardan hiçbirini yapmadı," dedi. Bunun üzerine Hz. Ömer babaya dönerek:

"Vallahi çocuk sana asi gelmeden önce, sen ona isyan etmişsin, vazifeni yapmamışsın," dedi. Bu örnekte olduğu gibi, Hz. Ömer, umûmî mânâda çocuklarla karşılıklı konuşur hattâ birçok önemli işlerde onların görüşlerine başvururdu.

Görüldüğü üzere, o tarihte dünyanın en büyük devlet başkanı, müslümanların halifesi ve Allah'ın, hakkı kalbinde ve dilinde kıldığı bu yüce insan önemli işlerde, toplumda değer verilmeyen ve tepeden bakılan çocuklar ve gençlerle istişare ediyor, bazı problemleri onlarla tartışıyordu. Bu konuda bir örnek de beşinci râşid halifeden vermek istiyoruz.

Ömer b. Abdilaziz (r.a) halife seçilince, tebrik etmek ve bu arada ihtiyaçlarını arzetmek üzere çevre beldelerden heyetler geliyordu. Birgün hicaz bölgesinden bir heyet geldi ve gelenler adına konuşma yapmak üzere Hâşim oğullarından bir çocuk öne geçti. Çocuğun yaşı küçüktü. Halife Ömer çocuğa:

"Yaşça senden daha büyük olan kimse gelsin!" dedi. Çocuk:

"Allah mü'minlerin emirine iyilik versin! İnsan, ancak iki küçük uzvu ile; kalbiyle ve diliyle insandır. Binaenaleyh Allah bir kuluna laf yapan bir dil ile belleyen bir kalp ihsan buyurmuş ise, o kimse konuşma hakkını elde etmiş ve kendisini dinleyenlerin takdirine arzetmiş demektir. Ey mü'minlerin emîri! Eğer iş yaşla olsaydı, şu makamında ümmet içinde mutlaka senden daha layık kimseler olurdu, dedi. Halife Ömer:

"Doğru söylüyorsun, konuş!" dedi. Çocuk:

"Allah mü'minlerin emirine iyilik versin! Biz bela ve musibet heyeti değil, tebrik ve şükran heyetiyiz. Biz, senin vasitanla Allah'ın bize verdiği ikram ve ihsandan dolayı beldemizden kalkıp isteyerek seni ziyarete geldik. Devlet başkanı olarak adaletin sayesinde zulüm ve haksız uygulamalarından emin olduk," dedi. Halife Ömer:

"Bana nasihatte bulun, yavrum!" dedi. Çocuk:

"Allah mü'minlerin emrine iyilik versin! Allah'ın halim muamelesi, tûl-i emelleri, halkın fazla övgü ve takdiri bazı insanları tehlikeye atmış, ayaklarının kaymasına ve cehenneme girmelerine sebep olmuştur. Bundan dolayı Allah'ın sana olan hilmi, tûl-i emelin ve insanların çok övmesi seni kesinlikle aldatmasın. Aksi halde ayağın kayar sen de o bahtsızlar kervanına katılırsın. Allah Teâlâ seni onlardan değil, bu ümmetin sâlih insanlarından eylesin," dedi ve sonra sükût etti. Bunun üzerine halife:

"Çocuğun yaşı kaç?" diye sordu. Orada bulunanlar:

"On bir yaşındadır," cevabını verdiler. Sonra çocuğun kimlerden olduğunu sordu ve onun Hz. Ali'nin oğlu Hüseyin efendimizin evladından olduğunu öğrendi. Bunun üzerine halife Ömer b. Abdilaziz onu takdir etti, hayır ve bereket niyazında bulundu."

Mus'ab b. Sa'd diyor ki: Babam mescidde namaz kıldığında hafif tutar, rükû ve secdesini tamamlardı. Evde namaz kıldığında ise, namazı ve rükunlarını uzun tutardı. Birgün babama:

"Babacığım! Sen mescidde namaz kıldığında biraz hafif tutuyor, evde kıldığında ise uzatıyor-sun." (Bunun sebebi nedir?) dedi. Babası:

"Yavrucuğum! Biz, insanların bize uyduğu imam insanlarız. (Cemaatin içinde hasta, yaşlı, çocuk ve ihtiyaç sahibi bulunabilir)," cevabını verdi.

Ebû Mûsâ 'nın (r.a) oğlu Ebû Bürde anlatıyor: Ümnü'l-Fadl'ın evinde iken ben babam Ebû Mûsâ 'ya dikkat ettim. Kadın aksırdı, babam ona "yerhamükellah" dedi. Ben aksırdım fakat bana öyle demedi. Eve geldiğimde durumu anama anlattım. Derken babam geldi. Anam ona:

"Oğlum senin yanında aksırmış ama sen ona "yerhamükellah" dememişsin. Fakat bir kadın aksırmış ona demişsin. Bunun sebebi ve hikmeti nedir?" diye sordu. Babam:

"Senin oğlun aksırdığında, "el-Hamdü lillâh" demeyince ben ona "yerhamükellah" demedim. O kadın ise aksırdıktan sonra "el-Hamdü lillah" dedi. Ben de ona "yerhamükellah" dedim. Çünkü ben Rasulullah'ın (SAV) **"Sizden biriniz aksırdığı zaman "el-Hamdü lillah" derse, ona "yerhamükellah" deyin. Fakat**

"el-Hamdü lillah" demediyse, siz de ona "yerhamükellah" demeyin!" buyurduğunu işittim, cevabım verdi. Bunun üzerine anam:

"Pekâlâ, iyi yapmışsın!" dedi.

Karşılıklı sakın konuşma mevzuunda, büyük bir imamın fevkalade etkilendiğini gösteren canlı bir örnek vermek istiyoruz: İmam Ebû Hanîfe, çamurla oynamakta olan bir çocuğu görünce:

"Yavrum, dikkat et çamura düşersin!" demişti. Bunun üzerine çocuk büyük imama:

"Asıl sen dikkat et ve düşmekten sakın! Çünkü âlimin düşmesi (yanlış fetva vererek ayağı kayması) âlemin düşmesi (ve dünyanın karışması) demektir," cevabını yetiştirmişti, İmam bu sözden çok etkilenmiş ve çok sarsılmıştı. Artık o günden sonra, öğrencileriyle birlikte tam bir ay müzakere ettikten sonra ancak bir fetva verirdi.

Mücâşi b. Yûsuf anlatıyor: Medine'de İmam Mâlik'in yanında bulunuyordum. O, insanlara fetva veriyordu. Derken imam Ebû Hanîfe'nin öğrencilerinden henüz genç yaşta olan Muhammed b. Hasan İmam Mâlik'in yanına geldi. Bu hâdise, onun, imam Mâlik'ten 'Muvatta' adlı eserini rivayet etmesinden önce oluyordu. Muhammed, Mâlik'e:

"Mescidin dışında su bulamayan cünüp kimse hakkında ne dersin?" diye sordu. Mâlik:

"Cünüp mescide giremez," cevabını verdi. Muhammed:

"Nasıl öyle olur? Namaz vakti gelmiş, o da suyu görüyor!" dedi. Bunun üzerine Mâlik:

"Cünüp mescide giremez," sözünü yine tekrarlamaya başladı. Muhammed soru üzerinde çok durunca, Mâlik ona:

"Peki bu konuda sen ne dersin?" dedi. O:

"Teyemmüm eder ve mescide girer. Sonra suyu mescidden alır, dışarı çıkar ve boy abdesti alır," cevabını verdi. Mâlik:

"Nerelisin sen?" diye sordu. Muhammed:

"Yere işaret ederek "buralıyım" dedi ve sonra kalktı. Orada bulunanlar, bu, Ebû Hanîfe'nin arkadaşısı ve öğrencisi Muhammed b. Hasan'dır," deyince Mâlik:

"Muhammed b. Hasan nasıl yalan söyler, o kendisinin Medineli olduğunu söyledi?"

dedi. Orada bulunanlar, Muhammed'in yere işaret ederek "buralıyım" dediğini hatırlatınca Mâlik:

"Bu cevap bana ötekinden daha hârika ve daha müthiş geldi," dedi.

H. Pratik Tecrübe Ve Uygulamalarla Çocuğun Duyu Ve Yeteneklerini Geliştirmek

Duyu organlarının geliştirilmesi, çocuğa yeni bilgi ve beceri kazandırır. İlk ellerini kullanmak suretiyle herhangi bir işte maharet göstermesi, onun düşünme melekesini de harekete geçirir. Çocuk, önündeki canlı örneği dikkatle izler ve izlediği işi güzel yapabilmek için kendisi de dener.

Böylece o, ustalığa doğru adım adım ilerler.

Rasulullah (SAV), koyun yüzmekte olan bir çocuk gördü. Çocuk yüzmeye işini iyi beceremiyordu. Rasulullah (SAV) hemen kollarını çemredi ve çocuğun önünde koyunu yüzmeye başladı. Bu pratik tecrübeden faydalanmak isteyen çocuk, aklını kullanarak işin nasıl yapıldığını dikkatle izledi.

Ebû Saîd el-Hudrî anlatıyor: Rasulullah (SAV) bir gün koyun derisi yüzmekte olan bir çocuğa rastladı. Çocuk işi güzel yapamıyordu. Bunun üzerine Rasulullah (SAV):

"Biraz kenara çekil de sana (nasıl yüzüldüğünü) göstereyim," buyurdu. Sonra elini koltuk altına kadar görünmeyecek şekilde deri ile et arasına soktu. Sonra da gitti ve (yeniden) abdest almadan cemâate namaz kıldırdı.

Şüphesiz bu tür tecrübe ve uygulamalarla çocuğun ufku genişler, akıl ve zihin bakımından gelişme gösterir.

İ. Çocuğu Takdir Etmek:

Sevilen, takdir edilen, kabul edilen çocuklar, birçok konuda söze gerek kalmadan, çok şey öğrenebilirler. Fakat bu konuda da ölçüyü kaçırmamalıdır. Çocuğun takdir edilmesi, onun ruh ve his dünyasını oldukça etkiler. "Marifet

Sevilen, takdir edilen, kabul edilen çocuklar, birçok konuda söze gerek kalmadan, çok şey öğrenebilirler. Fakat bu konuda da ölçüyü kaçırmamalıdır. Çocuğun takdir edilmesi, onun ruh ve his dünyasını oldukça etkiler. "Marifet iltifata tâbidir" sözü gereği, çocuk, hareket ve davranışlarını kontrol ederek kendini otokritiğe tâbi tutar. Takdir edilen çocuk, psikolojik olarak rahatlar ve övülen hasletlerini devam ettirir.

iltifata tâbidir" sözü gereği, çocuk, hareket ve davranışlarını kontrol ederek kendini otokritiğe tâbi tutar. Takdir edilen çocuk, psikolojik olarak rahatlar ve övülen hasletlerini devam ettirir. Gerçek manada bir psikolog olan Peygamber (s.a.v.) bu hassas prensibi çocuklar üzerinde dengeli bir şekilde tatbik etmiştir.

Çocuğu/öğrenciyi dinlemek, sorunlarına eğilmek, kişiliğine saygı göstermek onda "değerliyim" duygusunun gelişmesine ve bunun gereklerini yapma isteğinin gelişmesine neden olacaktır. Peygamberimizin meclisinde bulunanların her biri "Rasulullah'ın (SAV), en çok kendisini sevdiği"

hissine kapıldıkları rivayet edilmektedir. "Ben değerliyim" gereksinimi aile gibi ortamlarda yerine getirilmezse, başka yollarla bu duyguyu elde etmeye çalışır. Ergenlik çağındaki erkek çocukların çete kurarak, çatışmalara girmeleri, kendilerini önemli görmeyen aile ortamlarına tepki olarak yorumlanabilir. İbn Ömer (r.a) anlatıyor: Rasulullah'ın (SAV) hayatında bir adam rüya gördüğünde onu Rasûlullah'a anlattı. Ben de gördüğüm bir rüyayı Rasulullah'a (SAV) anlatmak istedim. Taze ve bekâr bir genç idim. Rasulullah'ın (SAV) zamanında mescidde uyurdum. Derken ben de bir gün rüyada iki meleğin beni tutup cehenneme götürdüklerini gördüm. Bir de baktım ki, cehennem kuyu gibi yanları örölüp durulmuş ve iki tane boynuzu vardı, içinde kendilerini iyice tanıdığım bazı insanlar bulunuyordu. Ben hemen "Ateşten Allah'a sığınırım" demeye başladım. O sırada başka bir melek bizi karşıladı ve bana hitaben "sen korkma!" dedi. Ben bu rüyamı kız kardeşim ve Rasulullah'ın (SAV) zevcesi Hafsa'ya anlattım. Hafsa da bunu Rasulullah'a (SAV) anlattı. Bunun üzerine Rasulullah (SAV): "Abdullah ne iyi adamdır, bir de geceleyin kalkıp namaz kılmayı âdet edinseydi!" buyurdu. Abdullah'ın oğlu (ravi) Salim diyor ki: "Artık ondan sonra geceleyin pek az uyurdu."

İşte Rasulullah'ın (SAV), insan ruhunu okşayan güzel üslubuyla yaptığı medih ve takdir, bu şekilde semeresini verir ve insanı mükemmel noktaya sevkederdi. Zaman ve mekan faktörü dikkate alınarak, haddi aşmadan dengeli ve itidalli bir şekilde yapılan medih ve takdir, her yerde semeresini verecektir.

Daha önce geçtiği üzere, Rasulullah'a (SAV) hizmet düşünceyle Arapça ve Süryânîce'yi öğrenen çocuk için, Hendek günü Rasûlullah'ın "Ne iyi çocuktur o!" diyerek övgüde bulunması da bizim için bir örnektir.

K. Çocuğun Kendine Olan Güvenini Geliştirmek:

Rasulullah'ın (SAV) çocuğun kendine olan güvenini geliştirmek için birtakım usûller tatbik etmiştir. Bu usûller şunlardır:

1. Çocuğun iradesini kuvvetlendirmek:

Bu da iki şeye alıştırmakla gerçekleşir:

a) Sır saklamak: Enes ve Abdullah b. Ca'fer (r.a) bunu yapmıştır. Çünkü verilen sırları saklayıp başkasına ifşa etmemeyi öğrenen çocuğun iradesi sağlam olur ve dolayısıyla kendine olan güveni gelişir.

b) Oruç tutmak: Açlık ve susuzluk karşısında oruç tutmaya dayanan ve devam eden çocuk, nefse karşı zafer neşesini hisseder. Buna bağlı olarak da hayatın sıkıntıları karşısında iradesi kuvvetlenir ve kendine olan güveni artar.

2. Çocuğun içtimaî yönden kendine olan güvenini geliştirmek:

Çocuk, evin ihtiyaçlarını ve ana babanın işlerini yerine getirdiğinde, büyüklerle oturup kendi yaşlılarıyla birlikte olduğunda, içtimaî açıdan kendine olan güven ve itidadı gelişir.

3. Çocuğun ilmî yönden kendine olan güvenini geliştirmek:

İlmî yönden çocuğun kendine olan güven ve itidadı, onun Kur'an'ı, Rasulullah'ın (SAV) sünnet ve siyerini öğrenmesiyle gerçekleşir. Böylece çocuk daha küçüklüğünde temel birçok bilgiyi elde ederek ilmî yönden kendine olan güveni sağlamış olur. Çünkü o, bid'at ve hurafelerden, asılsız ve uydurma şeylerden uzak bir şekilde ilmin özünü ve hakikatim almıştır.

4. Çocuğun iktisadî ve ticarî yönden kendine olan güvenini geliştirmek:

Bu da, çocuğun alım-satıma alıştırılması, ana babasıyla birlikte çarşıda dolaşması ve onların ihtiyaçlarını görmesiyle gerçekleşir.

Süleyman b. Yesâr diyor ki: Sa'd b. Ebi Vakas, eşiğinin yemi tükenince hizmetçisine:

"Evden buğday al. Götür ve mukabilinde onun kadar arpa satın al!" derdi.

Rasulullah da (SAV), henüz bir çocuk olan Abdullah b. Ca'fer'in alım-satımını görmüş ve ona bereket duasında bulunmuştur.

Etkili İletişim İçin Neler Gereklidir?

- 1- Saygı duymak
- 2- Doğal davranmak
- 3- Empati
- 4- Etkin dinleme

İLETİŞİMİN ÖNÜNDEKİ ENGELLER

A- Sıklıkla emir cümleleri kurmak:

"Kalk, yüzünü yıka, işlerini fırçala, konuşma, otur, TVyi kapat, ödevini bitir!" gibi uzayan emrivakiler... Adeta askerlik eğitimi: "Yat, kalk, sürün!" Çocuklarımızın korkudan değil söyleneni yapmasını değil, kendisi için gerekli olanı düşünmesine ve bulmasına yardımcı olmalıyız.

B- Gözdağı vererek konuşmak

"Okulunu bitirmezsen sana para mara yok!" "Ödevini bitirmezsen televizyonu unut!" Bir şeyi şarta bağlamak, onu daha cazip hale getirebilir. Ayrıca korku, boyun eğme vb davranışları tetikleyebilir. Öfke düşmanlık gibi duyguların oluşmasına neden olabilir.

C- Sürekli öğüt verme, çözüm önerileri getirme

"Senin yerinde olsam plan yaparak çalışardım", "sütünü içmezsen cüce kalırsın" vb.

D- Sıklıkla eleştirmek, yargılamak

"Sen zaten tembelin tekisin", "Yine mi bitirmedin?" vb. konuşmalar çocuğun kendisini yetersiz görmesine, aptal hissetmesine sebep olabilir.

E- Muhatabı sürekli övmek

Sürekli eleştiri ne kadar zararlı ise, sürekli yerli yersiz övmek de bir o kadar zararlıdır.

F- Ad ve Lakap takmak

"Aptal, geri zekalı, hadi sende, sulu göz, berberiksiz" vb hitaplar kendini değersiz hissetmesine neden olabilir. "Aşkı, sevgilim" gibi sözler de sıkıntıya neden olabilir.

G- Sürekli soru sormak, sınamak, sorgulamak

"Neden? Kim? Sen ne yaptın? Nasıl?" Çocuk sorgulanıyor hissine kapıldığında güvensizlik sebep olabilir.

ÖNERİLER

1- Çocuğunuza zaman ayırın. Çocuğunuzla geçen zaman asla boşa geçen zaman değildir. Çocuğu sevmek demek, ona bolca oyuncak vb almak değil, onunla ortak faaliyetler yapmak, zaman ayırmak, onunla oyun oynamaktır.

2- Onunla beraber olduğunuzda dikkatlerinizi ona yoğunlaştırın. Bu nedenle bir şeylerle meşgul olurken değil, kendinizi rahat hissettiğinizde onunla ilgilenin.

3- Aşağılamak, suçlamak, çocuk adına karar vermek yerine çocuğu dinleyin. Dinlendiğini hisseden çocuk, sevildiğini düşünen çocuktur.

4- Göz kontağı kurarak, gülümseyerek kabul belirtisini beden diliyle pekiştirin. Böylece "Kişiliğine saygı duyulduğunu" düşünerek iletişimi pekiştirin.

5- Anne, baba ve öğretmenin kendisini dinlediğini gören çocuk duygularını ifade etme olanağı yakalar. Aldığı tepkilerle "anlaşıldım" duygusunu yaşar. Böylelikle rahatlar.

6- Çocuğunuza karşı davranışlarınızda tutarlı olun. Kendi içinde çelişkili olmanız çocuğun "doğru davranışı bulmasına ya da göstermesine" engel olacaktır.

7- Çocuğunuzu başka çocuklarla kıyaslamayın. Çocuk anne babası ve öğretmeni tarafından önemsenmek, değerli bir insan olarak kabul edilmek ihtiyacındadır. Onun diğer çocuklarla kıyaslanması, kendini değerli görmesine engel olacaktır. Çocuğun kendine özgü, bağımsız bir birey olarak kabul edilmesi, ruh sağlığının temelini oluşturur.

Sevgili anne ve babalar, eğitimciler;

Çocuğunuzu,

- *Hoşgörüsüyle yetiştirirseniz, Sabırlı olmayı öğrenir.*

- *Destekleyip yüreklendirirseniz, Kendine güven duymayı öğrenir.*

- *Yaptığı güzel şeyleri över ve beğenirseniz, Takdir etmeyi öğrenir.*

- *Hakkına saygı gösterirseniz, Adil olmayı öğrenir.*

- *Güven ortamı içinde yetiştirirseniz, İnançlı olmayı öğrenir.*

- *Kabul ve onay gösterirseniz, Kendini ve başkalarını sevmeyi öğrenir.*

- *Aile ortamı içinde dostluk ve arkadaşlık gösterirseniz, Bu dünyada mutlu olmayı öğrenir.*

- *Sevgi içinde büyütürseniz, Güvenmeyi öğrenir.*

- *Sürekli eleştirirseniz, Kınama ve ayıplamayı öğrenir.*

- *Kin ortamında büyütürseniz, Kavga etmeyi öğrenir.*

- *Alay edip aşağılarsanız, Sıkılıp utanmayı öğrenir.*

- *Devamlı utanç duygusuyla eğitirseniz, Kendini suçlamayı öğrenir.*

- *Devamlı gülünç duruma düşürürseniz, Çekingen olmayı öğrenir.*

- *Kendisine inanmazsanız, Dolandırıcılığı öğrenir.*

- *Aşırı hoşgörülü olursanız, Bencilliği öğrenir.*

- *Her zaman tenkit ederseniz, Kendini kaba-hatli bulmayı öğrenir.*

KAYNAKÇA

Eğitimciye Notlar GBY Komisyon

Peygamberimizin Sünnetinde Çocuk Eğitimi
Muhammed Nur Süveyd

Kömür Karası Kalpler

Hayriye BİCAN

Küçük dar dünyasında insan mutluluk tabloları inşa etmek için çırpınıyor. Nefis etrafında dönen bir dünyada, arzularını hayatın merkezine koyan insan kendi etrafında dönüyor. Kısır bir döngü içerisinde ye, iç, tüket, bitir ekseninde sürüklenen insan yaşadığını sanıyor. Egosuna tapınıyor adeta. Varoluşsal tarifini yapmak için afakta ve enfüste yolculuğa çıkmıyor. İçten dışa, dıştan içe bir kuşatıcılık yok "ben" merkezli bencil hayatlarda.

Soma faciası gibi yürek yakan, iç burkan, gönüllere dert olan bir felaketle karşılaşınca ancak o zaman kendimize bakıp utanıyoruz. Bir nebze olsun edep kırıntılarına sahip olanlar bir utanç duvarına çarpıyorlar. Kapkara kesilmiş yüzlerinden kaskatı olmuş kalplerine doğru bir yol bulmanın telaşına düşer, onlar. Yüreklerinde nefes alan hücreleri olanlar hayat tarzlarını gözden geçirip, bir nefis sorgulamasına başlıyor, en ilgili olanımız. Ağlıyoruz, üzülmüyoruz. Alın terinin, helal kazancın ne kadar değerli olduğunu anlıyoruz. Kolayca kısa yoldan elde edilen mal, mülk ve imkân ile gözleri kamaşan insan bir anlık da olsa sarsılıyor. Kendisini bulmak istiyor. Ağlıyor, üzülmüyor...

Deprem, sel, trafik kazası gibi felaketlerde üzülmüyoruz ama sadece bu kadar daha ilerisi yok. O anlık üzülmüyoruz o kadar, orada yanakların üstünde kalıyor gözyaşı, hâlbuki gönle akıp iz bırakması gerekir, duyguyu ve eylemi oluşturmak için. Üzülmek, düşünmek anlamına gelmiyor. Üzülmek ibret alıp düşünmeyi tetiklemiyorsa bir anlamı olmaz duygu dünyasında.

Kapitalizmin kara kapanlarına takılan kalpleri-miz akletme ve düşünme fonksiyonunu tekrar kazanmadan çirkine ve çirkefe karşı koyamayız. Kapitalizmin öğüten çarkının ağırlığından kurtulamayız.

Bir "bakımlı" el ve karşısında yarıklarıyla adeta bir haritayı andıran yıpranmış ve örse-lenmiş el, iki ayrı dünyayı temsil ediyor. Sahte zevk dünyasının bireyi yaşamı oyun ve eğlence sanıyor. Bu hayat hiç bitmeyecekmiş gibi gününü gün ediyor. Diğer çocuklarının nafakasını temin için çırpınıyor.

Soma faciası bir anlık da olsa toplum olarak yürekleri sarstı, zihinleri açtı. Lükse endeksli hayat tarzlarının gözden geçirilmesini sağladı. Zevk ve haz üzerinden bir tanımlama geliştirerek sadece keyifli ve konforlu yaşamı amaçlayan konformist bireyin zihin konforunu sarstı, aslında gerçeğin onun anladığından başka bir şey olduğunu düşünmekten kendisini alamadı. Hedefindeki her şey beyinde tuz buz oldu. Her şey anlamsızlaştı bir anda belki de.

Canhıraş bir çabayla, telaşla yerin derinliklerinde bir nefes, bir aydınlık huzmesi arayan-dan daha çok konformizme kurban giden insan kalbi nefese ve aydınlığa muhtaç. Gösteriş ve konfor düşkünü insanın lüksünü sürdürmek için tükettiği enerjinin nasıl hâsil olduğunu hep hatırd tutmak lazım. Berrak ve şükreden bir zihinle bakıldığında bir dilim ekmek sadece ekmek değildir. Tohumun toprağa düştüğü andan itibaren değerli bir emek ve limitsiz bir çabadır aslında. Bunun farkında olursa insan kanaatin

ne demek olduğunu şuuruna vararak hırs ve israftan kaçınır. Ağgözlülük ve doyumsuzluk illetine yakalanmaz.

Vahşi kapitalist rüzgâra kapılıp korkunç faktörler ortaya koyan yaşamlar insanın kara tarafında akis bulur. Hem maddi hem de manevi olarak pahalıya mal olan zevklerden fedakârlık etmek insanı edebe, adalete ve kanaatkârlığa ulaştırır. Kanaatin zengin sermayesini bulan kişi her halükârda onurlu olur. Kapitalizmin yok ediciliği, tüketiciliği ve yıkıcılığına karşı kanaat şuurunu kuşanmak direnişi sürdürmek için çok önemli bir yol azığıdır. Kul hakkı, helal kazanç, adalet ve ahlak gibi hayatta etkin olarak bulunması gereken kavramlar kapitalizmin ve sekülerizmin çirkin emellerinden insanı korur. Mustazaf insanın yanında olarak onun yararına çalışmak için önce kendi istek ve arzularımızın meşruiyetini Kur'an ve Sünnet ışığında yeniden değerlendirmek gerekir. Sorumluluklarından ve hassasiyetlerinden sıyrılarak egoizm kalesi-

ne sığınan insan kapitalizmin dar dehlizleri ve karanlık koridorlarında sıkışıp kalır.

Kapitalizmin konformizmle kuşattığı hayatlarda evler sığınak ve barınak olmaktan uzaklaşıyor. Eşya üzerine eşya yığını, bu durum insan hareketlerini ve dolaylı olarak da düşünceyi kısıtlıyor. Perdeler, halılar, tablolar, sehpa, envai çeşit aksesuar evin tüm enerjisini ve enginliğini kapatıyor. Evdeki mobilya ve mefruşat hiç şüphesiz direkt olarak düşünceyi etkiliyor. Düşünceyi sınırlandırıyor hatta düşünce silikleşiyor. Eşya insan hayatını kolaylaştıracak bir araç olmaktan uzaklaşıp, daha çok gösteriş, güç ve prestij sebebi sayıldığında insanın sırtında bir kambur olur aslında. Oturma odalarının ve salonların televizyonun egemenliğinde, dizilerin gölgesinde şekillendiğine hiç kimse itiraz edemez. Bu durum asla yadırganmaz. Geline bu noktada sohbet kültürü hayattan kovularak uzaklaşır. Sohbet ve düşünce ilişkisi insana dost ve destek olamaz. Seküler bir tarz, kapita-

Soma faciası bir anlık da olsa toplum olarak yürekleri sarstı, zihinleri açtı. Lükse endeksli hayat tarzlarının gözden geçirilmesini sağladı. Zevk ve haz üzerinden bir tanımlama geliştirerek sadece keyifli ve konforlu yaşamı amaçlayan konformist bireyin zihin konforunu sarstı, aslında gerçeğin onun anladığından başka bir şey olduğunu düşünmekten kendisini alamadı. Hedefindeki her şey beyninde tuz buz oldu. Her şey anlamsızlaştı bir anda belki de.

list bir tüketim kültürü ve dijital teknolojinin ege-menliğiyle artık evleri-miz sinelere inşirah katan sohbet mekânları değil. Yüz yüze gelip birbirimize ayna olamıyoruz. Herkes kendi bencilliği etrafında bir dünya kuruyor. Ve hiç kimse bu sırça köşküne el sürdürmüyor. Vüsatını ve dengesini kaybeden ya-şamlarda fitrata dair olan her şey anlam kaybına uğruyor. Zaman, kelime ve nimet bereketini kay-bediyor.

Kapitalizmin ürettiği sahte ihtiyaç listelerine kapılmadan gerekli ve gerçek ihtiyaçları iyi belirlemek gerekir. Yoksa tüketim köleleri olmak-tan kurtulamayız. Daha lüks hayat amaçlanarak, doyumsuzluk babaları daha çok yıpranmaya sü-rükleyecektir. Daha çok kazanma idealine hapsedilen erkeğin nasıl kazandığından ziyade ne kadar kazandığı önemli hale gelir. Bu durumda ideal baba, helal-haram demeden daha çok kazanan kişi olur. Bu da babayı adeta köleleştirir. Bu bağlamda kanaat can simidi gibi imdada yetişir.

Konformizmin tutsak aldığı insan için anı yaşamak, anı kurtarmaktır amaç. Hep bir şey-lere hazırlık telaşı içindedirler. Hazırlık deyince sadece şatafat ve gösteriş için yapılanlar gelir akla. Öyle ahrete hazırlık diye bir şey yoktur onların projelerinde.

Kapitalist yaşam tarzı kibri ve gururu pom-palıyor insana. Böylece egoist, hedonist ve narsist kişilik yapılarıyla pervasız yaşamlar orta yerde boy gösteriyor. Sadece kendisini düşü-nen, zaafı için arkadaşlarına ve muhatapla-rına karşı edep sınırlarını aşıyor. Narsist tutum-larıyla obur ve aç gözlü olarak etrafa saldırıyor. Kalp gözü ile bakmayı bırakın, baş gözü ile bile göremez duruma geliyor. Enaniyete kilitlenen gurur ve kibirle, elit ve burjuva duruşuyla du-yarsız ve umarsız bencil bir hayat sürdürürler. Lüks semtler, lüks konutlar, lüks tüketim...

Kapitalizmin ürettiği sahte ih-tiyaç listelerine kapılmadan gerekli ve gerçek ihtiyaçları iyi belirlemek gerekir. Yok-sa tüketim köleleri olmaktan kurtulamayız. Daha lüks hayat amaçlanarak, doyumsuzluk ba-baları daha çok yıpranmaya sü-rükleyecektir. Daha çok kazan-ma idealine hapsedilen erkeğin nasıl kazandığından ziyade ne kadar kazandığı önemli hale gelir. Bu durumda ideal baba, helal-haram demeden daha çok kazanan kişi olur. Bu da babayı adeta köleleştirir. Bu bağlamda kanaat can simidi gibi imdada yetişir.

Kapitalist ideoloji; haz düşkünü, her zaman daha fazlasını isteyen, aç gözlüce her şeyi tüketi-me sunan ve her değeri tüketmeyi amaçlayan sö-mürü odaklarını, zalimle-ri ve canileri besler. Hak, adalet ve kanaat adına bir kelime yoktur onların lügatlerinde. Hayat hiç kimse için değil sadece onlar için vardır ve gü-zeldir. Şık kıyafetler, lüks araçlar ve konutlar, yaz-lıklar, kışlıklar, oteller, ta-tiller hepsi kapitalist zihin yapısının tuzaklarıdır. Aç gözlüler dünyayı yaşan-maz hale getirirler. Dün-ya üzerindeki zulme bak-tığımızda, zalimlerin hep aç gözlülerden olduğunu görürüz. Doymazlar, hani bana, hep bana naraları atarlar.

Hedonist insan akle-den kalbin sesini duya-maz. Egosu ve zaafı dışında kalan her şeyi reddederek, suçlayarak sadece kendi arzuları-nı yüceltir. Keyifli ve çok eğlenceli bir yaşam, beş yüz yirmi dokuz kişi idam edilecekmiş ne gam! Üç gündür bir lokma yutmayan çocuk bu gece de aç yatacakmış ona ne, kılını bile kı-pırdatmaz. Sorumluluk bilincine sahip olanlar, nefislerini hesaba çekenler ancak onlar ener-jilerini dünyayı dar etmek için değil biraz daha genişletmek için harcarlar. Elleriyle, dilleriyle, kalpleriyle mazlumların yanında olurlar.

Kalp beden ülkesinin başşehridir. Kalp dü-şerse insan da düşer. İnsanı ayakta tutan güç-lerden biridir düşünce. İnsanın ayakta kalması için kalbin berrak ikliminin kesintisiz sürmesi gerekir. Egoizmin esaretine düşen kalp, fitra-tını ve sıcaklığını kaybeder. Düşen kalbimizi şefkatle elinden tutarak kaldırmak gerekiyor. Kalbi merhamet ve adaletle yoğurmak, kalbi sökülmiş bu çağa haktan yana bir renk verir. Kapitalizmin tüketiciliğine, bitiriciliğine kaşı bir dik duruş sunar. İnsanı egoizmin elinden kurta-rarak, kanaat deryasının enginliğine doğru ta-şır. Kalbin hakikat fikrini terennüm ederek ça-

İşması ruhun ve vicdanın salim fitrata dönmesi demektir. Kalbi kaldırmak, düşen insanı elinden tutup kaldırmaktır. Fitratla ayağa kalkan insan aç gözlülüğün ve doyumsuzluğun egemenliğinden kurtulur. Müslüman'ca bir zihin ve idrak ile İslam'ın öngördüğü hayat tarzına doğru adım ilerler.

İnsanın insan olması için egosundan kurtularak, tutkuya dönüşen bencillikleriyle savaşması gerekir. Kibir ve gururdan arınması da şarttır. İnsan hakkıyla Hakka kul olduğunda hazlara ve dünyaya kul olmaktan kurtulur. Nefse, heva ve hevese tutkulu yöneliş insanı alçaltır. Konformist, hedonist ve narsist bir varlık olarak vahşi kapitalizmin canavarlığına kurban olur.

Modern popüler kültür insanı narsist ve egoist bir yaratığa dönüştürmek için insanın duygularını ve ruhunu sömürüyor. Sömürgecilik bitmedi. Şekil değiştirerek genlere kadar işledi. İnsan bedeninin hücrelerine kadar yerleşerek fitratı tahrip etti. İnsanlığı seküler kapitalist sistemin kölesi haline getirdi. İnsanın ilkelelerini, değerlerini, duygularını ve duyarlılıklarını öldüren bu emperyalist sömürüye dur demek zorundayız.

İnsanlık haz, kariyer ve tüketimin peşinden koşarak adeta yok olmak için yarışıyor. Yemek, içmek, tüketmek gibi tutkulara programlanan egoist insan yok oluşa ve tükenişe doğru hızlıca koşuyor. Eğer Müslümanlar olarak sadece ev-araba gibi tüketime yönelerek, yalnızca maddi kazanç üzerine planlar yaparsak bu zor durumdan kurtulamayız. Bu korkunç sonun vebali de her birimizin omuzlarına yüklenir. Bizi biz ya-

pacak medeniyet havzasına dönerek, beden ve ruh dengesini sağlayarak fitrat üzere bir program yapmak acilen şarttır. İslam Medeniyeti'nin kavram ve kelimelerini kullanarak geleceğimize sahip çıkmalıyız.

Global sekülerizmin insanlığa armağanıdır, kömür karası kalpler. Düşüncesiz, duygusuz, izansız kalpler kolayca yanılsa kayabiliyor. Kalpleri mutlaka iman ışığıyla aydınlatmak gerekiyor. İmanlı mütefekkir insan, fikrinin sahibi olan kişi asla global seküler söylemlere kapılmayacaktır. Kur'an ve Sünnet kaynaklı hakikat fikrini takip ederek Müslüman'ca bir yaşam sürdürecektir. İmanlı kalp Müslüman insanı, Müslüman insan Müslüman aileyi, Müslüman ailede Müslüman toplumu inşa eder. İslam'ın inşa ettiği medeniyet insanı yozlaşmadan korur. Bu vesileyle, Aile Sempozyumunun organizesinde emeği geçen herkese başta Ali Kaçar Ağabeyimiz olmak üzere şükranlarımı sunuyorum.

Soma faciasında hayatını kaybeden tüm Müslüman kardeşlerimize Allah'tan rahmet, kederli ailelerine sabrı cemil niyaz ediyorum.

"Rabbimiz! Katından bize rahmet ver ve işimizde doğruyu göster, bizi başarılı kıl" (Kehf-10)

"Nefsini, sabah akşam, rızasını isteyerek Rablerine yalvaranlarla beraber tut (onlarla beraber bulunmağa candan sabret). Gözlerin, dünya hayatının süsünü isteyerek onlardan başka yana sapmasın. Kalbini bizi anmaktan alıkoyduğumuz keyfine uyan ve işi, hep aşırılık olan kişiye itaat etme."(Kehf-28)

İslam Diyememek

Erdal BAYRAKTAR

İslam dünyasında geçmişe, bugüne ve geleceğe dair bakış ve çözümlerde kafa karışıklığı devam ediyor. Bunun içeriden ve dışarıdan kaynaklanan birçok sebepleri bulunuyor. Her duyarlı Müslümanın bu konulara kafa yorması ve sorumluluk alması varoluşsal bir görevdir. İlk önce bir durum değerlendirmesi yapmak zorundayız. Müslüman halklar olarak biz kimiz, nereden geldik, neredeyiz ve nereye gitmek amacındayız? Bu konuda ortak referanslarımız nelerdir? Tespit ettiğimiz amaçları gerçekleştirmek için imkânlarımız ne durumdadır? Bu dünya’da sadece biz yaşamıyoruz. Bizim dışımızdakilerle ilişkilerimiz nasıl olacak? Muarızlarımız ve müttefiklerimizi nasıl tespit edeceğiz ve onlarla kısa, orta, uzun vadeli muşeretlerimizi nasıl belirleyeceğiz? gibi birçok soru, sorun üzerinde kafa yorup, müzakerede bulunmak ve bir karara ermek zorundayız.

Bu sorular üzerinde düşünürken benim tespit ettiğim en büyük eksiklik değerler yani “referans” konusundaki mutabakatsızlıktır. Müslümanlar uzun zamandır “nereden konuşacakları” konusunda tereddüt yaşıyorlar. Nereden konuşacağını bilemeyen, ne olması gerektiği, ne olacağı konusunda da bir karara eremiyor. Bu tereddüt hali onları giderayak kötürüm olmaya götürüyor ve kendileri üzerinde hesap yapanlara da hareket alanı açıyor.

İnsanlık üzerinde hesap yapanlar, özellikle Batı dünyası şöyle veya böyle değerler ve referanslar konusunda ortak bir uzlaşıya varmış görünüyorlar. En azından iç barışları ve kendi dışındaki dünyayı değerlendirme açısından. Ken-

di menfaatleri söz konusu olduğunda, kendi iç tartışmalarını dondurarak veya göz ardı ederek “menfaat odaklı” ittifaklar oluşturup çözümler üretebiliyorlar. Enerji odaklı menfaatleri için İslam dünyasını baskılamak ve istikrarsızlaştırmak örneğinde olduğu gibi. Batı dünyası Aydınlanma Devrimi’nin değerler skalası olan “seküler değerler” konusunda taviz vermeden yoluna devam ediyor. Kendi dünyasını ve dış dünyayı bu değerler üzerinden okuyor ve gereğini yapıyor.

İslam dünyası özellikle Hilafet’in ilgasından sonra fiziksel ve beraberinde yaşanan zihinsel işgal ve yenilgiden sonra “değerler” konusunda büyük tereddütler ve alt-üst oluşlar yaşadı. Yenilginin nedenleri üzerinde hala bir sonuca varabilmiş değiliz. Bu da yine referans netsizliğinden kaynaklanmaktadır. Batılılar, kendi tarih ve durum okumalarını yaptıktan sonra Orta Çağ’daki durumlarını tartışarak, o günün hâkim gücü (Osmanlı İmparatorluğu) karşısında nasıl davranacaklarının çözümlerini üreterek bir karşı koyuşu zihinsel, sosyal, siyasal olarak örgütlediler ve sonuçlarını aldılar. Müslümanlar uzun zamandır İbn-i Haldun’un ifade ettiği “mağluplar galipleri taklit ederler” sözünü haklı çıkaran bir yol tutturmuş görünüyorlar.

İslam dünyası halkları fiziksel işgallerden bir şekilde kurtuldular(!) ama zihinsel işgal derinleşerek devam ediyor. Galipler giderken zihinsel ve ruhsal anlamda büyük bir enkaz bıraktılar. Maalesef bu enkaz fark edilemiyor. Fark edilemediği için de doğru bir durum tespitinde ve çıkış yolunda anlaşılamiyor. Müslüman halklar ve onların temsilcileri ya geçmişte yaşıyorlar ya da bu güne ma-

ruz kalıyorlar. Ya tarihte yaşıyorlar ya da zamanın nesnesi haline geliyorlar. İslam'ı konuştukları zaman tarihi, tarihi konuştukları zaman da ihtilaf tarihini, arkeoloji tarihini konuşuyorlar. Bugünü ve geleceği yeniden nasıl ihya ve inşa ederiz kaygısıyla tarihe bakmıyorlar. Herkes kendi ulusunu, mezhebini, meşrebini haklı çıkarmak, diğerlerinin nasıl da batıl ehli olduğunu kanıtlamak için tarihe müracaat ediyorlar. Kendi çağlarında Müslümanlara, giderayak bütün insanlığa hitap edecek düşünce, fikir çerçeveleri oluşturmak, büyük âlim ve mütefekkirler yetiştirmek için gayret edeceklerine geçmişte yaşamış kendi mezhep, meşrep âlimlerinin faziletlerini, büyüklüklerini anlatmak için İslami çalışmalar(!) yapıyorlar. Bu mümtaz çalışmalarından zaman bulamadıkları için de Allah'ın insanlık için bir hidayet kaynağı olarak inzal ettiği Vahiy'le muhatap olamıyorlar. Kendi üstatlarının hayat hikâyelerini, mübarek sözlerini anlamak ve anlatmaktan dolayı İnsanlık için "usvet-ül hasene" olan Resul'ün Siyer'ini, Siret'ini okumaya ve anlamaya vakit bulamıyorlar. Dinamik hayat ve tarih karşısında arkeolojik tarih'e sığınıyorlar ve kaybediyorlar. Bu anlayışla gittikleri müddetçe de ilanihaye kaybedeceklerdir. Hayy-u Kayyum olana, onun enfüsü, afaki, münzel ayetlerine sığınmaz, dinamik hayatı yok sayar, hayatla kavga eder, tarihe sığınır ve orada yaşarsanız; yurtlarınız ziyaret edilen arkeolojik ölü mezarlıklarına dönüşür. Ya da üzerinde operasyon yapılan nesnelere dönüşürsünüz.

İslam dünyasında Müslüman halklara vaziyet eden hareketlere, politik oluşumlara, cemaatlere, örgütlere baktığımızda kendi çağlarının nesnesi olarak yaşadıklarına şahit oluyoruz. Herkes onlar üzerinde hesap yapabiliyor ve bu hesapları da rahatça hayata geçirebiliyorlar. Yeryüzündeki Küresel ve yerel güç odakları Müslümanları rahatça pasifize, manipüle ve terörize edebiliyor. Çünkü Müslümanlar yukarıda bahsettiğimiz gibi bu dünyada yaşamıyorlar, bu dünyada yaşamadıkları için de varlıklarını hissettirecek "Biz" duygusuna sahip olamıyorlar. Özgüven sahibi olamayan, şahsiyet sahibi olamayan "Biz" duygusuna ulaşamaz. Bu değerlerden mahrum olanlar ancak sürü olurlar. Sürülerde rahatça yönlendirilir ve kullanılırlar. Eğer böyle olmasaydı, düşman çizmeleri altında yaşamamanın bir sorgulaması yapılmaz mıydı? Böyle olmasaydı, kasap dükkânlarında boğazlanan hayvanlardan daha çok Müslüman, kardeşleri, soydaşları, vatandaşları eliyle nasıl hunharca katledilirdi? Hayır, bunları Müslümanlar yapmıyor, onları kullanıyorlar demeyin; bu nasıl bir insanlık ve Müslümanlık ki önüne gelenin aparatı, oyuncağı, işbirlikçisi olabiliyor? Bu nasıl insanlık ve Müslümanlık ki; iktidarına destek olduğu müddetçe iktidar ortağına ülkenin, devletin bütün imkânlarını aç, beraberce iş tutun, iktidar paylaşımında sorun çıktığı zaman birbirinize söylenmedik söz, kurulmadık kumpas bırakmayın. Resmîyetle ve ilişkilerde kendinizi başka değerler, isimler altında ifade

edin, halkı galeyana getirmek için her türlü İslami ve tarihi değer ve imkânı pervasızca kullanın.

Müslüman halklara vaziyet eden hareketler, cemaatler, partiler... Demokrasi, Sivil Toplum, Medine Vesikası... diyor ama bir türlü İSLAM diyemiyorlar. Her türlü seküler, küresel, ulusal kavram ve amacı benimsiyor, dillendiriyor ve bu gündemleri takip ediyorlar ama bir türlü İlahi, nebevi kavram ve amacı göğsünü gere gere savunamıyor ve bu değerlerden neş'et eden sorumlulukları ciddiye alamıyor, temsil etmek istemiyorlar. Müslümanlara vaziyet eden önderler, üstadlar, aydınlar geçmişte kendilerini İslami Hareket, İslami Cemaat olarak takdim ederken bugünkü konuşmalarında demokrasiye göre, demokratik çözüm, AB kriterleri, biz bir STK olarak, Demokratik İslami Model... ifadelerini dillerinden düşürmüyorlar. Kendilerini, hiç rahatsız olmadan, seküler medeniyetin tanımladığı kavramlarla, dille ifade ediyorlar. İslami kavram ve uygulamaları bağlamından kopararak, içini boşaltarak eklektik bir anlayışla kullanıyorlar. Örneğin; Medine Vesikası'nı gündeme getirirken vesika öncesi 13 yılı ve yaşananları gündemlerine almadan, gereğini yapmadan ve vesika sonrası olanları görmezden gelerek konuşuyorlar. O zaman insana sormazlar mı: çünkü söyledikleriniz mi yanlıştı, bu günkü söyledikleriniz mi doğru? Dün neden yanlıştı, bugün neye dayanarak doğru söylüyorsunuz ve biz size nasıl inanalım veya siz kendinize nasıl saygı duyuyorsunuz?

Referansımız İslam'dır demekten utanıyoruz. Bu değerlerimize güvenmemek hali bizi, iç dünyamızda ve dış dünyada değersiz hale getiriyor, dostlarımız ve düşmanlarımız nezdinde saygınlığımızı kaybediyoruz. İzzeti Allah'ın yanında aramadığımız için zillet peşimizi bırakmıyor. İslam dünyasına bakalım, bu söylediklerimizi doğrulamıyor mu? Irak'ta, Afganistan'da, Suriye'de, Türkiye'de Mısır'da mezheplerimiz, aşiretimiz, örgütümüz, ırkımız, ulusumuz, ulus devletimiz dediğimiz, İslam diyemediğimiz için yenilmekten, iç savaş ortamında birbirimizle uğraşmaktan kurtulamıyoruz. Mısır'da, Türkiye'de halklarımıza ve muarızlarımıza ne söylememiz gerektiği noktasında netleşemediğimiz için bir o yana bir bu yana yalpalıyoruz. Bu halimiz düşmanlarımızın bizim üzerimizde operasyon yapmasını kolaylaştırıyor.

Bir insan ve Müslüman olarak Peygamberimiz'in bize miras bıraktığı eminliğe, dürüstlüğe, kendimize, değerlerimize ve İMAN'ımıza karşı saygıya ihtiyacımız var. Peygamberimiz ilk

başlarken ne dediyse son nefesine kadar onun takipçisi olmuştur. Hiç kimse ona dün bize ne söylüyordun, bu gün ne söylüyorsun demedi. Zor zamanda, kolay zamanda her ne söylediyse Allah'ın söylemesini istediği şeyleri söylemiştir. Yasir ailesine, Akabe ehline ne vaad ettiyse Tebük ehline de aynı şeyi vaad etmiştir. Bir kalpte iki değer bulunamaz. Bu insanın doğasına aykırıdır. Hadi olan Rabbimizin insanlığa hidayet olarak gönderdiği tek din İslam'dır.

"Şüphesiz, Allah katında tek din, İslâm'dır." (Âl-i İmran Sûresi, 19)

"Kim, İslâm'dan başka bir din ararsa, bilsin ki; kendisinden (böyle bir din) asla kabul edilmeyecek ve o, ahirette ziyan edenlerden olacaktır." (Âl-i İmran S., 85)

Öyleyse, cesaretinizi yitirmeyin ve üzülmeyin: Eğer (gerçekten) inanıyorsanız mutlaka (insanların) en üstünü olursunuz. (Al-i İmran-139)

Müslümanlar bir dünya ve ahiret rehberi olarak İslam'a iman ederek imtihan yolculuğuna başlamak ve sürdürmek zorundadırlar. Bu ilk önce kendilerine, kendi dışındakilere karşı saygının sonra da Allah'a karşı saygının ve imanlarının gereğidir. Eğer İslam, bu dünya ve ahiret için bir kurtuluş imkânı, hayat için bir dünya görüşü değilse, artık din bizim kültürümüzün bir parçası, manevi dünyamızla ilgili bir inanç, Batılıların tarif ettiği bir "religion"sa bunu açıkça ifade edelim. Allah'ı da, kendimizi de, insanları da aldatmayalım. İnsan iki kişilikli ve iki dilli olmaz. İşimize geldiğinde Müslüman işimize geldiğinde Seküler olunmaz. "Allah bir kişinin göğüs boşluğunda iki kalp yaratmamıştır, analarınıza benzeterek 'haram olsun' dediğiniz eşlerinizi analarınız kılmamış, evlâtlıklarınızı da oğullarınız olarak kabul etmemiştir. Bunlar sizin kendi iddianızdır; hak ve hakikati Allah söyler, doğru yolu da O gösterir." (Ahzab, 4) Bu istikametsizlik, bu dalalet hali bizleri, Allah (c.c) yanında da insanların yanında da itibarsızlaştırıyor ve sonunda Allah'ın yardımı ve halkın güveninden mahrum kalıyoruz.

Müslümanlar "referans" sorunlarını hal yoluna koymadan dünya ve ahirette kaybetmeye müstahak olacaklardır. Dertlerimizin ve sorunlarımızın çözümüne buradan başlamalıyız. Felahımız buna bağlı.

Ne büyük bahtiyarlıktır, Hz. Peygamber'in müjdesine layık olmak için "LAİLAHEİLLALLAH" diyerek dünya ve ahirette "felah" sürecini başlatmak ve gereğini yapmak.

Küresel Savaşları da Barışları da Çıkarlar Belirlemektedir

Necdet YÜKSEL

Dünya siyasetini, çıkarları doğrultusunda şekillendiren hegomonik güçler, değişen koşulları lehine çevirmede yeni yöntemler geliştirmektedirler. Başarısızlıkla sonuçlanan denemelerini, bozulan denklemlerini, sarsılan prestijlerini ise mücadelenin cilvesi addetmektedirler. Tek dertleri, planladıkları işleri tamamlamak, yüksek kazanç elde ederken muhataplarına da otoritelerini kabullendirmek olduğundan dolayıdır ki hiçbir ahlaki/insani kuralı da zinhar kaale almamaktadırlar. Nüfuz alanlarını genişletmede de son derece gaddar, sinsi ve de toplumların mağduriyetlerinden yararlanmaktadırlar.

Vicdandan, ahlâktan, merhametten soyutlanmış sömürgeci odaklar, yeryüzünün her yanında operasyon yapabilecek biçimde yapılanmaktadır. Ulusal geleceklerini, aynı zihniyetteki ortaklarıyla birleşerek savaşlardan/işgallerden devşirecekleri zenginlikleri üzerine bina etmeleri nedeniyle de askeri teknolojik kabiliyetlerini sürekli geliştirmektedirler. Bir yandan kontrollü bölgesel krizler üretirken bir diğer yandan da krizlerin karşıt taraflarına, büyük çaplı silahlar satarak ekonomik gelirlerini kat be kat artırmaktalar. Kurdukları bu melun döngü ne yazık ki ateşten çember içinde kalanların hasımlarından intikam alma, hükümlanlık makamına oturma ve de emperyalistlerin beğenisini elde etme vari iğrenç düşünceleri yüzünden durdurulamamaktadır. Oyun kurucu şeytani merkezler, çok akıllı olduklarından değil, düzeneklerinde kullanabilecekleri bol sayıda ahmak/bilinçsiz tipleri bulmada zorlanmadıkları için etkililer. Oynadıkları

şer oyunlarının başlarına geçirilmesinin, kitleleri yeni dünya düzeni denilen sistem hakkında bilgilendirilmesiyle, dost görünümlü düşmanların gerçek yüzlerini tanımlarını teminle kabil olabileceği de unutulmamalıdır. Bu hayati görevi de İslami kadrolardan başkası başaramaz.

Artık girdikleri coğrafyaları soyarak, halkları sindirip köleleştirerek ve süslü vaatleriyle akılları hipnoz ederek canavarlaşan batılı rejimlere dur diyebilecek bir irade, bir direniş dili inşaa edilmelidir. Fiili/sıcak savaş halinin devam ettiği cephelerde, söz konusu manada bir mayalanma oluştu; südur eden mücadele kimliğini giyinmiş İslami özgürlük erleri evrenin her yanında ses vermekteler de. Zalimler, toplumsal hak arayışının tezahür etmediği ülkelerde varlıklarını hem daha köklü hem daha tehlikeli ve hem de kurumsal konuma tahvil etmektedirler. Bunun en müşahhas örneklerini hususen Afganistan'da, Irak'ta görmekteyiz. ABD/AB/Siyonist Rejim gözlerine kestirdikleri hedef ülkeleri teslim almada akla gelebilecek istisnasız her yola müracaat etmektedirler. Nato çatısı altında kümelenen bu küresel terör devletleri, işgal tokmağıyla mahv-u perişan ettikleri ülkelerde, imtiyaz sağlatıcı çok özel güvenlik antlaşmaları da imzalamaktalar. Böylelikle de ilgili coğrafyaların dışarıdan gelip fitne, kaos imal eden bir mütecaviz olmaktan çıkıp, o şartların doğal dahili bir aktörü kimliğini kazanıyorlar.

Malum vampirleşmiş saldırgan yönetimler, menfaatlerinin kesiştiği, karşılaşmaktan kaçınmadıkları stratejik koordinatlarda açık savaş yerine, diplomatik becerileriyle arz-ı endam et-

mekteler. Rusya'nın yörüngesinde topladığı diğer yandaş ülkelerle Suriye düzleminde ABD/AB/Siyonist Rejimle aralarındaki hesaplaşma yöntemi fazla söze gerek bırakmıyor. Yakın bir zaman evvel patlak veren Ukrayna'daki dış kaynaklı iktidarı ele geçirme kapışması, ilgili karşıt blokları bir kez daha cephede buluşturdu. Rusya tarihi/coğrafi geri planına dayanarak gerçekleştirdiği Kırım'ı ilhak ve etki sahasını derinleştirme hamlesinde, batıların akıllarından geçenleri çabuk deşifre ederek yolundan döndürülmesini de engelledi. Sonrasında yürürlüğe koyduğu eylem takvimi sayesinde de düşmanlarıyla silahlar üzerinden değil masabaşında pazarlık üzerinden darbesini onaylattı.

Bu meydana çıkan tabloyu bizi/insanlığı gelecekte nasıl bir dünyanın/siyasi temelli kutuplaşmaların/sorunların çözümünde nasıl ve hangi modellerin revaçta tutulabileceği zaviyelerinden okumalıyız. Öncelikle süper güç olanların da bu yolda hızlı ve önlenemez adımlar atanların da fiili savaş istemediklerini belirtelim. Geride kalan yıllar da güçler arası mal/coğrafya paylaşımından kaynaklanmış savaşların ne kadar ağır faturalar ödettiği görüldü. Karşılamakta zorlanılan savaş masrafları az sarfiyatla fahiş sermaye/petrol/doğalgaz tedarikini arzulayan mezkur devletlerce benimsenmemiştir. Dolayısıyla göz ardı edilemez böylesi mühim tecrübeler, küresel

yağmacıları birlikte "kazan-kazan" formülünden yararlanmalıyız noktasına getirmiştir. Bugünlerde yürürlükte kullanılabilirleştirilen "kazan-kazan" bakışı şimdilik mantıklı/sempatik/cazip, konjonktürel keskin, ani, sert değişimler silsilesi değinilen ortak mentaliteyi alt-üst edebilir. Küresel savaşları da barışları da çıkarlar belirlemektedir.

Ana akım güçler netleştikçe zayıf ülkeler arada hırpalanmaktan korunmak için mevcut güç merkezlerinden birine angaje olmaktadır. Karşı durulamayan makro vakumlamaya ekonomik krizlerin sarsıntılarına ancak bu türden bir eklemleme aracılığıyla direnilebileceği algısı iyice özümsetilmiştir. Rusya, Çin tandanslı blok kendilerine yakın az gelişmiş/fakir ama zengin doğal kaynaklara sahip ülkelere çok yönlü yardım yaparken ABD/AB/Siyonist Rejimimin de benzer ayakta tutma işlemlerini güdümleri altında barındırdıkları ülkelere yönelttikleri müşahede edilmektedir.

Yaşanan küresel iktidar savaşlarına seyirci kalamayız. Öğretilmiş/örgütlenmiş korkuların esiri olmamız emrediliyor. Nesneleştirici siyasi kuşatmalardan ancak İslami değerlerle hayat-taki özgün yerlerimize dönerek işgallere karşı kıyama geçerek zamanın müstebkirlerinden korkmadığımızı dillendirerek ve şereflerimizi koruyarak kurtulabiliriz.

Dava Bilincinde Cemaat ve Cihad

Ömer KÖŞÜ

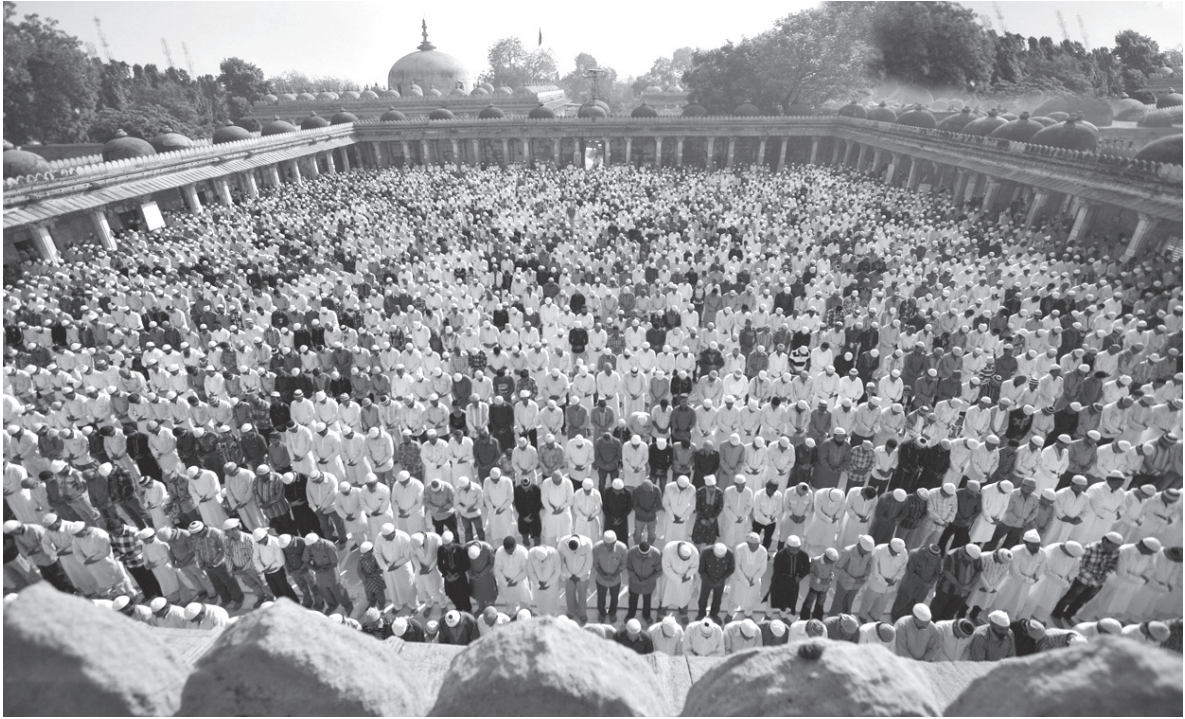
İslam'ın temsil etmiş olduğu, bu ilahi nizamın, sadece Allah tarafından gönderilmek keyfiyetiyle yeryüzünde tahakkuku mümkün değildir, Mücerret olarak insanlara tebliğ ve beyan etmekle de bu dava gerçekleşmez. Yıldızların akışı ve feleğin deveranı müddetince kanun-u ilahi'nin nice defalar tecelli ettiği gibi kahrı ilahi ile de tahakkuk etmez. Çünkü neticeler, tabii sebeplere dayanır. Ancak beşeri bir cemaatin ona sahip çıkması ve tatbikatını devam ettirmesiyle bu dava tahakkuk edebilir. Bu cemiyet, ona kâmilin ve samimiyetle iman eder. Gücü yettiği kadar onun dosdoğru yoluna suluk eder. Onu, varlığının en ulvi gayesi ve hayatın en büyük vazifesi olarak kabul eder. Diğer, insanların ameli hayatlarına ve kalplerine aynı duygulan yerleştirmek için gayret sarf eder. Gücünün, kudretinin son haddine kadar bu gaye için çalışır, faaliyet gösterir, gerek kendi bünyelerinde ve gerek diğer insanların nefislerinde tezahür eden beşeri heveslerle ve cehaletle mücadele eder. Bu yüce nizama cehaleti, suflî arzuları ve beşeri zaafı sokmak isteyen hıyanet şebekesiyle muharebe eder. Bütün bunlardan sonra da, ilahi nizamın gerçekleştiğine ve beşer fitratına tamamen mutabık hale geldiğine şahid olur. Öyle bir tetabuk ki, beşeri bilfiil bulunduğu noktadan alıyor ve bu nizamın tabii seyrinde, beşeri vakalardan ve bu vakaların icabetinden asla gaflet etmiyor.

Hakikat şudur ki, sadece beşerin kalbinde meknuz olan iman, hiçbir zaman hakiki bir iman olamaz. Bu iman için insanlarla mücadele etmediği, gerek lisanen tebliğ ve gerek Hak nizama

saldıran bağileri kuvvetle de tedib etmek gibi İslami ruhu elde etmediği müddetçe imam asla kemale eremez... Bir imtihan vesilesi olan bu mücadele ve mücadelede, gayret ve fedakârlığa katlanamadığı, eziyete tahammül edemediği, mağlubiyet ve hezimete, zafer ve muvaffakiyete rıza göstermediği, sabredemediği müddetçe kat'iyyen kâmil bir mü'min olamaz. Gerçekten, zafere sabretmek, hezimete tahammül etmekten çok daha zordur. Buna rağmen zafere sabredemezse asla kâmil bir imana sahip olamaz, kalp inkişaf etmedikçe, saflar temizlenmedikçe, iman ehli hak yoldaki istikametini devam ettirmedikçe, üstün bir olgunluk ve kemale ulaşmadıkça, Allah'a tevekkül etmedikçe bu dava gerçekleşmez. (İ.D.S ..S.118-122)

İslam davasına gönül veren bir ferdin, bir Müslüman'ın, karakter ve kabiliyeti ne boyutta ise, ilmi ve irfanı hangi seviyede ise; o boyut ve seviyede bir topluluk meydana getirirler. Şuurlu ve basiretli fertler, şuurlu ve basiretli topluluklar oluştururlar. Dava ve gayesini iyi bilen fertler, onun yeryüzüne hâkim kılınması için gayret gösteren kişiler, dava ve gayesini iyi bilen ve onu yeryüzüne hâkim kılacak toplulukları meydana getirirler. (http://www.vuslatsevdisi.com/forum/dava_adami_nasil_olmalı-t24556.0.html)

Müslümanlar bir cemaat oluşturmaları veya bir cemaat içerisinde olmaları yeterli bir husus değildir. Cemaat içerisindeki birlikteliklerde lider ve ona tabi olanlar arasındaki ilişkinin sağlıklı bir şekli de olması gerekmektedir. Rasulullah(s.a.s) emir verdiği zaman hiçbir sahabe emre karşı gelmiyordu, fakat bazı noktalarda özellikle Hz.

Ömer (r.a) kendisine göre ters gelen bir husus gündeme geldiği zaman itiraz etse dahi emre riayetsizlik etmemiştir. Bu da onların ahlaki yapısına bir örnektir. Fakat günümüzde Müslümanlar en ufak bir şeyde hemen cemaatten kopmakta oldukları da acı bir vaki'dir. Lider İslam'ın dışında bir şey emrettiği veya zulmettiği zaman ona itaat yoktur. İtaat ahlakını bünyelerinde hissetmeyenler ne cemaat nede ümmet olamazlar. (*)

Ey iman edenler, Allah'a itaat edin; elçiye itaat edin ve sizden olan emir sahiplerine de. Eğer bir şeyde anlaşmazlığa düşerseniz, artık onu Allah'a ve elçisine döndürün. Şayet Allah'a ve ahiret gününe iman ediyorsanız. Bu, hayırlı ve sonuç bakımından daha güzeldir. (Nisa 4/59)

Enes b. Malik (r.a)'den Rasulullah (s.a.s) şöyle buyurdu: "Başınıza emir tayin edilen kişi, başı siyah kuru üzüm saçlı Habeşli bir köle olsa bile dinleyiniz ve itaat ediniz." (Buhari) Ümmül Hüseyin şöyle dedi: "Rasulullah'ın veda hutbesinde şöyle buyurduğunu duydum: "Allah'ın kitabıyla sizi idare ettiği müddetçe köle de olsa emrinizi dinleyin ve itaat edin." (Müslim)

Hz. Ebu Bekir halife seçilince halka hitap etmiş ve tarihe geçecek şu ifadeyi kullanmıştır: "Sizin en hayırlınız olmadığım halde başınıza emir olarak tayin edildim. Allah(cc)'ın kitabına ve Rasulullah(sav)'ın sünnetine bağlı kaldığım müddetçe bana itaat eder, onlardan ayrıldığımda ise bana itaat etmezsiniz..." diye buyurmuştur.

İtaat konusunun mahiyetini ve sınırını Rasulullah (sav) şu veciz sözüyle beyan etmiştir: "Hoşuna gitse de gitmese de Müslüman kimse için -masiyet emredilmedikçe- itaat vardır. Kim masiyetle emrolunursa onun için itaat yoktur" buyurmuştur. (İ. Ahmed, Ebu Davud)

Müslümanlara önderlik yapan şahsiyetlerin Kur'an ve Sünnetle kendilerini sınırlandırmaları gerekir. Bu meşru olan sınır aşıldığında kendilerine itaat edilmez. İtaat, İslam'ın meşru sınırları dâhilinde olmalıdır. Müslüman önderler, İslam'ın sınırlarını muhafaza ettikleri sürece Müslümanlar, peygambere itaat ettikleri gibi onlara itaat etmekle de mükellefler.

Bir Müslüman öndere/rehbere bağlılığını bildiren Müslümanların, rehberlerine itaat etmeleri, emirlerini yerine getirmeleri, yapılmamasını istediği şeylerden uzak durmaları, İslami bir sorumluluktur. "Essem'u ve't-tae'tü/kulak verip itaat etmek" buyruğu, tam da bu iş içindir. İşine geldiğinde itaat, hoşuna gitmediğinde ise itaatsizlik, Müslüman bir şahsiyete asla yakışmaz. Unutulmamalıdır ki bir rehber etrafında toplanıp bir araya gelmiş bulunan Müslümanlar, Allah'ın (c.c) ahkâmını yaşayıp yaşatmak için bir araya gelmişlerdir. Bu ilahi sorumluluğun yerine getirilmesi için de, bu İslami mekanizmanın hakkıyla devreye sokulup işletilmesi lazımdır. Aksi takdirde Müslümanlar, İslami sorumluluklarını yerine getirmemiş olurlar.

Müslümanlara dikte edilen sistem ve sistemin beraberinde getirdiği gayri İslami ahlak ve anlayış, Müslümanların kendi öz değerlerinden koparılmasına sebep olmuştur. Dünya sevgisi ve ameli zaafiyet Müslüman bir halkı İslami sorumluluğunu unuttur hale getirmiştir. Müslümanların bir yapı olmaları, bir çatı altında disipline olmaları, bir rehber etrafında bütünleşmeleri, güç ve kuvvetlerini birleştirmeleri vs. neredeyse unutulmuştur. Müslümanların, İslami sorumlulukları istikametinde yeniden bilinçlendirilmeleri, büyük bir sabır ve gayret gerektirmekteydi. Uzun süre Müslümanların başıboş kalmalarının beraberinde getirdiği durum da, toplumun benliğinde ve anlayışında derin yaraların açılmasına sebebiyet vermişti. Müslümanlar olarak, unutilan bu sorumluluklarımızı yeniden toplumun gündemine getirerek toplumun hayat fonksiyonlarını yeniden canlandırma gayretinde olmalıyız.

İslami değerler, toplumda yeniden canlandırılmalı, Rabbimizin istikametimiz için koymuş olduğu işaretler ve kurallar, hayatımızda yeniden boy atmaya başlamalıdır. "*Allah (cc)'a Rasul(sav)'e ve emir sahiplerine itaat*" Müslümanların pratiğinde görünmeye başlamalıdır. Müslümanların öncülüğünü yapacak olanlar, Müslümanların kendi öz evlatları ve İslam'ın bütün güzellikleriyle donanmış kişiliklerden olmasıyla ilgili bilinç, yeniden dimağları şekillendirmeye başlamalıdır. Öyle ki İslami hayat, bilinç ve anlayışı bir kenara bırakmış olanların, Müslümanlara önder olamayacakları gerçeğini anlamalıdır.

Rabbimize sonsuz hamd-u senalar olsun ki, Müslümanlar olarak, bizleri doğru istikamete yönlendirecek, selamet yurduna sevk edecek, dünya ve ahiret kurtuluşumuzun temini için gayret sarf edecek idarecilerimiz vardır. "*Onlara itaatın Rasullullah (sav)'a itaat, isyanın da Rasullullah (sav)'a isyan olacağı*" özellik ve evsafa yol göstericimiz vardır. Müslümanlar olarak bizlere düşen ise, tıpkı bir bedenın uzuvları gibi idarecilerimizin etrafında kenetlenmemizdir. **"Şüphesiz Allah, kurşunla kenetlenmiş bir bina gibi saf bağlayarak kendi yolunda savaşanları sever!"** (Saff 61/4)

Evet, Müslümanların, İslami cemaatlerinin rahmet ortamında, idarecilerinin arkasında, kurşunla kenetlenmiş bir yapı gibi saf bağlamaları ve Allah yolunda bütün meşru yöntemlerle hizmet ederek Rablerinin rızasına doğru yürümeleri ve neticede Firdevs cennetinde Rasullere komşu olmaları... Hayırdı yarışanlar, bu istikamete doğru bir yarış içinde olmalıdırlar. (<http://www.dogruhaber.com.tr/Haber/Allaha-Rasulune-ve-Musluman-Olan-Emir-Sahiplerine-Itaat-25950.html>) (İnzar Dergisi Mart 2012)

Bu bilinç gönüllere yerleştiği zaman o cemaati Allah (c.c.)'ın izniyle kimse yıkmaz. Fakat bu cemaat diğer tevhidi noktadan hareket eden diğer cemaatlerinde büyümesini istemesi ve bu cemaatlerin bir araya gelip bir çatı altında hareket etmelerini sağlayan bir yapıya da dönüştürülmesi noktasında gayret ve çaba gösterilmesi gerekmektedir. Aksi halde murad edilen İslam toplumu oluşmayacaktır. Tüm cemaatlerin bunu düşünceyi akıllarından çıkarmamaları gereken elzem bir husustur.

Bir cemaat oluşumu gerçekleştirdikten sonra hem kendisine karşı, hem de bulunduğu cemaate karşı sorumluluklarının olduğunu unutmamalı verilen görevleri yerine getirme noktasında gayret ve çaba göstermeli, verilen görevleri küçümsememelidir. Zira Hz. Ömer (r.a.) ve Hz. Ebubekir (r.a.) Üsame(r.a.)'nin komuta ettiği orduda er olarak görev yapmışlardı. Mevdudi bu noktada cemaatin bir parçası olduktan sonra nasıl hareket etmemiz gerektiğini şu ifadelerle dile getiriyor. (*)

Bir kere cemaatin bir parçası olduğunuzda size yapılan çağrılara, her şeyi bir kenara bırakarak derhal cevap vermek, görevinizdir. Yalnızca Allah (c.c.) ve Peygamberinin(s.a.s) katılmama-yı emrettiği şartlarda uzak kalabilirsiniz. Böyle bir durum olmadıkça çağrıldığınız toplantıya katılmak için bütün meşguliyetlerinizi bir tarafa bırakmalısınız. Böyle bir tutumun oluşturulması, hareketin yaşaması için son derece elzemdir. Yapılacak özel bir şey olmadığını, birinin toplantıya katılmasının gereksiz olduğunu veya o kişinin yokluğunun en son kararı etkilemeyeceğini düşünmek, hatalı bir zandır. Daha ilerisi, görülecek hiçbir iş olmasa ve size sadece katılmanız söylense bile kendinizi toplantıya gitmeye zorlamalısınız. Çünkü bir çağrıya derhal katılma alışkanlığının oluşturulması da değerli bir eğitimidir. Başta gayret isteyen bir vazife, bazen faydasız görünebilir. Bu ancak zamanla kazanılabilen, disiplin meziyetini gerektirir ve bir insan kendisini bu disiplin içinde eğitmedikçe, örgüt içinde eğitmedikçe örgüt içinde gerekli gayreti sarf edemeyecektir. (Gelin B.D.D. S.87)

Bu ifadeler tam manasıyla cemaatin parçası olanların itaat ahlakıyla ahlaklananların yapabileceği şeylerdir. Bu örnekliği bizlere gösteren en önemli örnek sahabelerdir. Peygamber(s.a.s)'e bağlıklarını ve teslimiyetlerini göstermek için

yapılan biatlar bu noktada bizim için önemli bir örnek teşkil etmektedir. Bu nokta kemal noktası dediğimiz noktadır. Bu noktada Müslümanlar akabe biatlarındaki gibi biat etmesi ve bu biatın gerekliliğini de yapma noktasında tüm gücüyle mücadele etmesi gerekir ki, işte o zaman tam manasıyla dava bilinciyle kuşanmış olsun. (*)

Normalde tebliğ ve irşat görevi mukaddes bir vazife olup her mü'min için farz-ı kifayedir. Ancak bazı konular zamana göre önem kazanır. Günümüzde ihmale uğrayan meselelerden dolayı "farz-ı ayn"dır. Tebliğ, kötülüğün, inançsızlığın ahlaksızlığın baskın, azgın olduğu günümüzde "farzlar üstü farz" mesabesinde değerlendirilmektedir. Bu görevi ihmal eden, ağır bir sorumluk altındadır, Hadisi kutside ifade edildiği üzere: "Allah yolunda cihad etmeden, cihad yapmayı arzu etmeden ölen kimse, bir nevi münafıklık üzerine ölmüş olur." (Müslim, İmare:158, Nesei, Cihad:2)

İslam'da cihad sadece ve sadece Allah yolunda olur. Allah'ın yeryüzünde hâkimiyetini temin etmek için yapılır. Yeryüzündeki putları yıkıp Allah'ın gasp edilmiş olan saltanatını yeniden inşa etmek için cihada girilir, Kulları Allah'tan başka kullara kul olmaktan kurtarmak ve insana gerçek manada hürriyetini vermek için yapılır. Allah'ın dinine girmek isteyenleri engelleyen fitneleri bertaraf edip yalnız Allah'a kul olmalarını sağlamak için yapılır. "Fitne ortadan kalkıncaya ve din tamamen Allah'ın oluncaya kadar onlarla savaşı!" (Enfal 8/39) İslam'da cihad, bir beşeri sistemi bir başka beşer sistemine galip kılmak için yapılmaz. İslam'da cihad, sırf Allah'ın sistemini insanların yaptığı sisteme galip kılmak için yapılır. İslam'da cihad bir milletin başka milletler üzerinde hegemonya kurması değil, Allah'ın hâkimiyetini kulların hâkimiyetine üstün kılmak için yapılır. İslam'da cihad kullar ülkesinin kurulması değil, Allah'ın mülkünde Allah hâkimiyetinin kurulması için yapılır. İşte bunun için İslam'ın bütün yeryüzüne yayılması gerekmektedir. Bütün insanlığı hürriyetine kavuşturmak için İslam'ın dünya'ya yayılması icap eder. İslam'ın yayılması lazımdır, İslam devleti hududunun içinde bulunmakla bulunmamak arasında bir fark yoktur. Her taraf topraktır ve her yerde insanoğlu yaşar, Nerede olursa olsun put puttur ve putperestler kulları kullara kul etmeye çalışırlar. (İ.D.S .S.148-149)

Ebü Ümâme Suday İbni Aclân el-Bâhilî radiyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Peygamber (s.a.s) şöyle buyurdu: "Allah katında hiçbir

şey, iki damla ve iki izden daha sevimli değildir: Allah korkusuyla akıtılan gözyaşı damlası ve Allah yolunda dökülen kandamlası. İki iz ise, Allah yolunda çarpışırken alınan yara izi ve Allah'ın emrettiği farzlardan birini yerine getirmekten kalan kulluk izidir." (Tirmizî, Fezâilü'l-cihâd 26)

"Gevşeklik göstermeyin, üzüntüye kapılmayın. Eğer (gerçekten) iman etmişseniz, üstün gelecek olan sizsiniz." (Âl-i İmrân 3/139) "De ki: Bize iki iyilikten, gazilik ve şehitlikten başka bir şeyin gelmesini mi bekliyorsunuz?" (Tevbe 9/52). Bu ilâhî emri asırlarca halk "Ya gazi ya Şehid", "Ölürsem şehid, kalırsam gazi" şeklinde kullanmıştır.

İnsanlık dünyada bir imtihan içerisindedir. Yaşam içerisinde, özellikle İslâm dâvâsı yolunda birçok geçilmesi ve geçilmemesi gereken, içilmesi veya içilmemesi gereken ırmaklar önümüze çıkacaktır. İslâm davasının erleri bu gibi durumlarda, geç denilen yerde geçip dur denilen yerde duran, mantığı ve nefsi o ırmaktan içmesi gerektiğini söylese de Allah için içmeyen, disiplinli, azimli, itaatkâr birer dâvâ adamı olmalıdırlar. (<http://www.darusselam.com/fikir/272-slam-davasnda-mueminlerin-yolu.html>)

İslam davası kısaca özetlenecek olursa: Dava adamı, davasına inanan, davasını anlayan, davasını kendi hayatında fiilen yaşayan ve gücü nispetinde davasını başkalarına anlatan itikat ve amel sahibi kimsedir. Pratik hayatı, inandığı ve savunduğu dava ile çelişen ve çatışan bir kimse, dava adamı olamaz. Rabbimiz, dava adamından kendi davasını nefsinde hâkim kılmasını istemekle birlikte, davasını kendi hayatına hâkim kılammış, "dava adamı taslağı"nı akılsızlıkla, ahmaklıkla vasıflandırmıştır. "Siz insanlara iyiliği emreder de, kendi nefsinizi unuttur musunuz?" (Bakara 2/44) İyiliğe davet edip de iyilikten kaçmak, iyilik yolunda olanlara karşı çıkmak, sadece dava adamlarında değil, bizzat davasının kendisinde şek ve şüphe afetlerinin belirmesine sebep olur. Zaten umumi efkârı karıştıran, kalpleri şüpheyi düşüren de budur. Zira halk, bir kimse-den güzel bir söz işitir de çirkin fiiller müşahade ederse, söz ile iş arasındaki bu ayrılıktan tereddüte kapılarak itikadın ruhlarında alevlendirdiği meşaleler söner. İmanın kalplere serptiği nurlar kaybolur. Söz ne kadar heyecanlı, ne kadar canip ve ebedi olursa olsun, inanan bir kalpten gelmedikçe sönüklükten kurtulamaz, ölüdür. Muhatbına tesir edemez. Bir insan, ağzından çıkan sözün canlı bir tercümanı, konuştuğunun müşahhas bir numunesi olmadıkça, söylendiğinin

hakiki bir temsilcisi olamaz. Bir kimseye itimat eden de bulunmaz. Ancak bu hallerden kurtulup, içi ile dışı bir olduğu takdirde, sözler parlak, kelimeler cazip olmasa da, halkın imanı ve güveni temin edilebilir. Zira o zaman kelimeler kuvvetini nağmelerden değil, bizzat hakikatten alır. Sözün güzelliği parlaklığında değil, sadakatinden ötürüdür. Bu nedenle diyoruz ki, dava adamı, kendi davasının canlı tercümanıdır.

Dava adamı, bir tarafta hayat havuzuna şeriat suyunu akıtırken, öbür tarafta havuzun çatlaklarından su kaçıran hırsız değildir. Aksine dava adamı, kendi davasını insanlara kabul ettirmek için bizzat amelini şahit gösteren cengâverdir. Şu bir hakikattir ki, bin kişi hakkında bir kişinin yaptığı iş, bir kişi hakkında bin kişinin söylediği sözden daha etkilidir. Bundan ötürüdür ki, dava adamı kal'den ziyade hâle önem veren ve ilahi teklifleri yaşama konusunda takvayı şekvaya tercih eden bir şahsiyetin sahibi olmuştur. Davanın iktidarı, dava adamının fedakârlığı ile doğru orantılıdır. Davası uğrunda fedakârlık göstermeyen bir kimsenin, kendi davasının iktidarı konusunda ümit var olması, safi bir aldanıştan ibarettir. Dava adamı, Allah yolunda cihad etmekten usanan değil, şehadet sevdasına susayan kimsedir. Dava adamı hevanın değil, Hüda'nın savaşçısıdır. Dava adamı kendi hayatını Rasulullah (s.a.v.)'ın getirdiği nizama tabi kılmaya çalışan fedaidir. Kişi hevasını şeriatı Garra'ya tabi kılmadığı müddetçe dava adamı olamaz. Çünkü bu ölçü Rasul'ün (s.a.v.) koyduğu bir ölçüdür. Efen-dimiz (s.a.v.), İmam-ı Nevevi'nin Kitabül Erba'in'inde geçtiği gibi şöyle buyurur: "Sizden birisi kendi hevasını benim getirdiğim şeriata tabi kıl-madıkça mümin olamaz."

Bunun için diyoruz ki, dava adamı, hevayı Hüda'ya feda eden kimsedir." Dava adamı, vahiy ile dirilen, zikrullah ile mutmain olan, davet ile davasını tanıtan, tebliğ ile insanlara ulaşan, harp ile düşmanlarını avutan, hablullah ile tefrikadan kurtulan, çile ile inancının bedelini ödeyen, cihad ile afaki ile enfusi düşmana karşı dikilen teslimiyet ile davasını, damgasını zamana ve çağa vuran ve salih amelleriyle yürüyen, yeryüzünde dolaşan şehiddir. Allah Teâla'ya verdiği ahdi değiştirmeyen hakikat şahididir. "Mü'minlerden öyle erler vardır ki, Allah (c.c.)'a verdikleri sözde sadakat ettiler, kimi adağını ödedi, kimi de şehit olmayı bekliyor. Onlar asla verdikleri sözü değiştirmediler." (Ahzap 33/23) Dava adamı, davası uğrunda yaşamayı ve ölmeyi bilen ve başaran kimsedir. Davası uğrunda yaşamayı ve ölmeyi göze almanın derdini dert edinen kimsedir. Bun-

dan ötürüdür ki, dava, dava adamının sağlık ve varlık sebebi olmuştur. Davanın hayat bekçisi Dava, dava adamının varlık ve sağlık sebebi ise, dava adamı da davanın hayat bekçisidir. Dava adamı, müstebirler ordusunun şiddet ve baskıları karşısında kendi davasını eti ve kanıyla besleyen, kalbi Allah korkusuyla titreyen, Allah'ın ayetleriyle imanını kuvvetlendiren feraset sahibidir. "Gerçek mü'minler yalnız o kimselerdir ki, Allah anıldığı zaman kalpleri korkarak ürperir, onlara Allah'ın ayetleri okunduğu zaman, onların imanlarını artırır. Onlar yalnız Rablerine güvenip dayanırlar." (Enfal 8/2) Dava adamı; kendi davasının özelliklerini gösteren bir rahmet aynasıdır. Başka bir ifadeyle dava adamı; İslam'ın hükümlerini hayatıyla tercüme eden, bir numune-i hasenedir. Tevhidin bekçisi, vahyin fikir işçisi, sevgi ve muhabbetin kurumayan çeşmesidir. Dava adamı, hayatın her cephesinde İslam'ın metodunu uygulayarak insanları Allah(c.c.)'a kul olmaya davet edendir. Gaye, Rabbe kul olmaktır. Sadece O'na ibadet etmektir. Davranışta, insani ilişkilerde, fikirde, kısaca hayatın bütün yönlerinde Allah (c.c.)'a kul olmak... İşte dava bu, dava adamı da bunu uygulayandır. Bu da kolay olmayacaktır. Hevayı Hüda'ya feda etmekle bunu başarabiliriz. (http://www.sorularlailamiyet.com/qna/10136/dava-adami.html?quicktabs_yorumlar_paneli_okuma=1&quicktabs_ust_menu_konu_kategoriler_views=4)

Şehid Abdullah Azam : "Ey genç erkekler! Heves ve arzularınızı Allah (c.c.)'ın dini ve İslam topraklarının işgal altından kurtulması için cennete erteleyin."

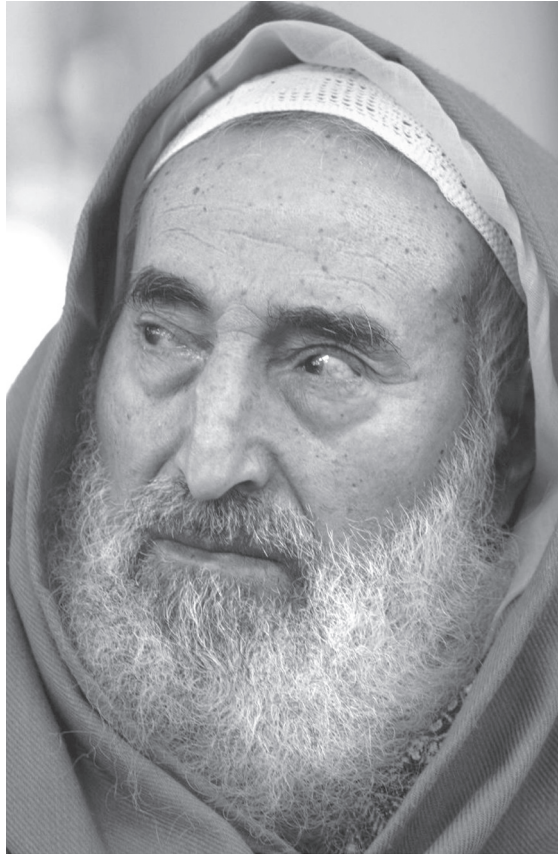
Ahirette işimizi zora sokmamak için şimdiden harekete geçmek için niyet etmemiz gerekmektedir. Aksi takdirde Kab b. Malik(ra)'ın durumuna düşebiliriz. O cihada çıkacak orduya katılmak için tüm imkânı olmasına rağmen, nasıl olsa daha zaman var yetişirim düşüncesiyle işi ağırdan almış, ordu yola çıktıktan sonra yetişmek istese de yetişemeyeceğini anlayınca geri dönmüştür. İş işten geçmiştir artık, bizlere bu dünya'da verilen imkânları ölüm gelmeden hakkını vererek kullanmaz isek Kab b. Malik(ra) misali treni kaçırmış da farkına bile varamayız. Bu duruma düşmemek için zamanımızın kıymetini bilip bizlere bir kere gelecek ölümü şehadetle neticelendirmek adına davamızın ne olduğunun idraki içerisinde hareket edip davamıza sahip çıkma sorumluluğunu üslenmeliyiz. Bu sorumluluğu göğüsleyenler direndi ve direnmektedir. Mücadelelerinden taviz vermeden devam etmektedirler. Bununla ilgili olarak Şeyh Ahmet Yasin ve

onun mücadelesini devam ettirenleri örnek olarak verebiliriz. Şeyh Ahmet Yasin her tarafı felç olmasına rağmen İsrail'e kök söktüren bir şahsiyettir. Buda şunu göstermektedir ki her kesin bu din için hangi durumda olursa olsun yapabileceği bir şeylerin olduğunu göstermektedir. Hiçbir şey yapmayanları Şeyh Ahmet Yasin şikâyet etmektedir. Şeyh Ahmet Yasin'in Bu duasıyla konuyu nihayete erdirmiyor ve Rabbimizden ayaklarımız sabit kılmasını niyaz ediyorum.

"Allah'ım! Ümmetin suskunluğunu sana şikâyet ediyorum! Ben ki kocamış bir yaşlıyım. Kurumuş iki elim, ne kalem tutuyor ne de silah! Sesimle yeri inletecek güçte bir hatip de değilim! Ben ki saçları ağarmış, ömrümün son demlerinde, türlü hastalıkların yıktığı ve üzerinde zamanın belâlarının estiği biriyim! Tek isteğim, benim gibi Müslümanların zaaf ve aczinden müteessir olanların yazmasıdır!

Siz ey Müslümanlar! Suskun ve aciz, helâk olmuş ölümler! Hâlâ kalpleriniz sızlamıyor mu, başımıza gelen bu acı felâketler karşısında? Bir halk yok mu? Hiç mi kimse yok, Allah için ve ümmetin namusu için kızacak? Şerefli direnişçilerken, bizleri katil teröristler olarak ilan edenlere karşı duracak! Bu ümmet utanmaz mı, şerefi çiğnenirken? Siyonist katilleri ve uluslararası işbirlikçilerini görmezden gelirken! Omuzlarımıza el verecek ve gözyaşlarımızı silecek bir bakış! Bu ümmetin kurumları, sivil güçleri, partileri, teşkilâtları ve bariz şahsiyetleri, Allah için kızmaz mı? Tümü birden sokaklara dökülüp, bizim için dua etmeye.

'Ey Rabbimiz! Gücümüzü topla, zaafımızı gider ve Mü'min kullarına yardım et!' diye çağırılmaz mı? Buna da mı gücünüz yetmiyor? Yakında bizim büyük ölümümüzü duyacaksınız, o zaman alınlarımızda şu yazılacak: Bizler direndik, ileri

atıldık ve kaçmadık. Ve bizimle birlikte çocuklarımız, kadınlarımız, yaşlılarımız ve gençlerimiz ölecek! Onları, bu suspus ve bön ümmete yakıt yapacağız! Bizden, teslim olmamızı ve beyaz bayrak dikmemizi beklemeysin! Çünkü biz, bunu yapsak da öleceğimizi biliyoruz. Bırakın savaşçı onuruyla ölelim! Dilerseniz bizimle olun, elinizden geldiğince, öcümüzü sizden her biri boynuna taksın! Dilerseniz bize acıyarak ölümümüzü izleyin! Temennimiz, Allah'ın, emaneti savsaklayan herkesten kısas almasıdır! Umarız bizim aleyhimize olmazsınız! Allah aşkına, bari aleyhimize olmayın!

Ey ümmetin liderleri, ey ümmetin halkları! Allah'ım! Sana şikâyetinde bulunuyorum... Sana şikâyetinde bulunuyorum... Gücümün azlığını, imkânımın yetersizliğini ve insanlara karşı zaafımı Sana şikâyet ediyorum. Sen mustazafların Rabbisin... Sen bizim Rabbimizsin... Bizi kime bırakıyorsun? Bize cehennem olacak uzaklara mı? Veya düşmana mı?

Allah'ım! Akıtılan kanlar, dokunulan ırzlar, çiğnenen hürmetler, yetim bırakılan çocuklar, oğlunu yitirmiş anneler, dul kalmış kadınlar, yıkılmış evler ve ifsad edilmiş ekinler aşkına, sana şikâyetinde bulunuyorum. Sana şikâyetinde bulunuyorum! Gücümüz dağıldı... Birliğimiz bozuldu... Yollarımız ayrıldı... Halkımızın zaafını ve ümmetimizin bize yardım edip, düşmanı yenmedeki aczini sana şikâyet ediyoruz..."

KAYNAKLAR:

İ.D.S: İSLAM DAVASININ STRATEJİSİ - SEYYİD KUTUP

GELİN B.D.D. : GELİN BU DÜNYAYI DEĞİŞTİRELİM - MEVDUDİ

(*) : ÖMER KÖŞÜ

Kimliksizleştirilenlerden misiniz?

Bekir TOK

Elbette ellerimize doğduğumuzda tutuş-turdukları kimlikten bahsetmiyorum. Çünkü gerçekten bazıları dini bu kimliklerde yazan "İslam" ibaresinden ibaret zannediyorlar. Çanakkale'de düşmanı kovduk diye senenin belli bir gününde onlar gibi giyinip onların sloganlarıyla bayram yapıyorlar. Bazen insan sormadan edemiyor. Acaba düşman diye kastettikleri bizim atalarımız Müslüman dedelerimiz, ninelerimiz mi? Çünkü "kovduk" diyenlerin, "kovulan" diye kastettiklerinden, gerçekten "kovan"ların bugün her yerden "kovulan"lardan farkı yok. Elbette kimliksizleşmenin, şahsiyetsizleşmenin doruk noktası bu. Ancak biraz daha bize dönelim. "Bizim mahalle"ye göz atalım. Çünkü bahsettiğimiz bu "kimliksiz" kişiler hakkında yazılanlar, çizilenler çok fazla ve birçok kişi bu çelişkili durumdan haberdar.

Yoksa biz de yavaş yavaş bu "kimliksizleşen" gürüha mı benziyoruz? Yoksa onlar gibi mi olmaya başlıyoruz? Bizler ki Allah'ın dininin yeryüzündeki temsilcileriyiz muvahhid Müslümanlar olarak. Lafta öyle, peki ya gerçekte? Gerçekten temsil edebiliyor muyuz Rabbimizin dinini sosyal hayatlarımızda? Yaşantımızda?

Mesela karşımızdaki kürsüde bize Allah'ın ayetlerini, Rasul'un (s.a.v) sünnetini anlatacak olan hocalarımızı, profesörlerimizi bir Amerikalı Hristiyan profesörden ayırt edemiyorsak, bizim hocamız da aynen Amerikalı gibi sakal-bıyıklardan yoksun, kravat-takım elbise karşımıza çıkmışsa bu soruyu kendi kendimize de sormalı değil miyiz?

Düşünlerimizde bize ait olmayan, birçok hadisle yasaklanan müzikler çalıyorsa, insanlar düşünümüzü gördüklerinde sıradan "kimliksizleşen" insanlarla bizi ayırt edemiyorlarsa haksız mıyız bu soruyu kendimize de sormakla?

İşlerimiz yolunda gitsin diye, kimseye maraz çıkarmayalım diye patronumuzun istediği kılığa giriyor, hocamızın istediği şekle bürünüyoruz.

Uzun yolda bir çocuğun çişi geldi diye duran otobüs şoförüne sıkıntı olmayalım diye namazı kaza ya bırakıyoruz. Bulunduğumuz ortamda Allah'ın hoşlanmayacağı sözler konuşulurken küslük dargınlık olmasın diye ne bir şey diyebiliyoruz, ne de kalkıp gidebiliyoruz.

Evlerimiz batılıların evlerine döndü. Filmlerdeki evlerle Müslümanların evleri arasında hiç fark yok, adetler arasında fark yok. Her evde bir televizyon olmadan olmuyor. Hem de en son teknolojilerden olmalı. Yemekler masalarda her tabak ayrı şekilde, kaşık, çatal ve bıçak nizami kullanılarak yenmeli. Evde gereksiz onlarca yüzlerce eşya olmalı. Dönüp de Rasulullah'ın evi nasıldı diye bakamaz olduk artık. Ya da "Allah'ın yeryüzündeki halifesi olan bir Müslümanın evi nasıl olmalı" şuurundan uzak kaldık.

Çocuklarımız eğer "kimliksizliğin" öğretildiği ve "tek tip" putperest vatandaş yetiştiren kurumlarda belli bir sene ömür tüketmezse onların "cahil" kalacağına inanır olduk. En güzel ve önemli ilmin "Tevhid"i bilmek, okunacak en güzel kitabın "Kuran" olduğunu unuttuk. Oysa bu kurumlarda "imandan uzaklaşmayı, inkâra meyletmeyi" aşılantalara karşı tedbirli olmaktan bile önceydi, okul bitirip iş sahibi olması evlatlarımızın. Kızlarımızın ise ağızından salyalar akıtan erkek canavarların arasında en alımlı olduğu yaşlarda ilim (!) öğrenmeleri bizim en büyük erdem(!)imiz oldu.

Endişelerimiz de "onlar"a benzedi. Artık daha fazla maaşı bulabileceğimiz mevkiler, daha fazla para kazanabileceğimiz dükkânlar peşinde koşar olduk. En büyük endişemiz "rızık" oldu. Elinde iş olan haysiyetsiz damat adayı, elinde iş olmayan Müslüman bir gençten değerli oldu. Sanki kızlarımıza kendimiz rızık veriyormuşuz gibi, henüz iş sahibi olamamış damat adayına kız verilince rızık kesiliverecek zannettik.

Kızlarımız, hanımlarımız çok değerli (!) ilimlerin öğretildiği okullarda diploma almak için uğ-

raşır oldu. Onların henüz Kuran'ı bile düzgünce okuyup okumadıkları çok önemli değildi. Hem bu okullara gidip geldikleri otobüsler tıklım tıklım değildi (!) ve günde kaç erkekle muhatap oldukları, daracık alanda kimlerle çarpıştıkları sorun bile değildi. Günde salyalarıyla dolaşan kaç erkeğin onları gözlerine kestirdiği de pek önemli değildi. Her gün önlerine konulan binlerce tuzaktan kurtulup kurtulamayacakları Allah'ın rahmetine kalmıştı. Önemli olan onların "ilim" (!) sahibi olmalarıydı. Yoksa "anne"lik artık para etmiyordu. "Çocuk yetiştirmeyi" pek bilmeseler de nasıl olsa çocuklar büyüyüp gidiyordu.

Son asrın "hobi"si olan "hobi edinme" hastalığına biz de yakalanmıştık. Herkesin bir hobisi olmalıydı. Tüm işlerimizi halletmiş, İstanbul'u yeniden fethetmiştik ya, Amerika'da son günlerde bize cizye vermeyi kabul etmişti ve biz de artık hobilerle hayatımıza renk katma peşindeydik. Belki biraz bu hobimiz bizi davet görevinden alıkoymayacak, namazlarımızdaki zihin dünyamızı biraz işgal edecekti ama ne önemi var...

Dava bilinci, davet bilinci yok oldu artık. Dünya davaya üstün geldi. Her türlü sudan bahane, her türlü Allah rızası için yapılan işin önüne geçer oldu. "Kim Allah için bu işte var?" sorusuna öne çıkan yerine bütün ayaklar geriye adım atar oldu.

Hz. Sevban (ra. anh) anlatıyor, Rasûlullah (s.a.v) buyurdular ki: "Diğer milletler, tıpkı sofraya yemek için üşüyen insanlar gibi sizin üzerinize üşüyecekler." Bunun üzerine sahabeler şaşkınlıkla sorarlar: "Ya Rasûlullah, o gün sayımız çok mu az olacak?" Efendimiz (s.a.v): "Hayır" der. "Bilakis, o gün sayınız çok olacak. Fakat siz -çokluğunuz- bir akıntıyla taşınan çer-çöp gibi olacaksınız. Allah, düşmanlarınızın kalbinden sizin korkunuzu silecek, sizin kalbi-

nize de "vehn" verecek." Bunun üzerine sahabelerden biri sorar: "Vehn nedir ya Rasûlullah?.." O da buyurdu ki: "Dünya sevgisi ve ölümü sevmemek, ondan nefret etmek." (Süneni Ebû Davut: 4/111, hn. 4297; Müsnedi Ahmed: 5/278, hn. 22450)

"Çer-çöp" ifadesi ne kadar da güzel anlatıyor günümüz Müslümanlarını. Gerçekten de İslam düşmanlarının gözünde Müslümanların korkusu kalmadı. Bir asırdır başlarındaki tağutlara verdikleri tepki gün geçtikçe zayıflarken artık kimisi avukatlığını yapar oldu şirk sisteminin. Yanı başımızdaki Suriye ve bizim halimizi ancak yukarıdaki hadis en güzel şekliyle açıklayabilir.

Halen imandan zerrenin kalbimizde yeşil kaldığının iddiasında olan bizlere Rabbimizin ciddi bir uyarısı var:

Ey iman edenler! Sizden kim dininden dönerse, (bilin ki) Allah onların yerine öyle bir topluluk getirir ki, Allah onları sever, onlar da Allah'ı severler. Onlar mü'minlere karşı alçak gönüllü, kâfirlere karşı güçlü ve onurludurlar. Allah yolunda cihad ederler. (Bu yolda) hiçbir kınayıcının kınamasından da korkmazlar. İşte bu, Allah'ın bir lütfudur. Onu dilediğine verir. Allah, lütfu geniş olandır, hakkıyla bilendir. (Maide 54)

Silkinip kendimize gelmemiz gerekiyor. Çok geç olmadan.

Yeryüzüne gönderiliş gayemizi hatırlamak, devamına sınırsız sarılmak, dünyalık zevklerimize bir sınır getirmek gerek. Mümin kardeşlerimize karşı alçak gönüllü, kâfirlere karşı güçlü ve onurlu topluluklar olmak gerek.

Ve kınayanların kınamasından artık korkmamak gerek...

Sabır ve Mücadele

Mehmet ADIGÜZEL

Hamd, şükredenlere nimetiyle karşılık veren, her şeyi hakkıyla işiten, her şeyi kemaliyle gören, her şeyi bilen ve kudreti sonsuz olan Allah'a mahsustur...

Eğer bir ülkede futbol, diziler, şarkılar, film yıldızları ve daha birçok nefse hoş gelen şey; İslamiyet'ten daha hızlı bir şekilde yayılıyorsa, bu Allah fobisinin insanlara sirayet edildiğinin kanıtıdır. Allah fobisi İslam'ı teğet geçen bir toplumda var olduğu sürece, sabır nefislere zor gelecek ve nefsimiz sabrımıza hükmedecektir.

Yaşadığımız bu zaman diliminde acaba SABRIN ve MÜCADELENİN hayatlarımızda nasıl bir yeri ve önemi vardır? Neden sabırlı olmalıyız? Neden sabretmeliyiz? Neden sabredenlerle beraber mücadele içinde olmalıyız? Neden sabrı birbirimize tavsiye etmeliyiz?

Yusuf (as)'ın kıssasını düşünün! Allah (cc) önce babasının kıymetlisi yaptı. Ardından kör kuyulara atmalarına izin verdi. Yusuf (as) sabretti. Sonra köle pazarlarına düştü. Yine sabretti. Sonra hizmetçi oldu. Ve yine sabretti. Yıllarca zindanda kaldı. Sabırla sabretti. Sonra tekrar babasının kıymetlisi, dünyanın parlayan incisi oldu. Ve Rabbine şükretti. Peki, bizler neye bu kadar sabrettik ki Allah'tan zafer bekliyoruz? Neye bu kadar sabrettik ki Allah'tan başışlanma diliyoruz? Neye bu kadar sabrettik ki cenneti garantiledik gibi yaşıyoruz? Şunu iyi kavramamız gerekir; sabretmek pes etmek değildir. Sabretmek kazanmanın/zaferin/başarının ilk adımlarıdır...

"Sabır" kelimesi "menetmek" veya "hapsetmek" manasına gelmektedir. "Sabır", insanın kendisini feryat etmekten, dilini şikâyet etmekten, ellerini yüzüne, dizine vurmaktan ve elbiseslerini yırtmaktan menetmesidir. Sabır, zor koşullar altında cesaret ve metanetini yitirmeme duygusudur. Sabırlı insan uzun süreli gecikmelere ve tahriklere rağmen moralini bozmadan yoluna devam eder veya beklemesini sürdürür. İşte idealleri olan bir Müslüman da sabrı hayatına bu şekil almalıdır. "Acele işe şeytan karışır." Atasözü sabrı öğütleyen en tanınmış atasözlerden biridir.

Sabırsızlık genellikle çocuksu bir nitelik olarak düşünülür. Sabır ise yetişkinliğin en önemli bileşenlerinden biridir. Sabırsızlığın aceleciliğe yol açtığı ve iyi düşünmeden alınan kararlara neden olduğu apaçık ortadadır.

Peki, 'ben Müslüman'lardanım' diyen bir insan, sabrı hayatının neresine almalı? Nitekim Allah Resul'ü (sallallahu aleyhi ve sellem) bir hadis-i şeriflerinde:

"Her kim sabretmek isterse, Cenab-ı Hak ona sabır ihsan eder." Buyurmuşlardır.

Fakat sabırlı bir mücadele verirken bazen farkında olmadan yanlış adımlar atabiliyoruz. Ve atılan bu yanlış adımlar bizleri zarara uğratmaktadır. Yapılan bazı yanlışları sıralayacak olursak;

İnsan bazen nefesine karşı sabreder, fakat düşmana karşı sabredemez. Bazen düşmana karşı da sabreder, fakat bu sabrı devam ettire-

mez. Bazen de bu sabrı düşmana karşı devam da ettirir, fakat takva sahibi olamaz.

Bazen de ailesindeki bireylere sabredemez. Eşine sabredemez, oğluna sabredemez, kardeşine sabredemez, anne ve babasına sabredemez... Bazen uzakta olan birine karşı gösterilen sabır yanı başımızdakilere gösterilmez. Doksan dakikalık bir futbol maçı sabırlı bir şekilde izlenirken, kardeşinin veya anne- babasının yâda eşi ve çocuklarının, bir tek sözüne tahammül edemez durumda olmanın vermiş olduğu gevşekliğin içindeyiz...

Sabır üç kısımdır:

Allah'a itaatte sabır: Bu kısım, farz sabır, nafile sabır ve hem sabır hem şükür olan sabırdan oluşur. Farz olan amelleri yerine getirmede sabretmek, farzdır. Mesela, namazı terk etme ya da kazaya bırakma hususunda şeytana itaat edersen, farz olan sabrı terk etmiş ve sakıncalı bir iş yapmış olursun.

Günaha karşı sabır: Bu kısım ise farz ve hem farz hem şükür olan sabırdan oluşur. Nefsini ve azalarını Allah'a isyandan koruman ve Allah'ın sana vermiş olduğu mal ve vakti de günaha kullanmaman, farz olan sabırdır. Ama isyanda kullanmayıp nafile ibadetlere harcaysan, işte bu, hem Allah'a isyana karşı sabır, hem de şükür olmuş olur.

Bela ve musibetlere karşı sabır: Bu kısım farz ve menduptan oluşmaktadır. Farz olan sabır; başa musibet geldiği ilk anda nefsi, Allah'ın kader ve kazasına isyandan korumaktır. Bu konuda sahih bir hadiste şöyle geçmektedir:

Hz. Peygamber, (sav) çocuğunun kabri başında ağlayan bir kadının yanına uğradı ve ona: "Ey kadın! Allah'tan kork ve sabret." dedi. Kadın da: "Git başımdan. Benim başıma gelen senin başına gelmemiştir." diye karşılık verdi.

Bunun üzerine Peygamber yoluna devam etti. Kadına: "O, Allah Resulü idi. "denildi. Kadın hemen Peygamberin yanına gitti ve ona: "Seni tanıyamadım, ey Allah'ın Resulü!" dedi.

Peygamber ise şöyle buyurdu:

"Sabır, musibetin başa geldiği ilk anda olandır." (1)

Görme nimetinin kaybedilmesine sabretmek;

Ebu Hureyre (ra)'den rivayet edildiğine göre:

Allah Resulü (sav): "Allah-u Teâlâ buyuruyor ki: 'Kimin görmesini giderirsem, o kimse de sabredip karşılığını benden beklerse, onun için cennetten başka bir sevaba razı olmam,' buyurdu." (Tirmizi 2511, 2512)

Bu sabrın mendup olanı ise, razı olmak, yani başa gelen musibet dolayısıyla kalpte oluşan acının yok olması ve kulun, Allah'ın yaptığı her şeyin kendisi için hayırlı olduğuna kesin bir şekilde inanmasıdır. Bu ise, öyle yüksek bir derecedir ki, onu sadece nefsiyle cihad eden, onu hesaba çeken ve onun dizginini elinde tutan, ayrıca kalbini ihlâsla ve özlemle Allah'a yönlendiren kimseler anlayabilir. Buraya kadar zikredilenlere bakarak sabrın iki kısma ayırabiliriz:

1) İsteğe bağlı olan sabır... Allah'a itaatte ve ona isyandan kaçınmada sabretmek gibi.

2) Mecburi olan sabır... Allah'ın imtihan amacıyla verdiği musibetlere sabır gibi...*

Kuvvetli ve Zayıf Oluşuna Göre Sabrın Kısımları

İnsanlardan bazısı, güçlkle sabrederler. Bu hal, bir kimsenin kuvvetli bir şahısla güreşip onu güçlkle yenmesine benzer. Kimi de ko-

laylıkla sabreder bunun hali de, zayıf bir şahısla karşılaşılıp onu kolayca yenmeye benzer. İşte Rahman'ın ordusu ile şeytanın ordusu arasındaki mücadele de böyledir. Her kim, şeytanın ordusunu yenerse şeytanı yenmiş olur.

İbn-i Mes'ud (r.a) demiştir ki:

"İnsanlardan birisi cinlerden birisiyle karşılaşınca karşılaşmışlar. İnsan cini yenmiş. Bunun üzerine o kimse cin'e "seni zayıf görüyorum" demiş, o da, "ama ben cinler arasında kuvvetliyim" demiş. Ashab-ı Kiram "O, Ömer b. Hat-tab mıdır?" diye sormuşlar, İbn-i Mes'ud (r.a) da "Ömer'den başka kim olabilir? Diye cevap vermiş."

Sahabeden bazıları şöyle demiştir:

Yolculuk yaparak devenizi zayıflatmanız, güçten düşürmeniz gibi, şüphesiz mü'min de şeytanını zayıflatır.

Selef-i Salihinden İbn-i Ebiddünya şöyle anlatır:

"İki şeytan buluştuklarında biri diğerine: "seni çok zayıf ve bitkin görüyorum" demiş, diğeri de: "hiç sorma, öyle bir adamla beraberim ki, yemeğe başlarken besmele çekiyor ben yiyemiyorum, su içeceği zaman besmele çekiyor ben içemiyorum, evine girerken besmele çekiyor ben dışarıda geceliyorum" diye cevap vermiş.

Bu sefer öbür şeytan şöyle demiş:

"Ben de öyle bir adamla beraberdim ki, yemek yerken besmele çekmez beraber yeriz, su içerken besmele çekmez beraber içeriz, evine girerken besmele, çekmez beraber gireriz, karısıyla cinsî münasebette bulunurken besmele çekmez ortak yaparız."

Sabır âdet edinen kimseden düşmanı korur. Sabretmek kime zor gelirse düşmanı onun peşini bırakmayıp maksadına ulaşır. (2)

Mücadele konusu, aslında sabır konusundan ayrı düşünülemez. Sabır ve mücadele ayrı konular değil aksine bir bütün olarak ele alınmalıdır. Ve ancak o zaman istenilen başarı elde edilebilir.

"Mücadele" kelimesi "uğraşma". "savaşma veya çatışma" manasına gelmektedir. Mücadele, herhangi bir amaca erişmek, bir kuvvete karşı koyabilmek için bir kişi veya topluluğun güçlü, sürekli çabası demektir.

Nitekim Hz. Hüseyin (r.a) "Değerli olan hiçbir şey mücadelesiz kazanılmaz." Demiştir. Bu yüzden mücadeleciler bir Müslüman önce sabırlı olmayı öğrenmelidir. (Yürümeyi öğrenmeden koşamayız...) Çünkü İslami Mücadelede, öncülük olan şahsiyetlerin hayatlarına baktığımızda, hepsi sabrı kullanılması gerektiği şekilde kullanmışlardır. Ve değerli olan cennet hayatlarını kazanmışlardır. Ve en değerli olan mücadele de budur zaten. Allah yolunda ömrünü harcamak...

Nitekim Allah'ı Teâlâ Kur'an'da:

"Ey iman edenler! Sabrederek ve namaz kılarak (Allah'tan) yardım dileyin! Şüphesiz ki Allah sabredenlerle beraberdir." Bakara/153

"Sabret! Şüphesiz Allah, iyilik edenlerin ecirini zayi etmez." Hud/115

"Allah'a ve Resulüne itaat edin ve birbirinizle çekişmeyin! Aksi halde başarısızlığa uğrarsınız ve kuvvetiniz yok olup gider! Sabredin, şüphesiz ki Allah sabredenlerle beraberdir." Enfal/46 buyurmuştur.

Ayetlerde de açıkça anlaşıldığı üzere, Allah (cc) sabırlı olduğumuz sürece bizlerin kazanacağını müjdelemiştir. Aynı şekilde sabırlı olanların zafere ulaşacağını da müjdelemiştir.

Bugün sabır ve mücadelenin en yakın örneği, Suriye'deki Müslümanların duruşudur. Dünyanın teknolojik silahlarına karşılık kısıtlı imkânlarıyla ayakta duran, direnen, sabırla mücadele eden Suriyeli Müslümanların kat ettikleri yolu hepimiz biliyoruz.

Ve Mısır'da parmaklıklar ardında cennetin kapısında isimlerinin okunmasını bekleyen şehid adaylarının gösterdiği tavırdan, sabır ve mücadelenin en güzel örneğidir...

Bizler birbirimize sabretmedikçe ve sabrı birbirimize tavsiye etmedikçe asla zaferlere ulaşmamız mümkün olmayacaktır.

KAYNAKLAR

(1) Buhari, Cenaiz, no:1203; Müslim, Cenaiz, no:1535

(2) İbn-i Kayyim el-Cevziyye'nin Sabredenler ve Şükredenler kitabından alınmıştır.

(*) Ebubekir el-Cezairi'nin Cennete Giden Yol kitabından alınmıştır.

Nasih ve Mensuh (Nesh Meselesi) - II

Mehmet İNANLI

4. Kur'an'ın Hadisleri Neshetmesi

Neshin çeşitlerinden biri de Kur'an'ın hadisleri neshetmesidir. Bu hususta iki görüş vardır.

Birincisi, Rasulullah'ın sünneti, sünnetle neshedildiği gibi, Kur'anla da neshedilmiş olabilir. Nitekim kıblenin Kudüs olması Rasulullah'ın kendi ictihadiyle gerçekleşmiştir. Daha sonra Kâbe'nin olması ayetle sabit olmuş, böylece ayet hadisi neshetmiştir.

Kur'an'ın sünneti neshettiğine diğer bir misal de Rasulullah'ın, Medine'ye göç edecek olan mü'min kadınları müşrik olan kocalarına iade etme şartını Hudeybiye sulhunda kabul etmesi ve bunun şu ayetle neshedilmesidir: "Ey Peygamber! Mü'min kadınlar, Allah'a hiçbir şeyi ortak koşmamak, hırsızlık yapmamak, zina etmemek, çocuklarını öldürmemek, elleriyle ayakları arasında bir iftira uydurup getirmemek, hiçbir iyi işte sana karşı gelmemek konusunda sana biat etmek üzere geldikleri zaman, biatlarını kabul et ve onlar için Allah'tan bağışlama dile. Şüphesiz Allah, çok bağışlayandır, çok merhamet edendir." (Mümtehine 12)

İkincisi ise; İmam Şafii, Kur'an'ın sünneti neshetmeyeceğini, şayet Kur'an, sünneti neshederse, bunun sünnetle beyan edilmesi gerektiğini, böylece sünnetin Kur'an'la değil sünnetle neshedilmiş olacağını söylemektedir. İmam Şafii'yi buna iten asıl sebep şudur: Şayet Rasulullah (sav)'ın sünnetinin Kur'an tarafından neshedildiğini kabul edilecek olursa, ayetlerin

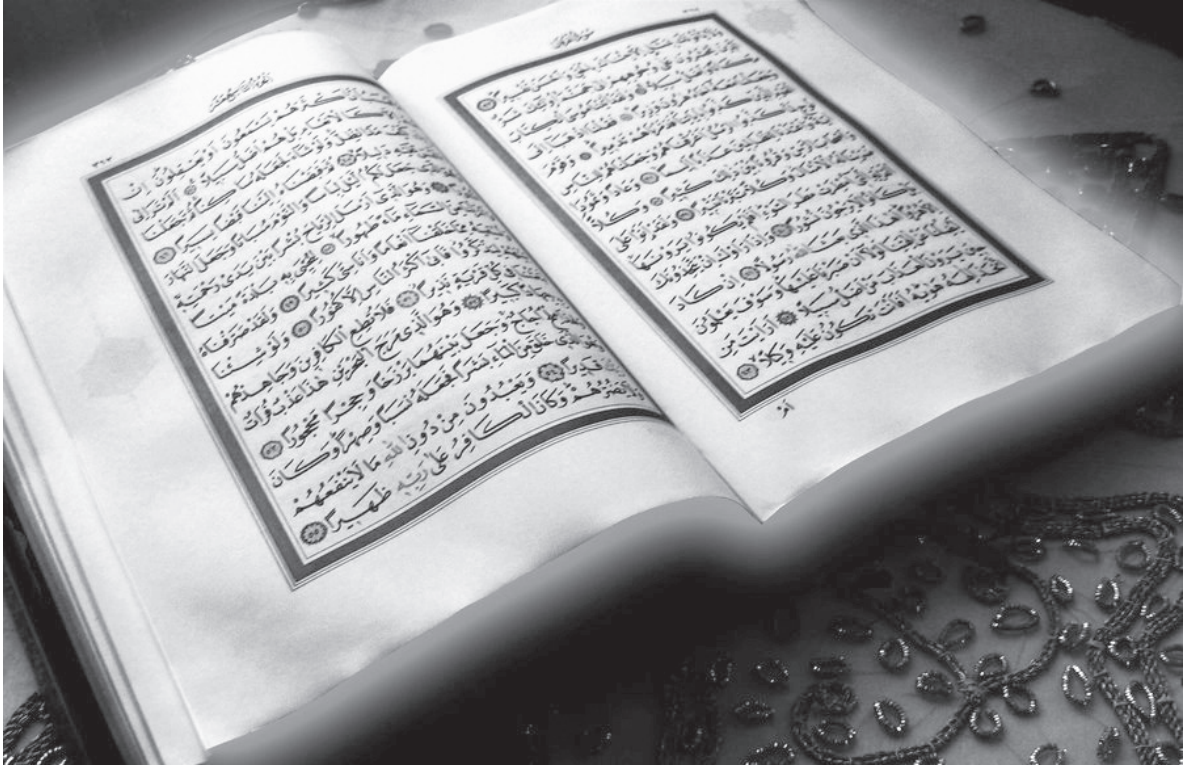
genel ifadelerine dayanılarak birçok sünnetin neshedildiği iddia edilmiş olur. Böylece sünnet şer'i sahadan uzaklaştırılır. Bunun ise, tehlikesi pek büyüktür. Zira Kur'anı bize açıklayan Rasulullah'tır. Onun sünneti bırakılırsa, akli izahlara kalkışılır ve yanlış sonuçlara varılabilir. Mesela; "... Allah alışverişi helal, faizi ise haram kılmıştır..." (Bakara 275) ayetinin genel manası alınır ve "Her türlü alışveriş helaldir, hadislerin beyan ettikleri aldatma içeren alışverişlerin yasaklanması neshedilmiş" denilecek olursa aslında Rasulullah'ın yasakladığı birçok alışverişe cevaz verilmiş olur ki, bu da sakat bir sonuçtur.

Keza, zina eden erkek ve kadından her birine yüzer sopa vurmaya emreden ayetin, evlendikten sonra zina edenlerin recmedilmesi sünnetini neshettiği iddia edilebilir. Bu ve benzeri birçok misal mevcuttur.

Bu durumda İmam Şafii'nin kuşkusu yerinde bir kuşkidir. Nitekim yaşadığımız dönemde bu tür iddialara çokça rastlanmaktadır. Buna rağmen cumhur'un görüşü daha kuvvetlidir. Kötü niyetlileri önlemek mümkün değildir. İmam Şafii gibi davranılsa da onlar marazlarına başka bir yol bulur onu işletmeye çalışırlar.

5. Hadislerin Kur'an'ı Neshetmeleri

Neshin tartışmalı çeşitlerinden birisi de budur. Bu konuda cumhur ulema Kur'an'ın mütevatir hadislerle neshedilmesi caizdir görüşünü benimsemişlerdir. Çünkü kuvvetlilik bakımından mütevatir hadisler ayetler gibidir. Diğer yandan Kur'an'ın mütevatir olmayan haberi

ahad hadislerle neshedilmiş olması mümkün değildir.

İmam Şafii'ye göre ise, Kur'anın mütevatir hadislerle dahi neshedilmesi imkansızdır. Kur'anı ancak Kur'an neshedebilir. Zira nasih ve mensuhun gerçekleşeceğini bildiren ayetler vahye işaret ettiğinden bunu göstermektedir.

İbni Hazm'a göre ise, ayetlerin mütevatir olmayan haberi ahad hadislerle de neshedilmeleri mümkündür. Zira İbni Hazm'ın kanaatine göre, sünnetin hepsi kat'idir. Sahih olması şartıyla tesbiti kesindir. Kat'i olan Kur'an'ın, yine kat'i olan sünnetle neshedilmesi mümkündür. Kurtubi İmam Malik'in de aynı görüşte olduğunu söylemektedir. Bununla ilgili de birçok örnek mevcuttur.

6. Sadece Lafzın Neshi:

Eğer nassın lafzı ortadan kaldırılır, fakat içerdiği hükmün devam ettiği bildirilirse yalnız lafzın neshi söz konusu olur. Bu türden nesihlere çok ender olarak rastlanmakta ve âlimler arasında tartışmalara yol açmaktadır. Bu nedenle bir iki misal verilmeye çalışılacaktır.

Buhari'de geçen bir hadiste "Eğer Âdemoğlunun iki vadi dolusu malı bulursa, mutlaka üçüncüsünü ister. Âdemoğlunun boşluğunu ancak toprak doyurur. Allah, tevbe edenin tevbesini kabul eder." Bu metin hakkında Ebu

Musa El-Eş'ari, Bey b. Kaa'b, Zeyd b. Erkam ve Ebu Vahid Leysi bu metnin bir Kur'an ayeti olduğunu, lafzının Kur'an'ın toplanmasından önce kaldırılıp manasının ise, devam ettiğini beyan etmişlerdir. Bunlara göre bu metin sadece lafzı neshedilen ayetlerdendir. Yine Abdullah b. Abbas, bir rivayete göre Ubey b. Kaa'b ve Enes b. Malik bu metni rivayet etmişler ve "Bilemiyoruz ki bu ayet mi, yoksa değil mi demişlerdir. Bunlara göre bu metin, ya lafzı kaldırılıp manası bırakılan bir ayettir veya Rasulullah'ın hadisidir.

Başka bir örnekte "Bizden kavmimize tebliğ edin ki biz, Rabbimizin huzuruna vardık. O bizden razı oldu ve bizi de razı etti." Buhari Meğazi 28 Enes b. Malik bu hususta Biz bir-i Maune Gazvesinde şehid edilen yetmiş kişi hakkında bu ayeti okuduk. Sonra o kaldırıldı demiştir.

Lafzı neshedilip hükmü baki olan ayetlere en önemli bir misal de evlendikten sonra zina edenin taşlanarak öldürülmesini beyan eden şu recim ayetidir. "Evlenmiş olan erkek veya evlenmiş olan kadın zina edecek olurlarsa, onlardan her birini mutlaka recmedin."

Haricilerin ve Mutezileden Nazzam'ın dışında bütün İslam ümmeti, İslam'da evlendikten sonra zina edenin cezasının taşlanarak öldürülmek olduğu hakkında ittifak etmişlerdir. Bunun delilleri ise, lafzı neshedilip hükmü kalan ve kendisine recm ayeti denen bu ayet, bu ayetin

varlığını bildiren hadis-i şerifler recmin varlığını beyan eden hadisler ve Rasulullah'ın fiilen uyguladığı recm olaylarıdır. Konunun öneminden ve günümüzde özgüvenlerini kaybedenlerin hariciye düşüncesini hortlatmaya çalışmalarından dolayı bu meseleye özetle değineceğiz;

Recm ayetinin lafzını Hz. Ömer ve Abdullah b. Abbas rivayet etmişlerdir. Rivayet şu şekildedir: Korkarım ki, insanların üzerinden uzun zaman geçerde içlerinden birileri çıkar ve der ki: "Ben Allah'ın kitabında recm diye bir şey bulamıyorum." Böylece insanlar, Allah'ın farzlarından bir farzı bırakarak sapmış olurlar. Dikkat edin. Kişinin evlenmesinden sonra zina etmesi şahitlerle isbat edilir veya zinadan hamile kalınır yahut zina eden itiraf edecek olursa recmetmek haktır ve vardır. Evlenmiş olan erkek veya evlenmiş olan kadın zina edecek olurlarsa, onlardan her birini mutlaka recmedin ayetini bizzat ben okudum. Rasulullah recmetti. Ondan sonra bizler de recmettik." İbn Mace Hudud 9

Yine Hz. Ömer hacdan Medine'ye döndü ve insanlara bir hutbe okudu. Onda şunları söyledi: "...Ey insanlar! Size sünnetler konuldu ve farzlar gönderildi. Artık apaçık bir yol üzere bırakıldınız. Sakın insanları sağa sola saptırmayın. Sakın ha sakın recm ayeti hakkında helâka düşmeyin. Birileri çıkıp da "Biz Allah'ın kitabında zina eden için iki ceza bulamıyoruz" demesin. Zira Rasulullah da recmi uyguladı biz de uyguladık. Canım elinde olan Allah'a yemin olsun ki, insanlar, "Ömer Allah'ın kitabına ilavede bulundu demezler; Ben "Evlenmiş olan erkek veya evlenmiş olan kadın zina edecek olurlarsa, onlardan her birini mutlaka recmedin" ayetini Kur'an'ımın bir kenarına yazardım. Zira biz onu okumuştuk."

Bu ve buna benzer recm ile ilgili birçok hadis sahih hadis kitaplarında geçmiştir. Fakat bulanık zihinler yine nefislerinin kurbanı olarak kendilerince ihtiyatlı yaklaşarak koskoca İslam tarihini ve İslam alimlerinin fetvalarını hiçe sayarak çeşitli bahanelerle reddetmişlerdir. Meselemiz recm olmadığı için daha fazla ayrıntıya girmeyeceğiz.

7. Hem Lafzın Hem de Hükümün Neshi

Bazı ayetlerin hem okunmalarının neshedilip mushafa konulmadıkları, hem de içerdikleri hükümlerin de kaldırıldığı rivayet edilmekte ve bunun da neshin bir şekli olduğu beyan edilmektedir. Hz. Aişe'den nakledile şu metin buna misaldir. Hz. Aişe diyor ki: "Tesbit edilen

on kere emmek haram kılar" ifadesi indirilen Kur'an'dandı. Sonra neshedildi. (Müslim Rida 24). Yani süt emziren kadının ve akrabalarının süt emene haram olması için çocuğun en az on defa emmesi gerekli kılınmıştı. Sonra bu neshedildi. Evet, neshedilen bu ayetin hem okunması neshedilmiş hem de hükmü kaldırılmıştır. Daha az emme ile süt emme hükmü sabit olmaktadır.

Nasih ve Mensuhu Bilme Yolları

Nasih ve mensuh öncelikle bizzat metnin içinde neshedildiğini beyan eden ifadelerin açıklanmasından anlaşılır. Ya da ravi naklettiği nassın tarihini söylese, sonraki olayın öncekini neshettiği anlaşılır. Ya da ümmet belli bir hükmün neshedildiğine icma ederse bu yolla da anlaşılır. Şuna dikkat etmek gerekir neshedenin daha sonra inmesi şart ise de Kur'an'da daha sona yerleştirilmiş olması muhtemeldir. Zira ayetlerin Kur'an'a yerleştirilmeleri iniş tarihlerine göre değildir.

Neshi İnkâr Etmenin Hükümü

İcma ile kabul edilmiş bir hükmü inkâr etmek veya icma ile belli bir zaman mübah kılınmış ancak daha sonra haramlığı kesinleşmiş bir şeyin hükmünü ya da belli bir zaman haram kılınmış ancak daha sonra mübahlığı kesinleşmiş bir şeyin hükmünü mübah kabul etmemek küfürdür. Hamdi Yazır tefsirinde "Bazı Kur'an ayetlerinde nasih ve mensuh vardır. Ve hilafını iddia zahiri nassı inkâr olur."

Nesh hakkında ana hatlarıyla bahsedilmesi gereken mevzular bunlardır. Bahse değer birçok konu olmakla birlikte bu kadarı ile iktifa etmemiz meselenin anlaşılması açısından yeterlidir.

Nihayetinde cumhur ulemanın, ehl-i sünnet âlimlerinin izinden gitmeye çalışan bizler bu noktada onları takip ederek nesh meselesinde uç nokta olmamayı tercih etmeli ve bu tabiiyeti şeref saymalıyız. Tek başına akıl yürütülerek yapılan tahlillerin bizleri ne gibi uçurumlara dehl-izlere ittiğini görmeliyiz ve meseleye ilmi açıdan yaklaşmamız gerektiğini hatırlamalıyız.

Vel hamdulillahi rabbil alemin...

Kaynaklar:

Hasan Karakaya – Fıkıh Usulü
Fahrettin Atar – Fıkıh Usulü
İsmail Cerrahoğlu – Tefsir Usulü
Hamdi Yazır – Hak Dini Kur'an Dili
Mustafa Çelik – Tefsir Dersleri

Hayata Müdahil Ayetleri Var Rabbimizin

Fatih PALA
fatihpalafatih@gmail.com

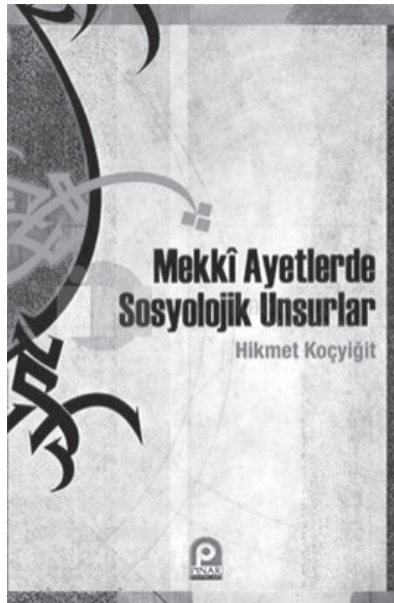
Kerim ve kerim olduğu kadar da hayat ve hidayet rehberi olan kitabımız Kur'an üzerine eğer bir çalışma yapılıyorsa ya da yapılmışsa; orada vahye muhatplık, vahyi önemseme, vahiyle işlerine, sorunlarına çözüm bulma ve onu bütün bir hayata müdahil kılma düşüncesi var demektir. Hayatın ve insanlığın tamamına hitap eden Kur'an-ı Kerim, araştırmalara konu olmasıyla da bambaşka bir kitaptır.

Hikmet Koçyiğit'in Pinar Yayınları arasından Kasım 2013 tarihinde çıkan yeni eseri, Mekkî Ayetlerde Sosyolojik Unsurlar ismini taşıyor. Derin bir araştırmanın ürünü olduğu okunmadan anlaşılmayacak olan bu kitap çalışmasında, Lütfullah Cebeci Hoca'nın takdim yazısı karşılıyor bizleri. Kitap, tefsir ve sosyoloji arasında bir köprü kuruyor ve bu konuda daha ileri aşamada araştırma yapacaklara Kur'an temelli malzemeler için ışık tutuyor; bu anlamda orijinal olma özelliği var, denilebilir.

Eserde ilkin, bu çalışmanın oluşturulmaktaki gayesi ve çalışmada izlenen yöntem hakkında bilgi vermeyi gerekli görmüş yazarımız. Esere, Mekkî (Mekke'de inen) sureler değil de Mekkî ayetler ifadesini kabul görmesinin nedeninin;

Medenî (Medine'de inen) surelerde Mekkî ayetlerin, Mekkî surelerde ise Medenî ayetlerin bulunabilmesinden dolayı olduğunu söylüyor. Ve özellikle Mekkî ayetleri ele almasını iki sebebe bağlıyor. Birincisi, konunun sınırlarını fazla genişletmek istememesi; ikincisi de, insanların çoğunun zannettiğinin aksine, Mekkî ayetlerin de Medenî ayetler kadar sosyolojik unsurlar taşıdığını göstermek istemesidir. Hatta Mekkî ayetlerde geçen Peygamber kıssaları, yazar için, seçtiği konu hakkında önemli veriler sağlamış ve bir takım sosyolojik ilkeler çıkarmasına da vesile olmuştur.

Bu eserini oluşturmak için, Kur'an-ı Kerim'i birkaç kez baştan sona sosyolojik bakış açısını zihninde tutarak okuyan yazar, Kur'an'ın bütünlüğünü bozmamak için Medenî ayetleri de es geçmemiş. Klasik ve çağdaş tefsir kaynaklarından cömertçe faydalanmış. Alıntılarını müfessir yorumlarını direkt vermektense, dinamik bir cümle yapısıyla sunarak daha akıcı okunmasını sağlamış. Konuları günümüzle ilişkilendirmeyi de unutmamış. Tefsir ve sosyoloji bilgilerinin yanında başta hadis-i şerifler olmak üzere tarih, dinler tarihi, İslam tarihi, antropoloji, coğrafya, ahlak, siyaset ve ekonomi gibi farklı farklı bilimlerden de azami derecede yararlanmaya gayret sarf etmiş. Bütün bun-

ları, kitabın sayfaları arasında dikkatli okumamızı sürdürürken anlamamız güç olmuyor.

Kitap içerisinde dikkatimizi çeken ve paylaşmanın yarar sağlayacağını düşündüğümüz bazı noktalara işaret etmek istiyoruz. Yazarımız, Kur'an'ın tarih anlayışına en yakın ilim dalı olarak sosyoloji'yi görüyor. Çünkü yazar, sosyolojinin çabasının daha çok, toplumsal olay ve olguları açıklamak, sonra da zaman ve mekân etkenlerini soyutlayarak ortak ilke ve kurallara, genel tip, kavram ve yasalara ulaşmakta olduğunu fikrini savunmaktadır.

Lütfullah Cebeci Hoca'nın terminolojiye 'Kur'an Sosyolojisi' kavramını ilk kez sokan kişi olduğunun bilgisini veriyor bizlere yazar. Bu kavramı, aynı konu üzerine ele aldığı bir akademik makalesinde kullandığını ve orada, Kur'an'dan yola çıkarak Kur'an Sosyolojisi üzerine düşünceler serdettiğini belirtiyor. Bazılarının ise, sosyal ya da pratik hayattan hareket ederek Kur'an'a gitme şeklinde bir yöntemi izlemişken, Cebeci Hoca'nın bu tavrını takdir ettiğini anlıyoruz yazarımızın. Başka anladığımız bir nokta da, İslamî bir sosyolojiden dem vuranların temel kaynak olarak öncelikle Kur'an-ı Kerim'i esas almaları gerekir. Kur'an sosyolojisi yapılmadan İslamî sosyolojiye yeltenmek, içinde eksiklikleri ve yanlışlıkları barındıracaktır.

Bazı âlimlerimizin Mekkî surelerin ve ayetlerin tespitinde gözettikleri kriterlerin başlıcalarının bir kısmını bize şöyle sıralıyor Koçyiğit: ayet ve sureler kısa, ifadeler veciz, tabirler hararetli ve vurgulu; Allah'a ve ahiret gününe imana davet ederler, cennet ve cehennem tasvirleri fazla olur; iyi ahlaka sarılmaya ve istikamete teşvik ederler; müşriklerle mücadele eder ve şirki çürütürler... Yazarımız bu muhtevadaki ayetlerin içinden süzerek ve adeta çiçek çiçek dolaşarak balını oluşturan bir arı gibi çalışarak tezini sağlam bir dayanağa oturtuyor.

Müfessirlerimizin bazılarına göre, Allahu Teâlâ insanların bir kısmını diğerlerine kuvvet ve zayıflık, ilim ve cehalet, şöhret ve unutulmuşluk, zenginlik ve fakirlik noktasında üstün kılmıştır. Eğer bu konularda birbirlerine eşit olsalardı, birbirleriyle yardımlaşamazlar, bir kısmı diğerlerini istihdam imkânı bulamazdı. Çünkü insanlar, birbirlerinin geçimine vesile olmaktadır. Aksi takdirde dünyanın düzeni bozulurdu. İşte bu Sünnetullah'tır, yani Rabbimizin insanlar üzerine yazdığı kaidesi, kanunu, sünnetidir.

sünnetidir.

Son bir noktanın daha altını çizerek cümlelerimizi bağlamaya çalışalım. Yazar Hikmet Koçyiğit, çağdaş sosyolojide yer almayan şeytan ve nefis konularını kitabına taşımış. Ve bunun, Kur'an merkezli bir sosyolojik çalışmada kesinlikle göz ardı edilmeyecek bir durum olacağını kaydetmiş. Şeytan ki, saptırıcı bir güç, insanın negatif güçlerini kamçılayan harici bir faktör ve dahi aktördür. O, vesvese yoluyla kötü telkinler yapar, iğrenç iğrenç eğilimler, alçak alçak hisler uyandırır... Müslümanca bir sosyoloji gerçekleştirmek isteyen araştırmacıların, seküler tasavvurların zıddına, dinî ve dünyevî açıdan toplumsal dengenin oluşturulması için ilahî prensiplerin vafsettiği sosyolojik bilgiyi incelemeye müracaat etmeleri gerektiğinin hatırlatmasında bulunuyor yazarımız ayrıca.

Vahiy esas alınarak çerçevesi çizilmeye çalışılan bu sosyolojik çalışmadan, çokça faydalandığımızı belirtmezsek haksızlık etmiş oluruz. Genç bir akademisyenin düşünce dünyasından ilmek ilmek örerek kitaplaştırdığı bu doktora tezi, meraklıları için sadra şifa niteliğindedir. Biz okuduk şifa bulduk; darısı kimin başınadır bilinmez.

Kitap Tanıtımı: Yerler Mühürlendi

Bilal SÜRGEÇ

Metin Önal Mengüşoğlu, yaşayan bir Müslüman irfan hazinesidir. O, aynı zamanda bir mütefekkindir. Bir düşünen adam, bir hatip, bir romancı, hikâyeci, kısacası çok yönlü bir sanat insanıdır. O, Türkiye'nin üstadı ve öğretmenidir. Takip eden bilir, mütevazıdır, gayretlidir, mesajını iletmek, düşüncelerini aktarmak için şehir şehir dolaşan bir tebliğcidir.

Üstadın adını ilk kez rahmetli Said Çekmegil Abi'den duymuştum. 1990'da Bayrak mecmuası adına yaptığım bir konuşmada Said Abi, Mengüşoğlu için "vefakâr kardeş! O, fikirleri ile, düşünceleri ile çok iyi yerlere gelecek!" diyordu. Yazılarını okurdum ancak asıl tanışmamız 2006'da Bursa'da bir tekstil dükkânında olmuştu. Ruberu ilk görüşmemiz ise değerli ağabeyim Mahmut Çırak vasıtasıyla 2006 yılında Bursa'da bir tekstil dükkânında gerçekleşmişti. Mekânı tıpkı Malatya'daki gibi ticaretten çok fikirle işgal eden esnaf dükkânına benziyordu. Baştan sona sohbet ediyor, ticaretle pek meşgul olmuyor, müşterilerle yanında bulunan bir yardımcısı ilgileniyordu.

Metin Abi, Ankara'ya yılda birkaç kez gelir. Böylece 2005'den sonra başkente yerleştikten

sonra ben de onun Ankara konferanslarını takip etmeye başlamış oldum. Her yönü ile önemli bir yazardır.

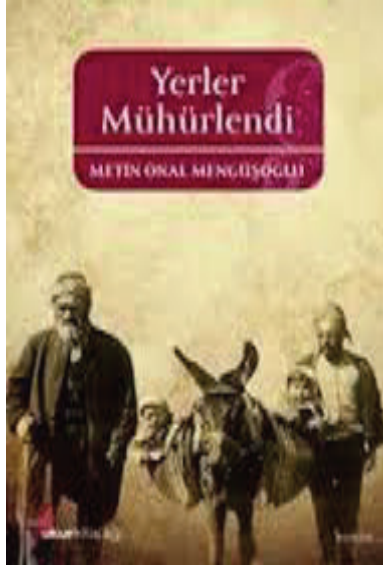
Mengüşoğlu, Harputludur. Eskiden idari birimler arasında il, ilçe ve köyün yanında Nahiye de vardı. Harput, köyüm Körpe'nin bağlı olduğu nahiye idi. Körpe, Mürüdü bağlarının ilerisindeydi. Kitapta adı sık sık geçen Şüşnaz teyzemin, romanda adı zikredilmeyen Şüşnaz'ın 5

km altındaki Kurtdere diğer teyzelerimin, dayılarımın köyüydü. Kitabı okurken, anlatılan diyaloglara, dualara, mahalli şiveye aşınayım ki, 30 yıl önce rahmete gitmiş, Nenelerimden, dedelerimden postaya verilen ancak-40 yıl sonra elime geçen- bir mektubu okur gibi bir halet-i ruhiye içine girdim.

Harput şairler, bestekârlar memleketidir. Ancak şimdiye kadar Harputlu şairlerle ilgili ciddi bir antoloji çalışması yapılmamıştır. Harput musiki olarak etkisi il düzeyinde değil bölge düzeyinde etkili olmuştur.

Eğin'den Diyarbakır'a kadar Harput musikisi etkisini gösterir. Osmanlı devri Harputlu bestekârların çoğu bestekârdır. Doğu'da musikinin üç sacayağı vardır. Bunlar Harput-Urfa ve Kerkük'tür.

Harput(*) Osmanlıların önemli sancak merkezlerinden biriydi. Ancak bu coğrafi yapısı

dolayısıyla gelişime müsait değildi. 1830'dan itibaren şehir hemen altındaki Mezre (ziraat yapılan yer) denilen --Alman Mareşal Helmuth Von Moltke'nin mektuplarında cennetten bir köşe diye anlattığı- bağlı bahçeli bereketli ovaya yani bugünkü Elazığ il merkezinin bulunduğu yere inmeye başlamıştır. Bu taşınma bir buçuk asır sürmüştür.

3 Mayıs 2014 Malatya'daydım. Kitap fuarı vardı. Metin Abi de oradaydı. Onun Harput Şehrengizi isimli kitabını sordum. Onunla birlikte Yerler Mühürlendi (**) Romanını da aldım. Yerler Mühürlendi bu taşınmanın son demlerini anlatıyor. Her Roman bir mahalde geçer. Burada mekân Harput'tur; ancak eser kesinlikle mahalli değildir.

Yerler Mühürlendi, bir romandır. Ancak bir sosyal tarih kitabı veya bir hatıra kitabı da sayılabilir. Tamamen tarihi gerçeklere uygun bir belgeseldir. Harput'tan çıkarak geneli yakalamıştır. Türkiye'nin köyden şehirli oluş öyküsünü okumak isteyenlere bu roman tavsiye edilir. Çünkü hepsi otantik olarak gerçektir. Köy hayatını, şehirleşmeyi, buzdolabı olmadan -ihtiyacı gidermeye çalışan, sıcak günlerde kar satan esnafı, taşıtların henüz yaygınlaşmadığı, köyden şehre ulaşımın biricik vasıtası merkepleri, kavmiyet duygusunun zerresinin dahi olmadığı, hatta merkeplere fazla saman veren Ermeni hancının tercih edildiği anlatılmaktadır. Henüz rekabetçi vahşi kapitalist duygunun hâkim olmadığı Ahi geleneği ile ticaret yapan esnafın durumunu anlatıyor:

"Ahi geleneğinde dükkân insanlara hizmet için açılırdı. Evet, ucunda üç beş kuruş rızık da çıkardı ama asıl amaç hizmetti. Zira onların inancına göre rızık verecek olan Allah'tı. Ve onu nasıl olsa eğer ömrü takdir etmişse verecekti. Öyleyse önemli olan insana düşen işin hizmet kısmını yüklenmekti. Köylerinden bağlarından erkenden ayağa kalkıp şehre inen ihtiyaçlı ahali şehirde hacetlerini görecektir dükkânı kapalı bulup mağdur olursa bunun vebali elbet o gecikmiş esnaftaydı."

Romanın kahramanı Said Ağa'dır. Olay, onun eşi çocukları ve hemşerilerini, köyleri şehirleşme, hanlar, esnaf ve bağbancıları arasında geçmektedir. Kitapta ağa diye geçse de öyle geniş arazilere sahip ağa değildir. Gönlü zengin olduğu için ağadır. Zaten romanın merkezi Harput-Buzluk ve çevresi dağıktır, tarım ovaları yoktur. Said Ağa kendi el emeği ile topladığı kar'ları bi-

riktirmekte ve bunları satmaktadır. Yazar, kar havuzunu çok canlı, akıcı bir belgesel dille anlatılıyor.

Said Ağa, inanma konusunda Lütfullah Efendinin sohbetlerini izlemektedir. Hoca bir bilgindir. Fransızca öğreten bir hocadır. Harput'un ovaya (Mezre'ye) taşınmasına karşı çıktığı için hükümetle bozuşmuştu. Çok zengin ve itibarlı bir ailenin oğlu olan Lütfullah hoca gerekmedikçe Harput'tan aşağıya (Mezre-Elazığ) inmemektedir. Halkın sevgisini kazanmıştı. **Halktan yana hükümete karşı tavır halkın ilgisini beğenisini çekmişti.** Lütfullah Efendi, Ramazan geceleri kahveye çıkar sahura kadar halkla sohbet ederdi. Said Ağa ne kapmışsa bu sohbetlerden kapmıştı. Zeki bir insan olduğu için dinlediğini iyi anlıyor, sindiriyor hatta yorumluyordu. Bu yüzden Lütfullah Efendi Said Ağa'ya halk arifi lakabını takmıştı. Said Ağa'nın bir başka hocası Topal Hocadır. Onun dramı da hüznü bir dille anlatılmış. Uzun Savaş yıllarında Topal Hoca hep devlet için savaşmış, savaştan sonra sırf hoca olduğu için kendilerine savaş açılmıştır." O bu yüzden dağlara, ıssız vadilere çekilmiştir.

Said Ağa'nın eşi Fethiye Hanım, saf temiz geleneklere göre İslam'ı yaşayan ancak olabildiğince huzurlu olan bir Müslüman hanımdır. Babası Yemen'de şehit düşmüştür, annesi ise o çocukken babasının acısına dayanamamış olarak ölmüştür. O, tüm hasretlerini birleştirip eşi, çocukları ve torunları için harcamaktadır. Kendisi yılda beş altı defa Kur'an'ı hatmetmektedir. Bunu Peygamberin, ashabının, evliyanın, annesinin babasını ve rahmete gitmiş yakınlarının ruhuna bağışlamaktadır. Fethiye hanımın buradaki duyduğu mutluluğun resmini çok iyi anlatmıştır. Bu mutluluk, saf temiz bir imanın, kazandırdığı huşu ve ihlâstır.

Evin diğer üyesi Memo, fukara, gariban babasının karıştığı cinayet yüzünden köyünü terk edip Said Ağa'nın evine sığınmıştır. Burada evin işine yardım eden hayvanları güden diğer işleri yapan bir kâhyadır. Ağa ve hanımı onu öz çocukları gibi benimsemişlerdir. Memo'nun oduncu olan babası Ali Fistan, gazla çalışan testerelerin orman köyüne girmesi sonucunda işsiz kalmıştır. Burada makineleşmeyle işsiz kalan kitlenin durumunu misal olarak verilecek, çok acıklı tam da sosyolojinin konusu olan bir hikâyedir.

Said Ağa'nın damadı Nurettin Bey de Harput-

ludur. Demiryollarında çalışmaktadır. Sait Ağa, kızını Harputlu Nureddin Bey'e vermiştir ancak damadının tayini Diyarbakır'a çıkmıştır. Burada kirada oturmaktadırlar. Oğlu Muhsin çocukluk yürüyüşüne Diyarbakır'da başlamıştır. Ev sahibinin oğlu Üveys, Muhsin'in en samimi mahalle ve okul arkadaşıdır. Ancak sınıfta Üveys, okuma ve yazmayı sökmekte zorlanmaktadır. Muhsin, okulda hocası Bedriye hanımdan Üveys'in Kürt olduğunu öğrenmiştir. Fakat bu kavramın ne mana içerdiğini bilmemektedir. Bedriye öğretmen Üveys'in sırtında sopa kırdığına göre "Kürt" korkunç veya olumsuz bir şey olmalıdır! diye düşünmektedir. Ama Üveys kötü biri değildir. Aynı yaşta da olsa Üveys, Muhsin'e abilik yapmaktadır. Üveys, yazları abisinin yanında dondurma satmakta, Muhsin, onun yanına gittiğinde ona dondurma ikram etmektedir. Kışın kızığında onu kaydırmaktadır. Üveys Kürt olsa simit sattığında Muhsin'e hiç bedavadan simit verir miydi?! Simit tablasındaki simitler bitince tablada kalan küncüleri hiç Muhsin'le paylaşır mıydı?!

Bu Bedriye öğretmen belli ki kızgınlıktan öyle söylüyordu. Muhsin, Bedriye hanımı hiç sevmemişti. Oldum olası tango kadınları hiç sevmemişti. Yaşını başını almış bu kadının ağzına kadar sürmüş olduğu boyadan tırnaklarına kadar nesi varsa her şeyi çirkin geliyordu ona. Bunca iyiliksever olan arkadaşlarına bir de "Kürt" demiyor muydu?

Bu kitap roman türünde Türkiye'nin okutulması gerekli olan ortak eserleri arasına girmelidir. Romanı 'sol'dan veya 'liberal' çevrelerden biri yazsaydı çok popüler olurdu. Tantanalı ödülleri alırdı. Kitabı okuduktan sonra bunun Yakup Kadri'nin Yaban romanından eksik tarafı ne? Zorla öğrencilere okutulan ancak yer ve

kişi adları yabancı olduğu için öğrenci de var olan kitap okuma meylini de yok eden Rus ve Batı romanlarından eksik tarafı ne diye düşündüm.

Yerleşime elverişli olmayışı, tabiat şartlarının zorluğu, iâşe teminindeki güçlük Harput'un daha fazla gelişmesini önledi. 1834'te doğu eyaletlerini ıslah etmek üzere görevlendirilen Reşid Mehmed Paşa ovada yer alan Agavat mezraasını merkez haline getirince daha sonra teşkil edilen Ma'mûretülazîz (Elazığ) vilâyetinin merkezi Harput'tan buraya taşınmış, böylece şehrin çöküşü başlamıştır. XIX. yüzyılın ikinci yarısında ve XX. yüzyılın başlarında Ermeniler arasında Protestanlığı yaymaya çalışan Amerikan misyonerleri buraya yerleştiler ve 1876'da bir de kolej açtılar. I. Dünya Savaşı sırasında şehrin Ermeni nüfusu başka yerlere nakledilirken müslümanların birçoğu aşağıdaki Mamûretülazîz'e göçtü; böylece Harput bir harabe şehir haline dönüştü.

1981 yılına kadar Elazığ'a bağlı bir bucak merkezi olan Harput, Millî Güvenlik Konseyi'nin 11 Aralık 1980 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanan 34 numaralı kararına uyan 8. Kolordu Sıkıyönetim Komutanlığı'nın 3 Şubat 1981 tarihli ve 25 numaralı bildiriyle belediye sınırları içine alınmıştır. (TDV İslam Ansiklopedisi)

(*) Osmanlı hâkimiyeti döneminde Harput, Basra ve Bağdat'tan Diyarbekir'e gelip Malatya ve Sivas istikametinde devam eden ticaret yolunun üzerinde bulunuyordu. Bu yol aynı zamanda askerî amaçlarla da kullanılıyor, ayrıca bir yol da Bingöl ve Muş üzerinden Van'a ulaşıyordu. Bu kervan yolları Harput için önemli gelir kaynağı durumunda idi.

(**) Mengüşoğlu, Metin Önal-Yerler Mühürlendi, Metemorföz Yayıncılık.

İNNA LİLLAHİ VE İNNA İLEYHİ RACİÛN

Mavi Marmara saldırısında ağır yaralanan, 4 yıldır yoğun bakımda tedavi gören, Uğur Süleyman Söylemez vefat etmiştir. Mavi Marmara şehidimize rabbimizden rahmet, yakınlarına sabrı cemil niyaz ederiz.

Okurlarımızdan Ramazan Eraslan'ın annesi, vefat etmiştir. Merhumeye Allah'tan (C.C.) rahmet, yakınlarına sabrı cemil niyaz ederiz.